

紡織 เล่าเรื่อง เมือง เหนือ

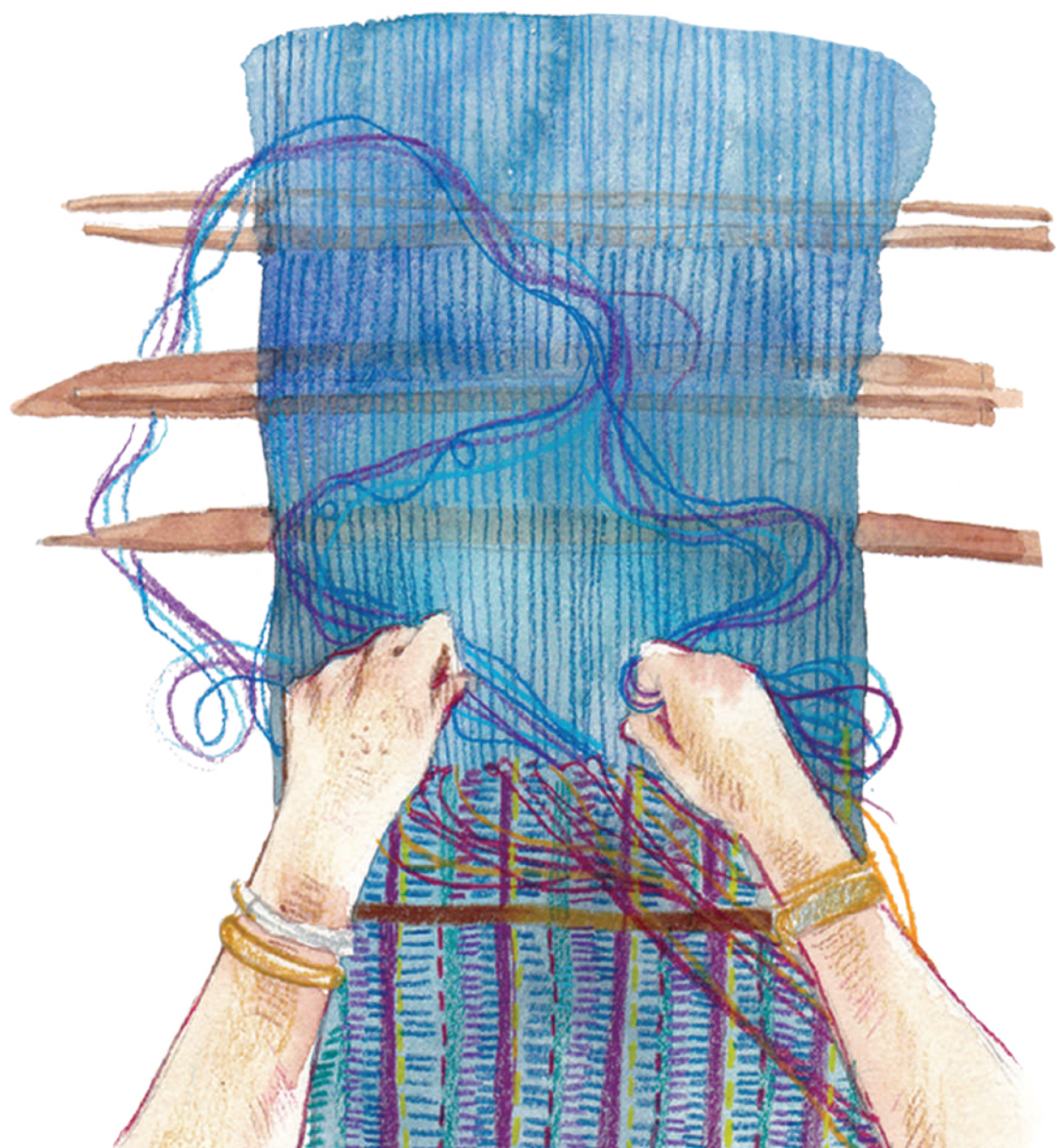
Pass on the story:

Textile Treasures of Northern Thailand

ผ้างาม เล่าเรื่อง เมือง เหนือ

สารบัญ

บทนำ

5

แอ่วเชียงใหม่ ม่วนใจ๋ ตะลอนช้อปปิ้งผ้าไทย เก๋ไก๋สไตล์คนเมือง

10

ย้อนรอยผ้าไท ม่วนใจ๋ที่เชียงราย เดินสายท่องพะเยา

28

พากันม่วนใจ๋ ไปบ้านพี่เมืองน่อง สอนนครแห่งความสุข ลำพูน - ลำปาง

52

ตะลอนทัวร์ นครสวรรค์ - พิจิตร สัมผัสชีวิตชุมชนคนทอผ้า

74

ยลเมืองสองแคว แลเพชรบูรณ์

92

สารบัญ

บทนำ

สืบสานตำนานผ้าอุทัยธานี ชมผ้ามัดหมี่ที่กำลังแพงเพชร 106

ตามไปผ่อ เส้นทางผ้าทอ ของดีที่เมืองตาก 128

CHECK IN ถิ่นวัฒนธรรม เมืองสามหมอก 138

หม้อห้อม ล้อมฮัก ที่เมืองแพร่ 150

ปักหมุด หยุดเวลา เทียบนาน...เทียบนี้ 164

จากอุตรดิตถ์ถึงสุโขทัย ในเส้นทางสายผ้าทอ 180

ผ้างามเล่าเรื่องเมืองเหนือ

สีสันของเมืองไทยในมิติของการท่องเที่ยว มีเรื่องเล่าอยู่มากมาย เช่นเดียวกับมุมมองของศิลปินวัฒนธรรมที่มีเสน่ห์บอกเล่าได้อย่างไม่รู้จักจบ 11 เส้นทาง 17 จังหวัดในภาคเหนือ คือเป้าหมายของการเดินทาง ซึ่งจะนำความงามของศิลปะบนผืนผ้าที่ถักทอ สะท้อนวัฒนธรรมของชาวล้านนา มาบอกเล่าถึงความเปี่ยมมา ตลอดจนความหลากหลายของศิลปะแห่งชาติพันธุ์ ที่น่าสนใจและเชื่อว่าเส้นทางเหล่านี้จะเป็นอีกหนึ่งแรงบันดาลใจให้กับนักเดินทาง ผู้มีหัวใจรักในความมหัศจรรย์ของเมืองไทยที่ว่ากันว่า “เท่า...ได้ทุกที่”

เสน่ห์ล้านนา ผ้าทอมือ

หนึ่งในบรรดาผ้าทอขึ้นชื่อและได้รับการยกย่องให้เป็นผ้าแห่งวัฒนธรรมของไทย คือ ผ้าทอจากภาคเหนือ ซึ่งมีลวดลายงดงามเป็นเอกลักษณ์ อีกทั้งยังมีคุณค่าทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมายาวนานนับร้อยปี ซึ่งผ้าที่ทอขึ้นมานั้น ไม่ได้เป็นเพียงแค่เครื่องนุ่งห่ม หากแต่ลวดลายความงามบนผืนผ้า นั้น เป็นมรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่า ลักษณะของลวดลายมีการพัฒนาไปตามยุคสมัย คติ และความเชื่อ โดยวัสดุหลักที่นำมาใช้มีทั้ง เส้นใยจากไหม และเส้นใยจากฝ้าย แบ่งออกได้เป็น

- **ผ้าฝ้ายทอมือ** ผลิตจากฝ้ายพันธุ์พื้นเมืองที่มีทั้งพันธุ์ฝ้ายขาว ให้สีขาวนวล และ ฝ้ายตุ่น ให้สีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลอ่อน เมื่อนำมาผ่านกระบวนการทำให้เป็นเส้นด้ายแล้ว จะได้เส้นฝ้ายที่เหนียวและนุ่ม โดยนิยมนำมาย้อมสีธรรมชาติแบบโบราณจากต้นไม้ และสมุนไพรต่าง ๆ ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น
- **ผ้าไหม** เดิมผ้าไหมมีการทอกันเฉพาะในเวียง กลุ่มคหบดี ผู้ดี ที่มีฐานะสูง หรือในคุ้มของเจ้านายชั้นสูงโดยช่างทอผู้มีฝีมือจะถักทอเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องแต่งกายในรูปแบบผ้าชิ้นใหม่ ได้แก่ ชิ้นดำไหม ชิ้นตีนจกไหม ชิ้นไหมสอดไหมเงินไหมคำ (ไหมเงิน ไหมทอง) ฝ้ายกไหม เป็นต้น
- **ผ้าหม้อห้อม** เป็นผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีฟ้า หรือสีน้ำเงินธรรมชาติที่ได้จากใบห้อม โดยผ่านกระบวนการทำให้เกิดสีและทำการย้อมในหม้อ ผ้าที่ย้อมออกมาจึงเรียกว่า “ผ้าหม้อห้อม” เป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัดแพร่
- **ผ้าซิด** เป็นผ้าที่ทอด้วยเทคนิค “ซิด” ให้เกิดเป็นลวดลาย โดยการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษจากริมผ้าด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง พบมากในกลุ่มของชาวไทลื้อ ลายซิดที่คุ้นเคยกันดี เช่น ลายงูลอย ลายหน่วยเครือ ลายขอเล็ก ลายขอใหญ่ ขอชะแฉ่ ลายกาบ ลายดอกจัน ลายนกหรือหงส์ ลายช้าง ลายม้า หรือลายคน เป็นต้น
- **ผ้าลายน้ำไหล** เป็นผ้าที่ทอด้วยเทคนิค “เกาะ” หรือ “ล้วง” ให้เกิดเป็นลวดลายโดยการใส่ด้ายเส้นพุ่งปกติพุ่งย้อนกลับไปมาเป็นช่วง ๆ แบบซัดसान หรือทอซัดธรรมดา แต่มีการเกาะเกี่ยว และผูกเป็นห่วงระหว่างเส้นพุ่งกับเส้นยืน เพื่อยึดเส้นพุ่งแต่ละช่วงไว้ ลวดลายเกาะหรือล้วงนี้ นิยมทอในกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อโดยเฉพาะชาวไทลื้ออำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และ ชาวไทลื้อ อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย จะเรียกเทคนิคนี้ว่า “เกาะ”

แต่ชาวไทลื้อแถบ อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จะเรียกเทคนิคนี้ว่า "ล้วง" ซึ่งลักษณะ การทอรูปแบบนี้ เกิดเป็นลวดลายคล้ายสายน้ำไหลจึงเรียกว่า "ลายน้ำไหล" ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ผ้าทอของจังหวัดน่าน

- **ผ้ามัดหมี่** ผ้ามัดก่าน หรือผ้าคาคก่าน หรือผ้ามัดหมี่ เป็นผ้าที่ทอด้วยเทคนิคขิดสานธรรมดา จากเส้นพุ่งปกติ ที่ผ่านกระบวนการมัดก่าน หรือคาคก่านให้เป็นลวดลาย โดยใช้เชือกกล้วยมัดด้ายเส้นพุ่งให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ ก่อนนำไปย้อม โดยเรียกกระบวนการนี้ตามภาษาถิ่นเมืองน่านว่า “มัดก่าน” หรือ “คาคก่าน”ซึ่งเป็นการมัดหมี่เส้นพุ่ง เช่นเดียวกับผ้ามัดหมี่ทางภาคอีสาน ของประเทศไทย
- **ผ้าจก** เป็นผ้าที่ทอด้วยเทคนิค “จก” ให้เกิดลวดลายโดยการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษ ทำโดยใช้ขนเม่น ไม้หรือนิ้วมือ สอดนับด้ายเส้นยืน แล้วยกขึ้นสอดใส่ด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ ตามลวดลายและสีที่ต้องการ จึงเป็นผ้า ที่มีลวดลายหลากหลายสีสัน ในอดีตนั้นนิยมใช้เทคนิคนี้ในการทอผ้าขึ้นตีนจก ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยวน ทุกพื้นที่ในล้านนา ปัจจุบัน ผ้าขึ้นตีนจกที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดี ได้แก่
 - ผ้าขึ้นตีนจกเมืองลอง อ.ลอง จ.แพร่ ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในเรื่องของการใช้เส้นฝ้ายแท้ และนิยมใช้สีเหลืองเป็นหลัก ต่อมาได้พัฒนาสร้างลายโดยไม่ใช้วิธีการจกแบบในอดีต แต่เปลี่ยนมาใช้เทคนิคการยก เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทอ
 - ผ้าขึ้นตีนจกแม่แจ่ม อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เป็นผ้าขึ้นที่มีหลากสีสันโดยนิยมใช้เส้นฝ้ายแท้ปั่นมือทอจก ลวดลายเต็มผืนผ้า ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จนได้รับการยอมรับว่า เป็นสุดยอด แห่งหัตถกรรมผ้าทอมือของจังหวัดเชียงใหม่
- **ผ้าของชาวกะเหรี่ยง** ผ้ากะเหรี่ยง หรือผ้าปากกะเหรี่ยง เป็นผ้าฝ้ายหน้าแคบ ใช้เส้นฝ้ายปั่นมือขนาดใหญ่ย้อมสี จากธรรมชาติ ทอด้วยกี่โอบแบบดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยง ลวดลายส่วนใหญ่ที่ได้ เกิดจากการสลับสีเส้นยืน หรือการ มัดหมี่เส้นยืน นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคนิคการจก การยกแบบง่าย ๆ และเทคนิคการปักด้วยเส้นฝ้ายหลากสีสัน และลูกเต๋อยเพื่อตกแต่งเป็นลวดลายบนผืนผ้าอีกด้วย
- **ผ้าทอไทลื้อ** ผ้าไทลื้อ โดดเด่นด้วยริ้วลายขวางสลับสีสันที่สดใส ในรูปแบบ “คำลื้อ” ซึ่งมีการใช้สีที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นแตกต่างกัน อย่างเช่น ผ้าขึ้นไทลื้ออำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จะเน้น สีเขียว อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา จะเน้นสีม่วง หรือสีน้ำเงินเข้ม และนิยมทอ “ลายผักแว่น” ตรงกลางผืนผ้าหนึ่งแถว โดยใช้เทคนิคเกาะ หรือล้วง ส่วนที่อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย ตัวชิ้นจะทอเป็นลวดลายเต็มผืนผ้าผสมผสานเทคนิคการทอ แบบเกาะล้วงและจก โดยใช้เส้นฝ้ายปั่นมือหลากสีสัน นิยมทอเป็นลวดลายเรขาคณิต ส่วนที่จังหวัดน่าน จะมีการ ผสมลวดลายตามวัฒนธรรมของไทยวนและไทลื้อ
- **ผ้าของชาวม้ง** เป็นผ้าฝ้ายทอมือย้อมน้ำเงินเข้มที่ได้จากคราม หรือห้อม หรือย้อมสีดำ ที่ได้จากมะเกลือ ตกแต่งลวดลายด้วยวิธีการปักไขว้หรือวิธีการปักแบบโครสตีช ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ หลากหลายสีสันเต็มผืนผ้า และประดับตกแต่งด้วยเครื่องเงิน เหริยูเงิน และแถบผ้าสีต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการเขียนลวดลาย ลงบนผืนผ้าด้วยขี้ผึ้งก่อนนำไปย้อม เรียก “ผ้าเขียนเทียน” และการทอผ้าจากเส้นใยกล้วยหรือเส้นใยภูเขา ที่สามารถนำไปประยุกต์เป็นเครื่องใช้ เครื่องแต่งกายต่าง ๆ หลากหลายรูปแบบ

- **ผ้าของชาวอีเก้อ** ผ้าอีเก้อ หรือผ้าอาฮา นิยมใช้ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีน้ำเงินเข้มที่ได้จากคราม หรือห้อม หรือย้อมสีดำ ที่ได้จากมะเกลือ ปักประดับผืนผ้าด้วยเครื่องเงิน ลูกปัด เปลือกหอย ขนนก และขนไก่ โดดเด่นที่การใช้แถบผ้า และหรือเศษผ้าที่มีลวดลายสีสันต่าง ๆ มาตัดเป็นรูปทรงที่ต้องการแล้วจึงเย็บปะ ติดลงไปบนผืนผ้าหลัก
- **ผ้าของชาวเย้า** ผ้าเย้า หรือผ้าเมียน ผ้าปักของชาวเย้าที่พบเห็นทั่วไปจะใช้การปักแบบ “หยิว” หรือ การปักเดินเส้นให้เป็นเส้นตรง และการปักแบบ “โม่่ง ทิว” หรือปักไขว้ให้เป็นลายกากบาทขนาดเล็ก และการปักแบบ “โม่่ง ดับ ยับ” หรือการปักไขว้ คล้ายการปักแบบโครสตีช บนผ้าฝ้ายพื้นสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม ให้เป็น ลวดลายต่าง ๆ หลากหลายสีสันเต็มผืนผ้า โดดเด่นที่การใช้เส้นด้ายในการปักจะต้องมีสีไม่ต่ำกว่า 7 สี โดยสีทั้ง 7 สี นี้ ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีขาว สีน้ำเงิน สีดำ สีเขียว และสีม่วง ตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายประจำเผ่าตามตำนานพันทาหู หรือพันหู หรือพันหู ผู้เป็นบรรพบุรุษของชนเผ่าเย้า
- **ผ้าของชาวมูเซอคำ ผ้าของชาวมูเซอแดง** ผ้าลาหู่ หรือ ผ้ามูเซอ นิยมทอผ้าฝ้ายสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม เย็บตกแต่ง ลวดลายด้วยมือแบบต่าง ๆ เช่น ดันถอยหลัง ดันถอยหลังแบบถี่ ๆ และมีการเย็บตกแต่งด้วยชิ้นผ้า เป็นแถบผ้า สีแดง สีขาว หรือสีน้ำเงิน บนเสื้อผ้า ทั้งนี้ ในลาหู่บางกลุ่มยังพบว่ามีการนำเครื่องเงิน หรือโลหะมาเย็บตกแต่ง บนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายอีกด้วย จึงทำให้เกิดสี และทำการย้อมในหม้อ ผ้าที่ย้อมออกมาจึงเรียกว่า “ผ้าหม้อห้อม” เป็นสินค้าขึ้นชื่อของจังหวัดแพร่
- **ผ้าชาวปะหล่อง** ผ้าดาราอั้ง หรือผ้าดาระอั้ง นิยมใช้ฝ้ายกัมมะหยี่สีน้ำเงิน หรือสีเขียว หรือสีม่วง มาตัดเย็บเป็นเส้น โดยประดับตกแต่งด้วยเครื่องเงิน สตรีจะนุ่งผ้าขึ้นฝ้ายลายขวางลำตัว ที่เกิดจากการสลับสีเส้นพุ่งระหว่าง สีแดงกับสีดำ ส่วนบุรุษนิยมนุ่งกางเกงขายาว ตัวหลวม ขาบาน ที่ตัดเย็บมาจากผ้าฝ้ายทอมือสีน้ำเงินเข้มที่ย้อมจาก ครามหรือห้อม และสีดำที่ย้อมจากมะเกลือ หรือฝ้ายกัมมะหยี่
- **ผ้าลัวะ** เป็นผ้าหน้าแคบที่นิยมทอจากเส้นฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติทอด้วยกี่โอบแบบโบราณ ใช้เทคนิคการยก มัดหมี่เส้นยืนให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ทั้งยังสามารถสร้างลวดลายที่เกิดจากการสลับสีเส้นยืนให้เป็นลวดลายขวางลำตัว อีกด้วย

เส้นผ้าทอของล้านนาจึงไม่ได้มีเพียงแค่ความสวยงาม หากแต่ยังได้ร้อยเรียงเรื่องราว ความคิด คติความเชื่อ และจิตวิญญาณ การสืบทอดมรดกแห่งชาติพันธุ์ที่เต็มไปด้วยสีสันของวิถีชีวิต

มรดกผ้าพื้นแห่งชาติพันธุ์

ในภาคเหนือมีกลุ่มชนหลายเผ่าพันธุ์อยู่อาศัยมานับตั้งแต่อดีต อีกทั้งยังมีการอพยพเข้ามาตั้งรกรากทำมาหากิน ทั้งในพื้นที่ราบและในเขตภูเขา โดยเฉพาะ กลุ่มชาวไทยวน กลุ่มชาวไทลื้อ กลุ่มชาวไทลาว กลุ่มชาวไทใหญ่ หรือเงี้ยว กลุ่มชาวไทเขิน หรือไทซัน

ชาวไทยวน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาในตระกูลไท-กะไต ซึ่งอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในเขตภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำปิงในเมืองเชียงใหม่ เอกลักษณ์ของผ้าขึ้นเครื่องแต่งกายของสตรีชาวไทยวน จะประกอบไปด้วยตัวผ้าชิ้นที่เป็นผ้าริ้วลายขวาง ต่อดิ้นผ้าขึ้นด้วยผ้าฝ้ายพื้นสีแดง หรือสีดำ และต่อหัวผ้าขึ้น ด้วยผ้าฝ้าย พื้นสีขาว สีแดง หรือสีดำ เรียกว่า “ซินดำ” หรือ “ซินต่อดิ้นต่อเอา”

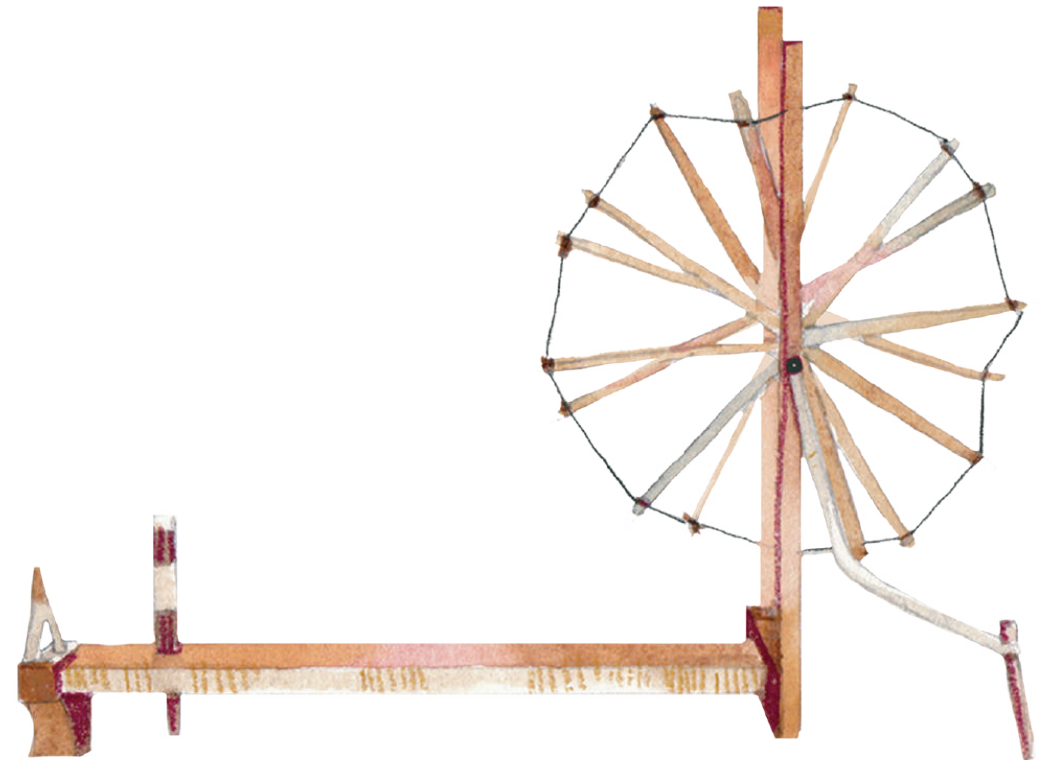
ทลื้อ เรียกตนเองว่า ลื้อ หรือ ลือ หรือ หลื้อ มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในเขตสิบสองปันนา อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณจังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่ เป็นกลุ่มชนที่มีความเชี่ยวชาญในการทอผ้า ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย โดยเฉพาะเทคนิคเกาะ หรือล้วง และเทคนิคจก ให้เกิดเป็นลวดลายที่มีหลากหลายสีสัน

ไทใหญ่ ไทใหญ่เรียกตนเองว่า “ไตหลวง” หมายถึง “ไตหลวง” อพยพไปมาระหว่างสองฟากฝั่งแม่น้ำเมย และสาละวิน จนกลายเป็นชุมชนไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย และถ้ายเคลื่อนย้ายถิ่นฐานกระจัดกระจายไปในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการปักผ้า การฉลุลายบนผืนผ้าให้เป็นผ้าลูกไม้ฉลุ รวมไปถึงการนิยมนำเครื่องแต่งกายที่มีสีสันฉูดฉาด สดใส และใช้ผ้าชั้นดีที่นำเข้ามาจากแหล่งผ้าที่มีชื่อเสียง เช่น ผ้าแพรดอก หรือผ้าแพรจีน ที่นำเข้ามาจากจีนและเวียดนาม ผ้ามุลนทยาอะซิกจากพม่า เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์

ไทเขิน ไทเขิน หรือไทชิน เรียกชื่อตามแม่น้ำชินในเมืองเชียงตุง โดยชาวไทเขินอพยพจากเมืองเชียงตุง มาสู่ดินแดนล้านนาตั้งแต่ในสมัยพระเจ้ากาวิละ ปัจจุบันการแต่งกายและการใช้ชีวิตได้ผสมผสานกลมกลืนไปกับรูปแบบเครื่องแต่งกายชาวไทใหญ่และทลื้อ ชาวไทเขินโบราณมีความชำนาญด้านการปักเย็บลวดลายลงบนผืนผ้านิยมใช้เส้นไหมเงินไหมคำ เป็นวัสดุหลัก โครงสร้างทอคล้ายกับชาวไทยวน ทลื้อ และไทใหญ่

บอกเล่ากันมาถึงตรงนี้ ก็ได้เวลาที่จะพาท่านผู้อ่านไปท่องถิ่นล้านนาชมผ้าสวย ๆ กับ 11 เส้นทาง 17 จังหวัดของภาคเหนือทั้งตอนบนและตอนล่างกันแล้ว กระซิบตั้ง ๆ ว่า แต่ละที่นั่น มีผ้างาม ๆ ให้ได้เลือกซ้อปักกันเพียบที่สำคัญ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวสวย ๆ รอต้อนรับนักเดินทางหัวใจไทยเท่อยู่ด้วย ...

มาเที่ยวทั้งที่ต้องมีของดี ๆ กลับไปให้เต็มเป้ ...จริงมั๊ย?

แอ่วเชียงใหม่ ม่วนใจ๋ ตะลอนช้อปปิ้งผ้าไทย เก๋ไก๋สไตล์คนเมือง

นาที่นี้ไม่มีใครไม่รู้จัก “เชียงใหม่” มหานครขนาดใหญ่ที่ไม่ต่างจากกรุงเทพฯ แม้ว่าเชียงใหม่ในวันนี้จะดูทันสมัยเต็มไปดด้วยสีสัน และมีการพัฒนาไปตามวิถีของสังคม แต่ทว่ารากเหง้าแห่งวัฒนธรรมยังคงอยู่ บรรยากาศของความ เป็นเมืองสุดชิค ท่ามกลางกลิ่นอายวัฒนธรรมล้านนา กลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ทำให้ใคร ๆ ก็ต้องมาเช็กอินที่ “เชียงใหม่” คล้ายต้องมนต์

“คอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติล้วนงามตา นามล้ำค่า นครทึงค์”

นพบุรี ศรีนครพิงค์ หรือ เวียงพิงค์ เปรียบดังกุหลาบงามของแผ่นดินล้านนาไทย เป็นเมืองใหญ่ เป็นที่ 2 รองจาก กรุงเทพมหานคร และเป็นเมืองที่รวมเอาไว้ ซึ่งศิลปกรรม โบราณวัตถุ ตลอดจนวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ล้ำค่าของล้านนาไทย เอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

มรดกผ้าจากงามตา จากภูมิปัญญาล้านนาไทย

ผ้าทอพื้นเมืองน่านส่วนใหญ่เป็นผ้าทอไทลื้อ จากการสืบเชื้อสายมาจากจีนยูนนาน เป็นผ้าทอมือที่ส่วนใหญ่นิยมทอจากเส้นฝ้าย ในอดีตจะใช้ฝ้ายที่มีในท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การปลูกฝ้าย เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นเส้นด้ายด้วยภูมิปัญญาของท้องถิ่นเรื่อยไปจนถึงกรรมวิธีการย้อมสีจากธรรมชาติ เช่น สีดำจากผลมะเกลือ สีแดงจากครั่ง สีเหลืองจากขมิ้นแก่นขนุน และสีน้ำตาลจากเปลือกต้นสน เป็นต้น

ผ้าทอของแม่แจ่มส่วนใหญ่จะนิยมใช้เทคนิคคว่ำหน้าผ้าลงกับก๊ทอ ทำให้สามารถเก็บเงื่อนหรือปมฝ้ายได้ เป็นระเบียบ ไม่หลุดง่าย อีกทั้งลวดลายที่เกิดขึ้นด้านหลังของลาย ซึ่งอยู่ด้านบนของก๊ทก็มีความสวยงามไม่แพ้ด้านหน้า ความพิเศษนี้ทำให้ผ้าชิ้นตั้นจกแม่แจ่มสามารถนุ่งได้ทั้ง 2 ด้าน และความที่ศิลปะการทอผ้าชิ้นตั้นจกนั้น ผู้ทอสามารถใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ลวดลายได้อย่างไร้ข้อจำกัด จึงเป็นอีกหนึ่งมนต์เสน่ห์ของผ้าทอตั้นจกที่ทำให้คนที่มีหัวใจรักในงานผ้าหลงใหลและอยากได้เก็บไว้ในครอบครอง ซึ่งลวดลายของผ้าตั้นจกนั้นสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่

- **ลวดลายอุดมคติ** สะท้อนความเชื่อในศาสนา ออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับศาสนา ได้แก่ รูปโคมขัน น้ำตั้น นาค หงส์ สะเปา ที่ประกอบขึ้นเป็นผ้าชิ้นตั้นจก นอกจากนี้ยังปรากฏ รูปชันทอง รูปหงส์ในผ้าเช็ด หรือผ้าปิด (ผ้าพาดบ่า) หรือลายนาคในหน้าหมอน เป็นต้น
- **ลวดลายคนและสัตว์** พบในผ้าหลบสะลิ (ผ้าปูที่นอน) ผ้าเช็ด หรือผ้าปิด (ผ้าพาดบ่า) ได้แก่ รูปม้า ช้าง ไก่ ลายลายเขี้ยวหมา ลายงูเตวตาง ลายพินปลา และลายคน ในหน้าหมอนได้แก่ รูปปู กบ เป็นต้น
- **ลวดลายพรรณพฤกษา** พบในหน้าหมอนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ลายดอกจันทน์ กุดผักแว่น ฯลฯ
- **ลวดลายเปรียบเทียบกับสิ่งของใกล้ตัว** เช่น ลายกุดตาแสง กุดพ้อเอือนเมา กุดกระแจ กุดขอเบ็ด กุดสามเสา พบลวดลายเหล่านี้ในหน้าหมอน

ผ้าซิ่นตีนจก ส่วนใหญ่จะใช้นุ่งในงานพิธีสำคัญทางศาสนา เช่น งานบอยหลวง วันศีล วันพระ เข้าพรรษา ออกพรรษา ตานก๋วยสลาก หรือปีใหม่ นอกจากนี้ตามประเพณี สตรีแม่แจ่มทุกคนจะเก็บรักษาซิ่นตีนจกไว้สำหรับ “ตาน” หรือให้ลูกหลานทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ตนเองเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

กลุ่มสหกรณ์สตรีทอผ้าตีนจกแม่แจ่ม

ตำบลช่างเคิ่ง เป็นแหล่งทอผ้าซิ่นตีนจกอีกแห่งหนึ่งที่มีเทคนิคการทอและลวดลายเฉพาะ ผ่านกาลเวลานานนับร้อยปี โดยมีลายโบราณเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมากถึง 16 ลาย แต่ละลายมีความละเอียด และมีสีเส้นมากกว่า 5 สีขึ้นไป เช่น ลายเชียงแสนหงส์ดำ ลายชั้นเลียนสำ ลายนาคกุม ลายชั้นสามแฉว ลายชั้นแฉวอู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีลายประยุกต์ที่เกิดจากการผสมผสานลวดลาย ออกมาเป็นลวดลายใหม่ ๆ มากกว่า 10 ลาย ซึ่งในด้านการทอจะคว่ำลายลง และจกข้างบน ส่วนสีจะเน้นสีโทนเย็นสวยงาม สบายตา

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : วันเพ็ญ ปินดาเปี้ย

130 หมู่ 9 ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 50270
โทร. 08-9953-5744

กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านไร่

ผ้าซิ่นตีนจกแม่แจ่ม คือ ผ้าซิ่นสตรีที่มีความโดดเด่นบริเวณตีนผ้าซิ่นที่ตกแต่งลวดลายด้วยวิธีการจก ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบดั้งเดิม ที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ มีลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งลายโบราณและลายประยุกต์ ซึ่งลวดลายหลัก หรือที่เรียกกันว่า แม่ลาย มีทั้งสิ้น 16 ลาย ได้แก่ ลายหละกอนน้อย ลายหละกอนกำ ลายหละกอน ลายเจียงแสนหลวง ลายเจียงแสนน้อย ลายหงส์ปล้อย ลายหงส์บี ลายชั้นเลียน ลายชั้นสามแฉว ลายชั้นแฉวอู ลายโกมหัวหมอน ลายโกมชูปลอก ลายกุดขอเบ็ด ลายนาคกุม ลายนกนอนกุ่ม และลายนกกุ่ม โดยการให้สีจก ขึ้นอยู่กับแล้วแต่เทคนิคของช่างทอ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : มณฑา อรินดีบ

84 หมู่ 10 บ้านไร่ ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 50270
โทร. 09-5698-3063, 08-3941-2879

NUSSARA

คุณนุสรุา เดียงเกตุ ผู้ทำงานร่วมกับชุมชนในอำเภอแม่แจ่ม ในการฟื้นฟูเรื่องผ้าทอตีนจกจนประสบความสำเร็จ และเกิดแนวความคิดที่ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีการออกแบบที่ทันสมัย และตอบโจทย์ลูกค้ามากขึ้น จึงเปิดร้านนุสรุาขึ้นมา เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่เกิดจากการออกแบบและการทำงานร่วมกับชุมชนต่าง ๆ โดยสินค้าที่มีชื่อของที่นี่คือ ผ้าฉีก ที่คุณนุสรุาออกแบบขึ้นเอง

ความพิเศษของสินค้าและผลิตภัณฑ์อยู่ที่การเน้นความเป็นธรรมชาติ ผืนผ้าจะทอด้วยฝ้ายแท้ ๆ และการย้อมสีธรรมชาติ ใช้เทคนิคการทอพิเศษ มีการออกแบบที่เรียบง่ายแต่ดูทันสมัย ซึ่งเป็นการยกระดับของสินค้าให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค โดยเปิดจำหน่ายสินค้าทุกวัน เวลา 10.00 น. - 19.00 น.

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณนุสรุา เดียงเกตุ

66 ถนนเจริญราษฎร์ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000
โทร. 08-7304-7976

ศูนย์หัตถกรรมผ้าตีนจกบ้านท้องผาย

บ้านท้องผาย อยู่ในตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม ผ้าตีนจกกลุ่มหัตถกรรมบ้านท้องผาย ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นงานศิลปหัตถกรรมซึ่งผลิตจากภูมิปัญญาที่เป็นมรดกตกทอดจากบรรพบุรุษและเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับอำเภอแม่แจ่ม วิถีชีวิตของคนในชุมชนส่วนใหญ่อยู่กับการประกอบอาชีพทางการเกษตรและงานศิลปหัตถกรรม โดยเฉพาะการทอผ้าตีนจกบ้านแทบทุกหลังในชุมชนแห่งนี้ที่ลานใต้ถุนประดับก็ทอผ้าที่ยังทำงานอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดชาวบ้านได้ร่วมแรงกันจัดตั้งกลุ่มทอผ้าซิ่นตีนจกขึ้นในหมู่บ้าน โดยยังคงไว้ซึ่งกรรมวิธีแบบดั้งเดิม แต่แทรกลวดลายให้วิจิตรงดงามยิ่งขึ้น มีการแปรรูปผ้าทอผืนงามไปเป็นผลิตภัณฑ์หลายรูปแบบ สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวจนกลายเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นายพรชัย กรรณิกา

111 หมู่ 8 บ้านท้องผาย ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 50270
โทร. 08-6043-5069, 08-9559-3928, 08-4739-8378

ร้านเผ่าทอง

ด้วยความผูกพันและหลงใหลในงานผ้าไทยมาตั้งแต่วัยเยาว์ ก่อเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้ อาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ ผู้เป็นนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย เริ่มศึกษาและเก็บสะสมผ้าโบราณ จนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับผ้าไทยโบราณและผ้าชนิดต่าง ๆ ทั่วโลกอีกแขนงหนึ่ง จนเวลาผ่านไปนานกว่า 20 ปี จึงได้ลงมือเปิดร้านค้าขายผ้าโดยร่วมลงทุนกับเพื่อน ตั้งบริษัทขึ้นมาเพื่อรับซื้อผ้าจากชาวบ้านอำเภอแม่แจ่ม นำมาวางขายที่ร้าน พอเกิดปัญหาขาดแคลนช่างตัดเย็บ จึงได้เปิดโรงงานเพื่อแปรรูปผ้าไหม และผ้าฝ้าย ที่จังหวัดลำพูน เพื่อผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป กระเป๋า ผ้าพันคอ และเครื่องประดับ ของตกแต่งอื่น ๆ ภายใต้ชื่อแบรนด์ “เผ่าทอง” ออกมาวางจำหน่าย และด้วยความที่เป็นผู้มีความรู้เรื่องผ้าเป็นอย่างดี เสื้อผ้าของร้านเผ่าทอง จึงมีความพิเศษทั้งเรื่องของวัตถุดิบ ดีไซน์ และการตัดเย็บที่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันก็ยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนต่าง ๆ ได้และสืบสานให้งานผ้าที่มีคุณค่าได้อยู่คู่กับสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน โดยที่ร้านเผ่าทอง นิมนานซอย 1 จะเปิดทำการทุกวัน อังคาร - วันอาทิตย์ เวลา 09:30 น.-18:30 น.

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ร้านเผ่าทอง

4 ซอย 1 ถนนนิมนานเหมินท์ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ 50200

โทร. 0-5321-7715

อีเมล PAOTHONG_SHOP@HOTMAIL.COM

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่

เส้นทางที่ 1
เวียงเชียงใหม่

1. บ้านไร่ใจสุข

พื้นที่การเรียนรู้และแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ของทุกคนภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายและรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ และเรียนรู้วิถีชีวิตของช่างทอแบบดั้งเดิม ที่ทอผ้าได้ดูบ้าน และการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย

2. ร้านค้าย่านวัดเกตการาม

ชุมชนการค้าโบราณบริเวณริมแม่น้ำปิงฝั่งตะวันออก เช่น ร้านนุสรา ร้านสเบเมยอาร์ท ร้าน FAI PHU KRAM ร้าน UNIQUE SPACE ร้าน VILA CINI ร้าน WOO CAFE-ART GALLERY-LIFESTYLE SHOP ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในย่านนี้ถือได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์งานทำมือที่ได้จากธรรมชาติ และเน้นการย้อมสีธรรมชาติ เน้นเทคนิคการทอแบบพิเศษ การออกแบบที่เรียบง่ายแต่ดูทันสมัย และการตัดเย็บที่ดี

3. กาดหลวง หรือ ตลาดวโรรส

ที่ถือเป็นตลาดใหญ่ที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่ เป็นตลาดเก่าแก่ที่มีประวัติยาวนานนับร้อยปี ที่มีทั้งนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นมาจับจ่ายใช้สอย หาซื้อของ เป็นแหล่งรวมสินค้าและบริการ โดยเฉพาะอาหารและสินค้าพื้นเมือง ภายในยังมี ตลาดม้ง เป็นตลาดชาวเขาอยู่ภายในกาดหลวง (ตลาดวโรรส) และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือพื้นเมือง เส้นฝ้าย เส้นไหม เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายพื้นเมือง และของประดับตกแต่งผ้า

4. พิพิธภัณฑสถานล้านนา (LANNA FOLKLIFE MUSEUM)

จัดแสดงผ้าโบราณล้านนา และงานหัตถกรรมล้านนาโบราณ (โบราณวัตถุ)

5. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

เงินตรา และผ้าโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์ไท (โบราณวัตถุ) ที่ได้รับการยอมรับให้เป็น MASTERPIECES FROM THE BANK OF THAILAND TEXTILE MUSEUM ภายในพิพิธภัณฑสถานฯ ได้แบ่งส่วนจัดแสดงออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนจัดแสดง “เงินตราโบราณ” และ “ผ้าไท ผ้าโบราณ”

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่

เส้นทางที่ 2

เวียงเชียงใหม่-จอมทอง-แม่แจ่ม

1. วัดพระสิงห์ เชียงใหม่

อายุราวต้นพุทธศตวรรษที่ 20 จากนั้นชมภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องสังข์ทอง และเรื่องสุวรรณหงส์ ที่เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ภายในวิหารลายคำ ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่แสดงวิถีชีวิตของชาวไทวนในล้านนา (เชียงใหม่) ด้วยเครื่องแต่งกายของสตรีล้านนา

2. วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร

สถานที่ประดิษฐาน “พระทักษิณโมลีธาตุ” หรือพระธาตุส่วนพระเศียรเบื้องขวา ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีขนาดประมาณเมล็ดพุทรา ถูกบรรจุไว้ในพระโกศ 5 ชั้น ซึ่งตั้งอยู่ภายในพระวิหารจตุรมุข

3. โครงการหลวงดอยอินทนนท์ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ดอยอินทนนท์

สวนแม่ไม้ พืชพันธุ์เมืองหนาว และผักปลอดสารพิษ

4. วัดยางหลวง

ซึ่งเชื่อว่าสร้างโดยชาวยาง หรือชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ที่นับถือศาสนาพุทธ ภายในวิหารไม้สักโบราณ ประดิษฐานพระประธานเบื้องหน้า “กู” หรือ “กูปราสาท” อันเก่าแก่ ที่มีลักษณะเป็นขุมโขลงประดับตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นเทวดา และสัตว์ป่าในหิมพานต์

5. หมู่บ้านยางหลวง

ชมการทอผ้าขึ้นตีนจก และผ้าทอมือพื้นเมืองแม่แจ่มจาก กลุ่มทอผ้าบ้านยางหลวง ที่หอบริเวณใต้ถุนบ้านเรือนในชุมชน ซึ่งผ้าพื้นเมืองเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทวน ชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ถิ่น มีความโดดเด่นด้านฝีมือในด้านการทอผ้าตีนจกอย่างมาก ด้วยการทอที่ละเอียดและการให้สีที่สวยงาม

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่

เส้นทางที่ 3 แม่แจ่ม

1. ผ้าซิ่นตีนจกโบราณ (ตีนจกเชียงแสน)

ซึ่งถือว่าเป็นผ้าซิ่นที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดที่พบในอำเภอแม่แจ่ม (พบจำนวน 2 ผืน) สันนิษฐานว่าเป็นผ้าซิ่นที่มีรูปแบบเดียวกัน หรือร่วมสมัยใน “ยุคเชียงแสนโบราณ” นอกจากความเก่าแก่ แล้วยังมีความสวยงามเป็นอย่างมากด้วยการใช้เทคนิคการทอ ที่หลากหลาย มีรูปแบบที่พิเศษแปลกตา ภายในผืนเดียว

2. ศูนย์หัตถกรรมผ้าตีนจกบ้านท้องผาย

เป็นศูนย์จำหน่ายผ้าซิ่นตีนจก และมีการสืบทอดลวดลายผ้าซิ่นตีนจกที่หาชมได้ยาก ผ้าซิ่นตีนจกลายโบราณ ทอหนึ่งผืนใช้เวลาเป็นเดือน ๆ

3. กลุ่มสหกรณ์สตรีทอผ้าตีนจกแม่แจ่ม

เป็นกลุ่มทอผ้าซิ่นตีนจกแม่แจ่มที่มีลวดลายการทอที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ โดดเด่นที่การทอจกลวดลายดั้งเดิม 16 ลาย อย่างละเอียด ประณีต มีสีสันมากกว่า 5 สี ขึ้นไป

4. กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านไร่

เป็นกลุ่มทอผ้าตีนจกที่ยังคงใช้กรรมวิธีการทอและการจกแบบดั้งเดิมอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นมรดกทางหัตถกรรมที่ถ่ายทอดสืบกันมาและผลิตในอำเภอแม่แจ่ม ทำให้เกิดเป็นผ้าที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

5. หมู่บ้านกะเหรี่ยง บ้านแม่หมีง

ณ บ้านครูช่าง สมศรี ปรีชาอุดมการณ์ ระหว่างเดินทางชมทิวทัศน์ทุ่งนาแบบขั้นบันได และลำธาร ป่าไม้ ดอยสูง ตลอดจนซำซาง ชมการทอผ้าแบบชาวกะเหรี่ยงบ้านแม่หมีง โดย ชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) มีการผสมผสานการออกแบบที่มีเอกลักษณ์เข้ากับวัฒนธรรมกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ด้วยวิธีทอที่เວว และลวดลายที่เกิดจากการปักเส้นฝ้ายสีสันต่าง ๆ

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่

เส้นทางที่ 4 จอมทอง-ดอยเต่า

1. พิพิธภัณฑ์ผ้าป่าดา บ้านไร่ไผ่งาม

พิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงเรื่องราวการทอผ้าของป่าแสงดา หรือนางแสงดา บ้านสิทธิ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาหัตถกรรม ในเรื่องของสิ่งถักทอ ในอาคารไม้ที่รายล้อมด้วยต้นไผ่อันสูงร่มรื่น จัดแสดงอุปกรณ์ท้องถิ่นที่ใช้ในการทอผ้า วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทอผ้า และการย้อมสีผ้า รวมไปถึงการวิธีการทอผ้า

2. ชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) บ้านหลายแก้ว

เลือกชม และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) บ้านหลายแก้ว อาทิ ถูงยาม ผ้าชิ้น เล็กระเหรี่ยง ที่ทอด้วยเส้นใยฝ้ายจากธรรมชาติด้วยกี่แอมแบบพื้นเมือง โดยเฉพาะงานปักลวดลายจากเมล็ดพืชลูกเดียว บนผืนผ้าที่สวยงาม

3. ศูนย์การเรียนรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ้าชิ้นตีนจกน้ำท่วม อำเภอดอยเต่า

ที่นี่ใช้เทคนิคจกแบบดั้งเดิมในการทอผ้าชิ้น ที่เรียกว่า “ผ้าชิ้นตีนจก” ในรูปแบบเฉพาะของชาวไทยวนอำเภอดอยเต่า หรือเรียกว่า “ผ้าชิ้นตีนจกน้ำท่วม”

4. แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านสันบ่อเย็น ตำบลโป่งทุ่ง อำเภอดอยเต่า

ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกอบรมพัฒนากลุ่มทอผ้าชิ้นตีนจก อำเภอดอยเต่า เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพสร้างรายได้แก่ชุมชน อย่างยั่งยืน และเป็นการเผยแพร่ความรู้

5. หมู่บ้านกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) บ้านจิวสูงและบ้านดอย

ชาวกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ในหมู่บ้านแห่งนี้มีการทอผ้ากะเหรี่ยงแบบดั้งเดิมโดยใช้กี่แอม และมีการใช้สีย้อมธรรมชาติ โดยนิยมใช้สีแดงเป็นส่วนใหญ่ที่ย้อมจากรากไม้ที่ให้สีแดง

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่

เส้นทางที่ 5
เวียงเชียงใหม่-แม่ริม-เชียงดาว

1. วัดบวกรกหลวง

ผนังด้านในพระวิหารทรงล้านนา มีจิตรกรรมฝาผนังที่มีชื่อเสียง เขียนเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวไตหรือไทใหญ่ รวมถึงเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูง คหบดี ชาวบ้าน และอาคารสถาปัตยกรรมแบบเฉพาะของชาวไต โดยมีมือของช่างชาวไต (ไทใหญ่)

2. พิพิธภัณฑ์ชาวเขา

สถานที่จัดแสดงความหลากหลายทางชาติพันธุ์วิทยาภายในอาคารกลางน้ำบริเวณสวนล้านนา ร.9 โดยเก็บรวบรวมวัตถุที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อ หลักฐานทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละกลุ่มชนบนพื้นที่สูงกว่า 10 ชนเผ่า

3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผลิตภัณฑ์ใยกล้วยทรายทอง

ที่ได้รวมตัวกันผลิต ผลิตภัณฑ์ใยกล้วย (ใยกล้วยทรายทอง) ที่เป็นงานแฮนด์เมด (HANDMADE) จากธรรมชาติแห่งเดียวในประเทศไทย แต่ก็ไม่ไม่มีใครสามารถทำลอกเลียนแบบได้เหมือน โดยมีเคล็ดลับอยู่ที่ขั้นตอนของการผลิตสินค้าของที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติทั้งหมด

4. กลุ่มหัตถกรรมบ้านปางแดงใน

ซึ่งเป็นชุมชนชาวเขาเผ่าปะหล่อง (คาราอั้ง) ชาวบ้านที่นี่ทุกหลังคาเรือนจะใส่ชุดประจำเผ่าเป็นประจำทุกวัน มีการออกแบบและแปรรูปผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ปรับวัสดุให้เป็นผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และใส่ลวดลายที่เกิดจากการปักลงไปบนตัวเสื้อแทนการใช้เครื่องเงิน

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

นาขั้นบันได บ้านปางเปียง อำเภอแม่แจ่ม

บ้านปางเปียง เป็นหมู่บ้านที่รายล้อมไปด้วยนาขั้นบันได และขึ้นชื่อว่าเป็นจุดชมวิวนาขั้นบันไดที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย ด้วยเพราะความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่โอบล้อม ในยามเช้าจะพบกับทะเลหมอก หากมาช่วงเย็นสามารถชมพระอาทิตย์ และแสงยามเย็นสวย ๆ ที่ลอดผ่านก้อนเมฆ กระทับกับหุบเขาที่เรียงรายสลับซับซ้อน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเติมเต็มความสดชื่นกับทุ่งนาเขียวขจี แนะนำว่าให้มาเที่ยวในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม

วัดป่าแดด

เดิมมีชื่อว่า “วัดดอนแก้ว” สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2345 และบูรณะใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2475 พระวิหารเป็นอาคารปูนทั้งหลัง ศิลปะแบบล้านนา มีช่อฟ้า ใบระกา และหางหงส์ ประดับด้วยลายปูนปั้นสีทองอ่อนช้อยสวยงาม หน้าบันประดับด้วยปูนปั้นลายพรรณพฤกษาสีทอง ชุ่มประดูและหน้าต่างศิลปะล้านนาประดับด้วยลายปูนปั้นสีทอง ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศิลปะล้านนา มีกุฏิสองหลัง ผังวิหารเขียนภาพจิตรกรรมเกี่ยวกับพระประธานของวัดสำคัญ ๆ ในภาคเหนือ ส่วนพระเจดีย์ ซึ่งอยู่ด้านหลังพระวิหาร เป็นฐานสี่เหลี่ยมยกสูง มีซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปปางสมาธิทั้งสี่ด้าน มีเจดีย์ขนาดเล็ก 8 องค์ ประดับอยู่บนฐานเจดีย์ องค์เจดีย์เป็นทรงระฆังสีทอง ส่วนยอดประดับด้วยฉัตรเจ็ดชั้น

อาศรมพรหมธาดาพุทธสถาน

อาศรมพรหมธาดาพุทธสถานตั้งอยู่บนสันเขาเล็ก ๆ ลูกหนึ่งในเขตหมู่ 6 ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ชาวบ้านเรียกขานกันว่า “สันป่าเฮ้ออ้อ (ป่าช้า)” เป็นสำนักปฏิบัติธรรมตามสายพระพุทธศาสนาแบบโบราณล้านนาไทย กำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2547 ตรงกับเดือนเจ็ดเหนือตามที่ชาวล้านนาเรียกขาน เมื่อเดินเข้าไปด้านในจะพบกับ “มหาเจดีย์โพธิญาณจำลอง เป็นเจดีย์รูปทรงศิลปะแบบเนปาลขนาดเท่ากันกับมหาเจดีย์โพธิญาณที่ประเทศเนปาล ด้านบนแต่ละด้านของเจดีย์มีรูปดวงตาที่สาม ที่บางครั้งก็เรียกว่าตาของพระเจ้า และยังมีการปั้นองค์เทพของศาสนาต่าง ๆ ทั่วโลกอีกด้วย

วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร

วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร ชื่อเดิมคือวัดจอมทองตั้งอยู่ ถนนเชียงใหม่ - ฮอด หมู่ 2 ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง เป็นพระธาตุประจำปชวด วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร สันนิษฐานกันว่าเป็นวัดที่สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ถึง 24 ในช่วงที่บูรณะเมืองเชียงใหม่

สิ่งสำคัญภายในวัด คือ พระบรมธาตุเจดีย์ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดดอยจอมทองอันเป็นที่ประดิษฐานพระบรมธาตุ ส่วนพระเศียรเบื้องขวาซึ่งมีความพิเศษแตกต่างจากที่อื่น คือเป็นพระบรมธาตุที่มีได้ฝังใต้ดินแต่ประดิษฐานอยู่ในกุ

บ้านแม่กลางหลวง

บ้านแม่กลางหลวง ตั้งอยู่ที่ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ท่ามกลางหุบเขาและนาขั้นบันได เป็นที่อยู่อาศัยของชาวไทยภูเขาเผ่าปกาเกอญอที่ยังคงวิถีชีวิตดั้งเดิมและความสมบูรณ์ของธรรมชาติไว้ ท่ามกลางยุคสมัยที่เปลี่ยนไป หากมาเที่ยวในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคมในช่วงปลายฝนต้นหนาว นาข้าวจะเริ่มเขียวขจี และในเดือนพฤศจิกายน ต้นข้าวจะเริ่มกลายเป็นสีทองอร่าม สามารถชมร่วมกับพระอาทิตย์ แสงแดด หุบเขาท่ามกลางธรรมชาติได้

ย้อนรอยผ้าไท ม่วนใจ๋ที่เชียงราย เดินสายท่องพะเยา

ในบรรดาเมืองรองต้องไม่พลาด เชื่อได้ว่า **จังหวัดเชียงราย** และ **จังหวัดพะเยา** จะเป็นอีกสองจังหวัดสุดฮิปที่เข้าไปอยู่ในใจนักท่องเที่ยวทั้งรุ่นใหญ่ รุ่นเล็ก กันเรียบร้อย เพราะไม่เพียงจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่เต็มไปด้วยสีสัน และคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาวล้านนา วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายแต่มีสไตล์ ก็เติมเสน่ห์ให้ เชียงราย และ พะเยา กลายเป็นดินแดนแห่งความสุขได้ทันทีที่มาเยือน

**“เหนือสุดในสยาม ชายแดนสามแผ่นดิน
ถิ่นวัฒนธรรมล้านนา ล้าค่าพระธาตุคุดยดุง”**

มากกว่าความงามทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของเชียงราย ทิวเขาที่สลับซับซ้อนเขี้ยววน ให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือน รู้หรือไม่ว่าที่นี่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่แสนจะยาวนาน ส่งผลให้จังหวัดนี้ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สังเกตได้จากการทอผ้าพื้นเมืองเชียงแสนของชาวเชียงราย ที่ใช้วัสดุทั้งเส้นฝ้ายและเส้นไหม ซึ่งผ้าทอลายเมืองเชียงแสน จะนิยมทอลวดลายต่าง ๆ ที่สื่อความหมายถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติที่พบในท้องถิ่น อันได้รับอิทธิพลมาจากพื้นที่ต่าง ๆ

หัตถศิลป์พื้นบ้าน คำนานผ้าจีนไทยนเมืองเชียงแสน สูผ้าทอลายเชียงแสน

ในปัจจุบัน พบว่ามีการศึกษาค้นคว้าเรื่องผ้าไทยนเมืองเชียงแสนโบราณ และได้ทำการทอขึ้นมาใหม่ โดยการนำลวดลายในผ้าโบราณไทยนเมืองเชียงแสนดั้งเดิม มาใช้เป็นลวดลายหลักในผ้าทอ เรียกว่า “ผ้าทอลายเชียงแสน” ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยพระครูไพศาลพัฒนากิริต เจ้าอาวาสวัดพระธาตุผาเงา อำเภอเชียงแสน ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญ และต้องการฟื้นคืนมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้คงอยู่คู่บ้านเมือง

ผ้าทอลายเชียงแสน นับเป็นผ้าทอที่ได้นำลายโบราณผ้าทอเมืองเชียงแสน อายุหลายร้อยปี ที่พบในเขตพื้นที่ต่าง ๆ อันมีหลักฐานในการอพยพของชาวเชียงแสนมาใช้ในการทอ ซึ่งในอดีตนั้นวัฒนธรรมการทอผ้าส่วนใหญ่ จะสืบทอดมาจากกลุ่มชนชาวไทยลื้อ ที่นิยมทอด้วยเส้นใยจากฝ้าย และใช้เทคนิคการเกาะ หรือล้าง การขีด และการจก เป็นลวดลายต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ลายดอกหมากล้าน ลายดอกจันทร์ ลายกะบี่ (แมลงปอ) ลายกระรอก ลายช้าง ลายม้า ลายนก ลายนาค ลายโคม ลายดอกแก้ว เป็นต้น

การทอผ้าของชาวเชียงรายจะใช้วัสดุทั้งเส้นฝ้ายและเส้นไหม ซึ่งผ้าทอลายเมืองเชียงแสนจะนิยมทอลวดลายต่าง ๆ ที่สื่อความหมายถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ที่พบในท้องถิ่น เช่น ลายดอกขอเครือ หมายถึง เครือเถาวัลย์ที่เกาะเกี่ยวกับต้นฝ้าย และลายแมงอ๊ิบ หรือลายแมงก่าบี่ ซึ่งหมายถึง แมงปอที่บินอ่อนเวียนคอบดมดอกไม้ในไร่ฝ้าย ซึ่งในปัจจุบันพบว่าจังหวัดเชียงรายยังมีการทอผ้าอยู่ในหลายอำเภอ และยังมีผ้าปักฝีมือชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่มีสีสันลวดลายสวยงาม เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่าอีกมากมายที่ได้สานต่อจากภูมิปัญญาพื้นถิ่นรวมอยู่ด้วย

ร้านกองหลวง

จากร้านขายผ้าทอมือจากเชียงรายของ สิริวิวัฒน์ เอียรปัญญา ที่เปิดดำเนินการมานานกว่า 30 ปี ด้วยแรงบันดาลใจในการคิดและสร้างสรรค์ จุดประกายให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่โดยมีการประยุกต์ลวดลายของล้านนา นำมาปักไว้บนผืนผ้าที่มีทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้าย ด้วยเทคนิคการปักลายแบบลูกโซ่ ซึ่งลวดลายส่วนใหญ่มาจากลวดลายทอง ที่ประดับส่วนต่าง ๆ ของพระวิหารวัดพระธาตุลำปางหลวง ลายปูนปั้นจากวัดต่าง ๆ ในจังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงใหม่ และสถานที่ต่าง ๆ โดยเอามาปรับเป็นลายปักของผ้าปักมือกองหลวง เน้นผ้าทอมือจากพื้นที่ต่าง ๆ มาต่อยอดเพิ่มมูลค่าให้มีความสวยงามไม่ซ้ำใคร

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นายสิริวิวัฒน์ เอียรปัญญา ผ้าปักมือกองหลวง

423/5 ถนนบรรพปราการ ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000
โทร. 08-1883-3044

กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย

ทอผ้าไทลื้อรูปแบบ “ไทลื้อบ้านหาดบ้าย” เน้นการทอผ้าโดยใช้เทคนิคการจกแบบอาศัยตะกอพิเศษ หรือตะกอลาย โดยใช้เส้นฝ้ายแท้หลากสี เป็นลวดลายต่าง ๆ เดิมผืนผ้าทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าผ้าทอไทลื้อภายในกลุ่มเป็นผ้าทอที่มีลวดลายอ่อนไหว ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเอาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติภายในชุมชน มาจินตนาการเป็นลวดลายต่าง ๆ ลงบนผืนผ้าที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่สั่งสม และถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่ต้องการให้ลูกหลานได้ช่วยกันอนุรักษ์ผ้าทอลวดลายพร้อม ๆ กับการอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ไม่ให้สูญหาย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย

จุดผ่อนปรน ตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย 57140
โทร. 09-3217-7081

“กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งามลือเลื่องดอยบุษราคัม”

พะเยา เป็นหนึ่งในเมืองเล็ก ๆ ทางภาคเหนือตอนบนที่มีวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย มีสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นชื่ออย่าง กว๊านพะเยา ทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 ในภาคเหนือ และอันดับ 4 ในประเทศไทย และยังเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานไม่น้อยไปกว่าเมืองอื่น ๆ ในอาณาจักรล้านนา

เสน่ห์ดรีงตรา ผืนผ้าไทลื้อ

กลุ่มวัฒนธรรมไทลื้อ เป็นกลุ่มชนเผ่าไท มีถิ่นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในเขตสิบสองปันนา มณฑลยูนนานทางตอนใต้ของประเทศจีน และสองฟากฝั่งของแม่น้ำโขงตอนบน ทั้งฝั่งซ้ายและฝั่งขวา ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชาวไทลื้อบางส่วนได้ถูกกวาดต้อน และบางส่วนได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานใหม่ ในประเทศต่าง ๆ ตอนล่าง เช่น ประเทศพม่า ประเทศลาว และประเทศไทย ชาวไทลื้อในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน อำเภอกู่ซาง และ อำเภอจุน

ผ้าชิ้นไทลื้อของเชียงคำและเชียงม่วน จะมีทั้งผ้าชิ้นโครงสร้างตามมาตรฐานของผ้าชิ้นไทลื้อ ที่เรียกว่า “ชิ้นตาลี้อ” ตกแต่งลวดลายบริเวณตัวผ้าชิ้นโดยการสลับสีเส้นพุ่งให้เกิดเป็นลายริ้วสีเส้นต่าง ๆ หลากหลายสีสัน โดยเน้นสีเขียว เป็นสีหลัก ต่อหัวผ้าชิ้นด้วยผ้าฝ้ายสีดำ หรือสีแดงไม่มีลวดลาย และต่อตีนผ้าชิ้นด้วยผ้าฝ้ายสีดำ หรือสีน้ำเงินเข้ม ไม่มีลวดลาย นอกจากนี้ยังมีผ้าชิ้นที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น คือ “ผ้าชิ้นลายผักแว่น” ที่ใช้ทอด้วยเทคนิคเกาะหรือล้วง ให้มีลวดลายลักษณะคล้ายสายน้ำไหล โดยคั่นกลางระหว่างลายน้ำไหลแต่ละสีด้วยลายกากบาทสีขาว เรียกกันว่า “ลายผักแว่น” แต่เดิมใช้เส้นฝ้าย เส้นไหม และเส้นไหมลาว เป็นเส้นพุ่ง โดยนิยมใช้สีเขียวเป็นสีหลัก ซึ่งเทคนิคการเกาะ หรือล้วง นั้น คือการใช้ด้ายเส้นพุ่งปกติหลายสี พุ่งย้อนกลับไปมาเป็นช่วง ๆ ด้วยเทคนิคการขัดสานธรรมดา แต่มีการเกาะเกี่ยวและผูกเป็นห่วงรอบด้ายเส้นยืน เพื่อยึดเส้นพุ่งแต่ละช่วงไว้ เป็นเทคนิคการทอผ้าที่ถือเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชาวไทลื้อ ซึ่งต่อมามีการพัฒนาประยุกต์เป็นลวดลายน้ำไหลชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ผ้าแต่ละผืนยังใช้เทคนิคการจก ขิด ให้เป็นลายจก ลายขิด เพิ่มขึ้นเพื่อความสวยงาม และตอบสนองความต้องการของตลาดอีกด้วย

คุณสมบัติสำคัญของผ้าทอไทลื้อ คือ ทอจากฝ้ายแท้ สวมใส่สบายมีความนุ่ม เมื่อทอให้เนื้อผ้าแน่นจะทำให้เกิดความอบอุ่นสามารถสวมใส่ได้ในฤดูหนาว สตรีไทลื้อจะสวมใส่เสื้อผ้าฝ้าย ที่ย้อมสีครามหรือหอมเป็นสีน้ำเงินเข้มหรือย้อมมะเกลือ ให้เป็นสีดำ เรียก "เสื้อปิด" หรือ "เสื้อป้าย" ตัดเย็บเป็นเสื้อแขนยาว ผ่าด้านหน้าตลอด สบเสื้อจะป้ายเฉียงมาผูกที่เอวด้านในและด้านนอกทาบกันทั้งชายและขวา ตามความนิยมของแต่ละท้องถิ่น มักใช้ใ้ใ้เก๋มาปั่นเป็นกระดุมหรือเย็บเป็นไส้ไก่เพื่อใช้ผูก มีแขนเสื้อที่แคบแต่ยาวมาก เวลาใส่เสื้อแล้วต้องย่นแขนเสื้อขึ้น

เฮือนไตลื้อแม่แสงดา

เฮือนไตลื้อของ แม่แสงดา สมฤทธิ ได้รับการยกย่องเชิดชูในฐานะที่ยังคงอนุรักษ์สถาปัตยกรรม มรดกทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไตลื้อจากหลากหลายหน่วยงาน ที่นี่เป็นแหล่งศึกษาวัฒนธรรมไตลื้อ มีการสาธิตทอผ้าไตลื้อตามกระบวนการดั้งเดิม ตลอดจนมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ วางจำหน่าย เช่น ชุดเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ชิ่นไตลื้อ ถุงย่าม เสื้อปิด งานจักสาน เสื้อสกรีนลายเฮือนไตลื้อ อาหาร ขนมต่าง ๆ เช่น น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ข้าวควบ มะขาม ฯลฯ โดยจะเปิดให้เข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่ เวลา 08.00 น.-18.00 น.

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : แม่แสงดา สมฤทธิ เฮือนไตลื้อแม่แสงดา

เลขที่ 31 หมู่ที่ 2 บ้านธาตุสบแวน ตำบลห้วยวน อำเภอเชียงคำ
จังหวัดพะเยา 56110
โทร. 08-5712-8170, 08-4483-4188
FACEBOOK: เฮือนไตลื้อแม่แสงดา

กลุ่มผ้าทอไทลื้อบ้านธาตุ

ชาวไทลื้อที่บ้านธาตุเริ่มรวมกลุ่มกันเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยอาศัยศาลาวัดเป็นสถานที่ในการทอผ้า ภายหลังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ จึงได้จัดตั้งอาคารเป็นศูนย์จำหน่ายและทอผ้าไทลื้อบ้านธาตุ ภายในวัดพระธาตุสบแวนมาจนถึงปัจจุบันกว่า 20 ปี ของการทอผ้าตามแบบไทลื้อดั้งเดิม ทำให้ผ้าทอแต่ละผืนมีความสวยงาม มีเอกลักษณ์ ด้วยเทคนิคการเกาะ หรือล้วงแบบโบราณ ที่ทำให้เกิดเป็นลวดลายแบบที่เรียกว่า "ลายเกาะ" และ "ลายน้ำไหล" โดยสินค้าที่โดดเด่น ได้แก่ ผ้าชิ่น ถุงย่าม เสื้อปิด และผ้าแปรรูปต่าง ๆ โดยมีวางจำหน่ายอยู่ที่ศูนย์จำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ร้านขายผ้าของศูนย์ประชารัฐ และมีการออกร้านตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีบริการให้เช่าชุดอีกด้วย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางศรีลา เชื้อสะอาด หัวหน้ากลุ่มผ้าทอไทลื้อบ้านธาตุ

วัดพระธาตุสบแวน (เฮือนลื้อ) หมู่ 1 ตำบลห้วยวน อำเภอเชียงคำ
จังหวัดพะเยา 56110
โทร. 08-9999-1854

กลุ่มทอผ้าบ้านฟ้าสีทอง

ชาวไทลื้อบ้านฟ้าสีทอง ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทลื้อไว้ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการทอผ้าลายไทลื้อแบบดั้งเดิม ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอหลายรูปแบบ ทั้ง ผ้าชิ่นไทลื้อ ตุ้ง ผ้าเช็ด ถุงย่ามหรือสินค้าตามรายการสั่งซื้อ สิ่งทอชิ้นซื้อของที่นี่ คือ "ตุ้ง" ที่มีลักษณะโดดเด่นสวยงาม และ ได้รับคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่นของภาคเหนือ ตามโครงการสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (OTOP) โดยลวดลายที่นำมาใช้ในการทำตุ้ง ได้แก่ ลายขอช้าง นก หงส์ และคนเรือ เป็นต้น ซึ่งสินค้านำมาทอเป็นตุ้งในอดีต คือ สีขาวและสีครีม แต่ปัจจุบันมีการประยุกต์ให้สวยงามยิ่งขึ้น ด้วยการเพิ่มสีสันทัน และลวดลายให้ดูแปลกตา

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางบัว กันทะ หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านฟ้าสีทอง

114 หมู่ที่ 11 ตำบลสระ อำเภอยางมาว จังหวัดพะเยา 56160
โทร. 08-4741-0523 (บ้านคลี), 08-6010-3150 (คุณสุกัญญา)

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวเชียงใหม่

เส้นทางที่ 1 เวียงเชียงใหม่-แม่ลาว-แม่สรวย

1. วัดพระแก้ว

ภายในวัดพระแก้ว มีโบราณสถานและสถานที่สำคัญให้เข้าชม คือ องค์พระวิหารทรงล้านนาเชียงแสน มีลักษณะฐานเตี้ยเชิงหลังคาลาดต่ำ เป็นที่ประดิษฐาน “พระเจ้าล้านทอง” ถัดไปจะพบ “พระเจดีย์” ที่ถูกค้นพบองค์พระแก้วมรกต พระพุทธรูปหยกขาวเมืองเชียงใหม่

2. พิพิธภัณฑ์โฮงหลวงแสงแก้ว

ซึ่งเป็นอาคาร ทรงล้านนาประยุกต์ ภายในเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงโบราณวัตถุ และงานศิลปะสำคัญต่าง ๆ

3. ร้านกองหลวง

ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของที่นี่คือ “ผ้าปักมือ” หรือที่เรียกว่า “ผ้าปักกองหลวง” เป็นผ้าทอมือจากแหล่งทอผ้าต่าง ๆ ในภาคเหนือ นำมาปักลวดลายล้านนา เป็นการประยุกต์ออกแบบลวดลายเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง

4. หอปลาลำดวนเจ้าดารารัศมี

ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์หอปลาลำดวนเจ้าดารารัศมี ภายในแสดงประวัติของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ในรัชกาลที่ 5 และเป็นพิพิธภัณฑ์สิ่งทอโบราณล้านนา โดยจัดเป็นนิทรรศการ

5. พิพิธภัณฑ์เล่นได้

ซึ่งพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นสถานที่เรียนรู้ ความรู้ทางภูมิปัญญาของคนในอดีตที่ถ่ายทอดออกมาผ่านการจัดแสดง “ของเล่นพื้นบ้าน” ภายในพิพิธภัณฑ์ท่านสามารถเรียนรู้และสนุกไปกับส่วนจัดแสดง 7 ตู้การเรียนรู้

เส้นทางชมอาภรณ์ศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวเชียงใหม่

เส้นทางที่ 2 เวียงเชียงใหม่-ดอยหลวง-เชียงใหม่-เชียงใหม่

1. ร้านป่าเจียว

หัตถกรรมผ้าปักมือชาวเขาเผ่า “เย้า” หรือ “เมี่ยน” หรือ “อัวเมี่ยน” ชนเผ่าที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการปักผ้าในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการปักผ้าแบบปักไขว้ ซึ่งเป็นเทคนิคดั้งเดิมของชนเผ่า หรือที่เรียกกันว่าการปักแบบ “โครสตีช” ประกอบเป็นลวดลายตามความเชื่อของชนเผ่า

2. เฌือนเอี้ยคำ

เรือนไทลื้อโบราณที่ยังคงสมบูรณ์ เป็นสถาปัตยกรรมเรือนไทลื้อมีเสาเรือนที่ท่อนด้วยก้อนหินขนาดใหญ่โดยไม่มีกรวยติดหรือชุดหลุม อันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสมัยนั้นที่หาชมได้ยาก จัดแสดงวิถีชีวิตของคนไทลื้อในสมัยโบราณ

3. บ้านแม่ดอกแก้ว ซีระโคตร

ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมสมาชิกสตรีชาวไทลื้อในหมู่บ้านศรีดอนชัยที่มีทักษะฝีมือด้านการทอผ้าไทลื้อ เพื่อถ่ายทอดการย้อมสีธรรมชาติและเทคนิคการทอผ้าลวดลายผ้าไทลื้อดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอไทลื้อบ้านศรีดอนชัย ที่นิยมทอลวดลาย “เกาะ”

4. พิพิธภัณฑลื้อลายคำ

แหล่งรวบรวมองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาสิ่งถักทอของชาวไทลื้อ ผ่านผืนผ้าโบราณ (วัตถุโบราณ) พิพิธภัณฑแห่งนี้ เป็นอาคารทรงพื้นถิ่นล้านนาที่สร้างขึ้นใหม่ โดยคุณสุริยา วงศ์ชัย เพื่อแสดงประวัติของชาวลื้อในอำเภอเชียงของ และเก็บรักษาผ้าทอไทลื้อโบราณลวดลายต่าง ๆ ไว้

5. เฌือนคำแพง

ซึ่งเป็นร้านเล็ก ๆ ทรงไทลื้อโบราณ จำหน่ายผ้าทอไทลื้อจากฝีมือช่างทอในหมู่บ้าน เพื่อหวังอนุรักษ์ศิลปะแบบดั้งเดิม รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้เก่า ๆ ในชุมชน ทั้งนี้ยังเปิดบ้านให้เป็นที่พักแ่ก่นักท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจศึกษาวัฒนธรรมไทลื้อเข้าพักแบบโฮมสเตย์

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงราย – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวเชียงราย

เส้นทางที่ 3 เชียงของ-เชียงแสน-เวียงเชียงราย

1. กลุ่มทอผ้าทอที่บ้านหาดบ้าย

เน้นการทอผ้าโดยใช้เทคนิคการจกแบบอาศัยตะกอกพิเศษ หรือตะกอลาย โดยใช้เส้นฝ้ายแท้หลากสีทอเป็นลวดลายต่าง ๆ จากการจินตนาการนำเอาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติภายในชุมชน

2. กลุ่มผ้าทอทอที่บ้านหาดบ้าย แม่สุชาวดี ดิยะระ

โดยการนำของแม่สุชาวดี ดิยะระ ชาวทอที่บ้านหาดบ้าย ยังคงรักษาภูมิปัญญาการทอผ้า และการย้อมผ้าแบบดั้งเดิม ผสานกับเทคโนโลยีการผลิตแบบสมัยใหม่ ทำให้ได้ผ้าทอที่ได้จากการย้อมสีธรรมชาติ มีคุณภาพสูง สีไม่ตก คงทน และมีรูปแบบให้เลือกมากมายตามรสนิยมของผู้สวมใส่

3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงแสน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติประจำแหล่งโบราณคดีเมืองเชียงแสน เก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่ได้จากการสำรวจขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานในเขตเมืองโบราณเชียงแสน ตลอดจนพื้นที่อื่น ๆ ในเขตจังหวัดเชียงราย

4. นักรวางขม “เมืองโบราณเชียงแสน”

ภายใต้ความร่มรื่นของต้นไม้สูงใหญ่ที่ทอดตัวปกคลุมโบราณสถาน ในเมืองโบราณเชียงแสน

5. พิพิธภัณฑสถานผ้าทอล้านนา เชียงแสน

อาคารพิพิธภัณฑสถาน เป็นเรือนไม้สองชั้นได้ดูแล ภายในวัดพระธาตุผาเงา พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นที่อนุรักษ์ผ้าทอโบราณและส่งเสริมการทอผ้าแบบโบราณให้แก่ประชาชนในพื้นที่

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวเชียงใหม่
เส้นทางที่ 4 เวียงเชียงใหม่-แม่จัน-แม่ฟ้าหลวง

1. ชั่วศิลปะ

เชียงใหม่เมืองศิลปะ (Art Bridge Chiang Rai) เป็นสถานที่เรียนรู้ทางศิลปะผ่านผลงานศิลปะจากศิลปินต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ศิลปินทั่วประเทศทั้งรุ่นเก๋ารุ่นใหญ่ และศิลปินรุ่นใหม่ ๆ รวมถึงศิลปินนานาชาติ ในรูปแบบนิทรรศการหมุนเวียน

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสันหลวงใต้

ซึ่งเป็นศูนย์ทอผ้าพื้นเมือง (HANDICRAFT CENTER) ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นในการเลือกใช้เส้นฝ้ายเป็นวัสดุหลักในการทอโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดลวดลาย ทั้งการยกและการจก

3. ไร่ชาอุยฟง

เบื้องหน้าแปลงชาอันกว้างใหญ่สุดลูกหูลูกตา ที่โอบล้อมด้วยขุนเขาอันเขียวขจี สัมผัสบรรยากาศของทุ่งแปลงชาราวกับว่าอยู่ในสรวงสวรรค์บนเขาสูง รับอากาศที่บริสุทธิ์ทางลมหายใจ และกลิ่นไอชาอ่อน ๆ

4. กาดนัดชาวเขา ม่อนแสนใจ

ซึ่งเป็นตลาดนัดของชาวเขาเผ่า “อาข่า” หรือ “อึ้อ” ชาวอาข่านั้น ไม่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง จึงมักถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับลูกหลานผ่านการทำงานศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงงานปักผ้า ซึ่งมีลวดลายสัญลักษณ์อันงดงามบนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย

5. ชุมชนชาวเขาเผ่าบ้านผาเตื่อ

เรียนรู้การแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่าที่สวยงามของชาวเขาเผ่า “เย้า” หรือ “เมี่ยน” หรือ “อิวเมี่ยน” ที่มีลวดลายสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวเชียงใหม่

เส้นทางที่ 5 ฟ้าหลวง-เวียงเชียงใหม่

1. พระตำหนักดอยตุง

ปลูกสร้างขึ้นมาในกลิ่นอายล้านนาผสมผสานกับความเรียบง่าย บนเนินเขาที่โอบล้อมด้วยทิวทัศน์กว้างไกล นอกจากนั้นยังมี “ร้านขายของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์จากโครงการพัฒนาตุงฯ” ทั้งผ้าทอรูปแบบต่าง ๆ เสื้อผ้าไหม ผักผลไม้ ดอกไม้ พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ให้ซื้อกลับไปเป็นของฝากอีกด้วย

2. โรงทอผ้า โครงการพัฒนาตุง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

โรงทอแห่งนี้เป็นศูนย์รวมของผู้หญิงทุกวัย ที่กระบวนกรต่าง ๆ ในโรงงานทั้งหมดเป็นงานมือ

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดร่องขุน

วัดร่องขุน ฝีมือการออกแบบและก่อสร้างโดย อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ซึ่งมีแรงบันดาลใจมาจากความรักและความศรัทธาใน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยแรงปณิธานที่มุ่งมั่น จึงรังสรรค์งานศิลปะที่งดงามแปลกตา และผสมผสานวัฒนธรรมล้านนาเอาไว้อย่างกลมกลืน ทั้งลวดลายปูนปั้นประดับกระจก และจิตรกรรมฝาผนังขนาดใหญ่ พระอุโบสถ ซึ่งตกแต่งไว้ด้วยลวดลายกระจกสีเงินแวววาวเป็นเชิงชั้นลดหลั่นกันไป หน้าบันประดับด้วยพญานาคมีวงงา และภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งมีความงามทางพุทธศิลป์ที่หาชมได้ยาก

พิพิธภัณฑ์บ้านคำ

บ้านคำ หรือ พิพิธภัณฑ์บ้านคำ สร้างขึ้นโดย อาจารย์ถวัลย์ ดัชนี ศิลปินแห่งชาติ ที่มีฝีมือทางด้าน จิตรกรรม ประติมากรรม ลักษณะของบ้านคำจะเป็นกลุ่มบ้าน ศิลปะแบบล้านนา ทุกหลังทาสีด้วยสีด้า ซึ่งภายในบ้านแต่ละหลังประดับด้วยไม้แกะสลัก และเขาสัตว์ บรรยากาศโดยรอบมีต้นไม้ด้วยต้นไม้หายากชนิด ภายในประกอบไปด้วยบ้านทั้งหมด 36 หลัง นอกจากนี้ยังมี พิพิธภัณฑ์ที่ใช้แสดงผลงานของอาจารย์ถวัลย์ สร้างด้วยไม้สัก มีลวดลายแกะสลัก ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของศิลปะแบบล้านนา

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวพะเยา
เส้นทางที่ 1 เชียงคำ-เชียงใหม่

1. วัดพระนั่งดิน

หรือวัดพระเจ้านั่งดิน ด้วยความอัศจรรย์ตามตำนานความเชื่อมาแต่ช้านาน ครั้นเมื่อชาวบ้านได้อยู่เชิญพระเจ้านั่งดินขึ้นประทับบนฐานชุกชี แต่ได้เกิดเหตุอัศจรรย์สายฟ้าฟาดผ่าลงกลางพระวิหารถึง 3 ครั้ง ชาวบ้านทั้งหลายจึงอาราธนาพระเจ้านั่งดินมาประดิษฐานบนพื้นดินดังเดิมตราบจนทุกวันนี้

2. เขื่อนไถลือแม่แสงดา

เรือนไถลือโบราณเพียงหลังเดียวในอำเภอเชียงคำ ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ไทลื้อรอบ ๆ เรือนมีการจำลอง “กาดชาติพันธุ์” ให้เห็นวิถีชีวิตและเป็นแหล่งเรียนรู้วิธีการทอผ้าของชาวไทลื้อสิบสองปันนา

3. ศูนย์วัฒนธรรมไทลื้อ วัดหย่วน

ภายในศูนย์จัดแสดงผ้าทอไทลื้อหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่ผ้าที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม รวมไปถึงเครื่องแต่งกายของผู้มีฐานะทางสังคม จนถึงเครื่องแต่งกายของสามัญชนทั่วไป

4. กลุ่มผ้าปักเย้า (เมี่ยน) บ้านปางคำ

ชมวัฒนธรรมการทอผ้า และการปักผ้าชาวเขา “เผ่าเมี่ยน” อันเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกายตามจารีตมาตั้งแต่สมัยโบราณ เลือกซื้องานผ้าปักมือจากฝีมือชาวเมี่ยน และผลิตภัณฑ์แปรรูปประเภทต่าง ๆ

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ เชียงใหม่ – พะเยา

โปรแกรมท่องเที่ยวพะเยา
เส้นทางที่ 2 เชียงคำ-เชียงใหม่

1. กลุ่มทอผ้าแปรรูปย้อมสีธรรมชาติ (บ้านธาตุสบแวน)

เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

2. กลุ่มผ้าทอไทลื้อบ้านธาตุ

ชมผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทลื้อรูปแบบดั้งเดิม ที่ทอด้วยเส้นฝ้ายแท้จากก๊ทอมือ โดดเด่นที่ผ้าชิ้นอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อบ้านธาตุ ซึ่งนิยมทอ “ลายเกาะ” ด้วยเทคนิคการ “เกาะหรือล้าง” เป็นที่รู้จักกันในชื่อลายว่า “ลายน้ำไหล”

3. กลุ่มแม่บ้านทุ่งมอก

ชมการสาธิตการทอผ้าชิ้นไทลื้อรูปแบบและลวดลายไทลื้อโบราณดั้งเดิม ที่โดดเด่นในการใช้เส้นฝ้ายสีสันทึบสี เป็นวัสดุหลักในการทอ

4. กลุ่มทอผ้าบ้านฟ้าสีทอง

ชมการทอ “ตุง” แบบดั้งเดิม ที่จะทอเป็นลวดลายในจินตนาการตามอุดมคติ และความเชื่อ เช่น ลายช้าง นก หงส์ คนเรือ เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดพระธาตุดอยสุพรรณ

วัดพระธาตุดอยสุพรรณ เป็นวัดที่ประดิษฐานองค์พระธาตุน้อยที่สันนิษฐานกันว่าน่าจะมีอายุราว 800 ปี ภายในองค์พระธาตุดอยสุพรรณพระเกศา และกระดูกส่วนคางของพระพุทธเจ้าไว้ แม้ผ่านการบูรณะมาหลายต่อหลายครั้ง แต่องค์พระธาตุน้อยก็ยังคงได้รับการรักษาศิลปะตามแบบล้านนาไทยไว้ได้เป็นอย่างดี

วนอุทยานแห่งชาติภูสิงห์

วนอุทยานแห่งชาติภูสิงห์ มีลักษณะเป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ในช่วงฤดูหนาวบนยอดดอยภูสิงห์และดอยภูนม เป็นจุดชมวิวที่ได้รับความนิยมมากที่สุด เพราะสามารถชมพระอาทิตย์ขึ้นและตก มองเห็นทะเลหมอกได้อย่างสวยงาม นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อสอบถามได้ที่วนอุทยานแห่งชาติภูสิงห์ โทรศัพท์ 08-1883-0307, 0-5371-1402

พากันม่วนใจ๋ ไปบ้านพี่เมืองน้อง สองนครแห่งความสุข ลำพูน - ลำปาง

กว่า 1,400 ปีมาแล้วที่จังหวัดลำปางและลำพูนถือกำเนิดขึ้นตามอารยธรรมชาวล้านนา วิถีชีวิตที่เนิบช้า เรียบง่าย กลายเป็นเสน่ห์ที่ทำให้คนเมืองทั้งหลาย อยากไปสัมผัสสองนครแห่งความสุขนี้ สักครั้งในชีวิต ไปกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คุ้มบ้านคุ้มเมือง ไปใช้ชีวิตแบบคนพื้นถิ่น เที่ยวชิลล์ตามหาของอร่อย ๆ สัมผัสกับวัฒนธรรมล้านนา ตามไปดูผืนผ้าฝีมือชั้นครูที่หาชมได้ยาก ทั้งหมดนี้มีอยู่ที่ลำพูนและลำปาง บ้านพี่เมืองน้องซึ่งใครได้มาบอกได้เลยว่าต้องตกหลุมรัก

“พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำยองดั่ง กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวีศรีหริภุญชัย”

แม้ลำพูนจะเป็นจังหวัดเล็ก ๆ แต่ก็เล็กพริกขี้หนู เพราะที่นี่มีที่เด็ด โดยเฉพาะการทอผ้าที่เต็มไปด้วยศาสตร์และศิลป์ชั้นครู ความละเอียดละไมของลวดลาย ผสานกับจินตนาการและเทคนิคการทอผ้าแบบโบราณ เติมเต็มให้ผ้าไหมยกดอกของลำพูน มีอัตลักษณ์ที่งดงามที่สุดในบรรดาผ้าทอของไทย

หนึ่งเดียวในไทย ผ้าไหมยกดอก

“ผ้าไหมยกดอกจังหวัดลำพูน” หรือที่รู้จักกันในชื่อ “ผ้าไหมยกดอก” มีความสวยงามประณีตด้วยเทคนิคการทอผ้าขั้นสูง และเป็นมรดกทางศิลปหัตถกรรมล้ำค่าที่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของชาวลำพูน

“เทคนิคการยก” ที่ใช้ทอผ้ายกดอกลำพูนนั้น จะอาศัยตะกอ 2 ชนิด ในการยกเส้นยืน เป็นเทคนิคการทอผ้าและการตกแต่งลวดลายผ้าโดยใช้ “ตะกอปกติ” หรือตะกอเหยียบ และ “ตะกอลาย” หรือตะกอยก (เขาเหยียบ และเขาลาย) กล่าวคือ “ตะกอปกติ” มีหน้าที่ยกสลับเส้นยืนทุกเส้นในการทอโดยตลอด ส่วน “ตะกอลาย” มีหน้าที่ในการยกเส้นยืนเฉพาะเส้นที่เก็บลวดลายเอาไว้ในไม้เก็บลายทั้งแนวราบ หรือแนวตั้ง ซึ่งตะกอทั้งสองจะมีหน้าที่ควบคู่กันไปตลอดการทอผ้า ทั้งนี้ จะเป็นการทอโดยใช้เส้นพุ่งปกติอย่างเดียว หรือทั้งเส้นพุ่งปกติ และเส้นพุ่งพิเศษด้วยหรือไม่ก็ได้

ต่อมาพบว่าการทอผ้ายกดอกลำพูนมีการปรับเปลี่ยนลวดลาย และวัสดุให้ดูหรูหรามากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดมาจากคุ้มหลวงลำพูน ทำให้การทอผ้าไหมยกดอกมีความสวยงาม มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ สำหรับผ้ายก หรือผ้ายกดอกนั้น จะมีลักษณะเด่นด้วยลวดลายเนื้อสัมผัสบนบนผืนผ้า สำหรับลวดลายที่เป็นลายโบราณดั้งเดิมและยังได้รับความนิยมในปัจจุบัน คือ ลายดอกพิกุล หรือ ดอกแก้ว

กลุ่มทอผ้าวัดตันแก้ว (ข้าวมุง)

กลุ่มทอผ้าวัดตันแก้ว ได้รับการสนับสนุนจากท่านพระครูไพศาลธีรคุณ เจ้าอาวาสวัดตันแก้ว ซึ่งเป็นเสมือนครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญกับการทอผ้ายก (ผ้ายกดอก) เอกลักษณ์ของจังหวัดลำพูน จึงเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มาร่วมกันทอผ้า และแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าไว้จำหน่ายให้กับผู้สนใจ และนักท่องเที่ยว ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน โดยทางวัดจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณ และเรือนยอโบราณไว้ เพื่อให้คนรุ่นใหม่และคนทั่วไปได้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอีกด้วย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณถนัด สิทธิชัย หัวหน้ากลุ่มทอผ้าวัดตันแก้ว (ข้าวมุง)

วัดตันแก้ว หมู่ 3 ตำบลเวียงยอง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000
โทร. 08-7181-8296

สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

จัดตั้งขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีการทอผ้าของชาวลำพูนไว้คงอยู่ ซึ่งที่นี่จะเป็นศูนย์เสริมสร้างอาชีพให้กับกลุ่มทอผ้า อีกทั้งยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการออกแบบลวดลายผ้าทอโบราณ และพัฒนาการทอผ้าลวดลายใหม่ ๆ ตลอดจนเป็นศูนย์ส่งเสริมด้านการตลาดเกี่ยวกับการทอผ้าของจังหวัดลำพูน ภายในสถาบันจัดให้มีพิพิธภัณฑ์ผ้าทอโบราณซึ่งจัดแสดงชิ้นผ้าโบราณหายาก โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของเจ้านายเมืองลำพูน ที่ประกอบด้วยผ้าชิ้นตีนจกไหมคำ และเสื่อผ้าไหม ทั้งนี้สามารถชมการทอผ้าไหมยกดอกลำพูนที่ใช้เทคนิคยกเส้นไหมและเส้นไหมเงิน ไหมคำให้เกิดเป็นลวดลายที่ละเอียดในเนื้อผ้า ทั้ง “ผ้ายกใหญ่” และ “ผ้ายกเล็ก” ได้อีกด้วย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

ตำบลตันธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000
โทร. 0-5356-0144

ศูนย์หัตถกรรมบ้านห้วยต้ม (ศูนย์วิจัย)

ศูนย์หัตถกรรมบ้านห้วยต้ม จะมีผ้าฝ้ายทอมือ ซึ่งเป็นผ้ากะเหรี่ยงลายโบราณ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทอด้วยกี่เอวตามวัฒนธรรมของชนเผ่า มีการถักทอเส้นสีโดยเลียนแบบจากธรรมชาติ แต่ละผืนจะเป็นสินค้าที่ผ่านการคัดสรรให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และโครงการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือ GREEN PRODUCT นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกมากมาย เช่น เครื่องเงิน เครื่องจักสาน และจะได้ชมบ้านกะเหรี่ยงแบบโบราณอีกด้วย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางสาวทอง เงินเลิศสกุล

ศูนย์หัตถกรรมบ้านห้วยต้ม (ศูนย์วิจัย) หมู่ 12 ตำบลนาทราย อำเภอเถลิง
จังหวัดลำพูน 51110
โทร. 08-7173-8152, 06-2308-2689

"ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น

เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างใช้ลือโลก"

เอ่ยถึงเมืองรถม้า...แน่นอนว่าเรากำลังพูดถึงจังหวัดลำปาง เมืองที่เป็นหนึ่งแหล่งอารยธรรมล้านนาไทย ที่ผู้คนมีวิถีชีวิตเรียบง่าย และยังคงอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณ ทำให้ "ลำปาง" เดิมเปี่ยมไปด้วยมนต์เสน่ห์ที่น่าหลงใหล ไม่ว่าจะเป็น วัดวาอารามและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น รถม้าพาหนะคู่เมือง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ร่องรอยจากอดีตที่เคยเป็นแหล่งค้าไม้ หรือแม้แต่การเป็นเมืองแห่งศิลปะเครื่องปั้นดินเผาจากดินขาว

ห้องเมืองรถม้า ผ่อผืนผ้าทอ

การทอผ้าพื้นเมืองลำปาง เป็นมรดกทางภูมิปัญญาพื้นถิ่น จากการใช้เส้นใยฝ้ายในการทอผ้าบ่งบอกว่าเป็นหัตถกรรมพื้นถิ่นลำปางโดยแท้ ในจังหวัดลำปางมีการปลูกต้นฝ้ายอยู่สองลักษณะ คือ ฝ้ายขาว ที่ให้สีขาว และฝ้ายตุ่น ที่ให้สีน้ำตาลอ่อน ซึ่งจากกระบวนการปลูกต้นฝ้าย การเก็บผล หรือสมอฝ้าย หรือที่นิยมเรียกดอกฝ้าย นำปุ๋ยฝ้ายมาตีจนฟู และจึงนำมาปั่นเป็นเส้นฝ้าย จนถึงการทอบนกี่กระตุกพื้นเมือง

เสน่ห์ของผ้าทอพื้นเมืองของลำปางนอกจากการใช้เส้นใยฝ้ายธรรมชาติแล้ว การย้อมสีธรรมชาติที่สวยงามแปลกตาก็กทำให้ผืนผ้าทอ ได้รับความสนใจในการนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น เสื้อผ้า ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขาวม้า ผ้าซิ่น ผ้าห่ม หรือผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ

ความประณีต ละเอียดอ่อน โดยเฉพาะการย้อมสี ซึ่งในแต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการดูดซับน้ำสีของฝ้าย การให้น้ำหนักของการไล่สี ส่วนในการทอก็จะใช้แรงกดก็กระตุกหนักเบาไม่เท่ากัน การพุ่งกระสวยไปมา การกระทบพิมเพื่อให้เส้นใยแนบแน่น ดังนั้นจึงไม่ต้องแปลกใจเลยว่า ทำไมผ้าทอพื้นเมือง จึงเป็นผ้าทอเพียงหนึ่งเดียวทุกผืน ซึ่งทุกชิ้นจะมีเสน่ห์และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

งานผ้าทอของจังหวัดลำปางได้รับการส่งเสริมและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ ที่นอกจากจะให้ความสำคัญกับเทคนิคการทอแล้ว ความใส่ใจในผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ก็เป็นจุดขายซึ่งทำให้ผ้าทอพื้นเมืองลำปางได้รับความนิยม เป็นที่ต่อใจของคนรักผ้าไทยทั้งในและต่างประเทศ

กลุ่มหัตถกรรมไหม-ดุงใยลำปาง บ้านแยงบัว

ไหมไฟประดับอาคาร บ้านเรือน ห้างร้าน และดุงใยแบบลำปาง ที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากวัสดุจากธรรมชาติ ประกอบไปด้วย ไม้ไผ่ และกระดาษสา เป็นภูมิปัญญาของ "ตาสุข" บรรพบุรุษชาวล้านนาที่มีแรงบันดาลใจจากไหมไฟศิลปะพม่า ซึ่ง "บุญมี ปินตาสี" ผู้เป็นลูกได้สานต่อและเปิดบ้านเป็นสถานฝึกอาชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยมี สล่ามณฑล ปินตาสี ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเทคนิคการประดิษฐ์ไหมไฟและดุงใยแบบลำปาง

ดุงใย เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของลำปางที่สวยงาม ด้วยวัสดุจากเส้นฝ้าย ฝ้าย ไม้ไผ่ กระดาษสา หรือกระดาษช่ยน ตกแต่งลวดลายต่าง ๆ กว่า 100 ลายที่ได้รูปแบบมาจากวัดพระเจดีย์ขาวหลัง เช่น ลายหม้อบุรณภุช ลายเอื้องผึ้ง ลายบัวละวง โดยประดิษฐ์ขึ้นจากเทคนิคการสานและเพิ่มสีสันด้วยเส้นด้ายสลัสี ส่วนไหมล้านนาที่ทำจากไหมไฟไหม้อยู่ด้วยกันหลายรูปทรง ทั้งแบบทกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม สิบหกเหลี่ยม

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ทิวพร ปินตาสี หัวหน้ากลุ่มหัตถกรรมไหม-ดุงใยลำปาง บ้านแยงบัว

กลุ่มหัตถกรรมไหม-ดุงใยลำปาง บ้านแยงบัว

โทร. 08-6657-2788, 08-6732-4497

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไถลื้อ บ้านกล้วย

ชาวไถลื้ออพยพเข้ามาตั้งเมืองลำปาง ในสมัยพระเจ้าดวงทิพย์ เจ้าผู้ครองนครลำปาง ในระหว่าง ปี พ.ศ. 2337 - 2368 และได้ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่บริเวณใกล้ ๆ ห้วยแม่ปุง ที่มีความอุดมสมบูรณ์ จากบ้านกล้วยหลวงที่มีการขยับขยายบ้านเรือนออกไป และนำเอาคำว่า "กล้วย" มาเป็นชื่อหมู่บ้าน

สำหรับกลุ่มทอผ้าไถลื้อ บ้านกล้วย อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จัดตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2558 ซึ่งชาวบ้านได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสวัดบ้านกล้วยให้ทำการปลูกฝ้าย เพื่อใช้ในการทอผ้าสืบสานวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวไถลื้อ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการแต่งกายในแบบดั้งเดิม รวมไปถึงวิถีการดำเนินชีวิต และยังคงรักษาเอกลักษณ์ของผ้าทอชาวไถลื้อ เช่น ชิ้นตำลื้อ เป็นต้น

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : มนัสนันท์ คัยนันท์ หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนไถลื้อ บ้านกล้วย

หมู่ 1 ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 52000

โทร. 09-4782-2236, 09-7985-6756

กลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือ ย้อมสีธรรมชาติ บ้านนาเคา

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2526 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และตลาดให้ตรงกับความต้องการของตลาดและกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตเส้นใยอย่างครบวงจร โดยใช้ชื่อว่า “ตูปแก้วมา” กระบวนการเรียนรู้จะเริ่มตั้งแต่การปลูกฝ้าย ที่มีทั้งฝ้ายพื้นเมือง พันธุ์แก่นแป พันธุ์ซี่แมว พันธุ์น้อย และพันธุ์ตุ่น โดยปลูกไว้ในบริเวณบ้าน และแยกปลูกในแปลง

ศูนย์แห่งนี้มีการบริหารจัดการที่เริ่มต้นจากฐานของครอบครัว และขยายความร่วมมือไปยังสมาชิกในชุมชนใกล้เคียง เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ใช้ภูมิปัญญาและทักษะต่าง ๆ ในการทอผ้าผ่านกระบวนการทำเส้นใยฝ้าย เริ่มตั้งแต่การอัดฝ้าย ไปจนถึงการปั่นฝ้ายเป็นเส้นด้าย

“ผ้าลายสร้อยดอกหมากและลายดอกพริกไทย” ถือเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม โดยเฉพาะผ้าทอลายสร้อยดอกหมากโดดเด่นด้วยลายเกสรสร้อยดอกหมากทั้งสองด้าน กระบวนการทอผ้าลายสร้อยดอกหมาก เป็นงานหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ของช่างฝีมือพื้นบ้านได้อย่างน่าชื่นชม

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : จันทร์คำ แก้วมา หัวหน้ากลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือ ย้อมสีธรรมชาติ บ้านนาเคา

198 หมู่ 6 ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง 52210

โทร. 08-9553-4390

กลุ่มพันดาว (บ้านนาเคา)

กลุ่มพันดาว เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มสตรีชาวไทยล้านนา บ้านนาเคาในปี พ.ศ. 2551 และมีการร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสินค้าให้โดดเด่นและมีเอกลักษณ์ ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 ได้รับรางวัลสถานประกอบการ OTOP ระดับดีเยี่ยม ประเภทเครื่องแต่งกายจากผ้าและเคหะสิ่งทอ ทางกลุ่มมีการพัฒนาและยกระดับการผลิตสินค้า โดยใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้กับสินค้าวัฒนธรรมพื้นบ้านจนได้ผ้าทอที่มีสีสัน ลวดลายสวยงามเป็นที่ต้องการของตลาดที่สำคัญยังคงใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเทคนิคที่ใช้จะเป็นสีธรรมชาติ บ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งได้แก่ สีนํ้าตาล สีเหลือง สีส้ม สีแดง สีเทา สีม่วง สีนํ้าเงิน และสีเขียว นอกจากนี้ยังมีการแปรรูปเป็นสินค้าสิ่งทออื่น ๆ เช่น เสื้อผ้า กระเป๋าผ้า และนำไปวางจำหน่ายที่ร้านค้าของกลุ่มในหมู่บ้าน

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ศรีเวียง การิยะ หัวหน้ากลุ่มพันดาว (บ้านนาเคา)

190 หมู่ 6 ตำบลเสริมซ้าย อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง 52210

โทร. 08-6198-5967

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ลำพูน – ลำปาง

เส้นทางที่ 1 เมืองลำพูน

1. วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

สักการะพระบรมธาตุหริภุญชัย พร้อมชมพิพิธภัณฑ์ที่เก็บรักษาโบราณวัตถุทางศาสนาที่มีความสวยงาม เป็นเลิศทางศิลปกรรมล้านนา

2. เทียวตลาดข้าวเมง

ตลาดบนสะพานขนาดใหญ่หน้าวัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือพื้นเมือง อาหารพื้นเมืองลำพูน และของฝากจากลำพูน

3. พิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณเฮือนยongวัดตันแก้ว

ชมผ้าโบราณที่นิยมใช้สอยกันในอดีตในบริเวณพื้นที่เมืองลำพูน เช่น ผ้าซิ่นดำ ผ้ายกดอก ผ้าซิ่นตีนจก รวมไปถึงชมอุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้าโบราณ ที่จัดแสดงใน “เฮือนยongโบราณ”

4. กลุ่มทอผ้าวัดตันแก้ว (ข้าวเมง)

ในบริเวณพิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณเฮือนยongวัดตันแก้ว ที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทย สายใยชุมชน เพื่อเรียนรู้การทอผ้ายกดอก จังหวัดลำพูน

5. สถาบันผ้าทอมือหริภุญชัย

พิพิธภัณฑ์ผ้าทอโบราณซึ่งจัดแสดงชิ้นผ้าโบราณหายาก โดยเฉพาะเครื่องแต่งกายของเจ้านายเมืองลำพูน ที่ประกอบด้วยผ้าซิ่นตีนจกไหมคำ และเสื้อผ้าไหม ทั้งนี้ ชมการทอผ้าไหมยกดอกลำพูน ที่ใช้เทคนิคยกเส้นไหม และเส้นไหมเงินไหมคำ ให้เกิดเป็นลวดลายที่ละเอียดในเนื้อผ้า ทั้ง “ผ้ายกใหญ่” และ “ผ้ายกเล็ก”

6. ลำพูนไหมไทย

เรียนรู้และชมผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอกลำพูน ที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีนาโน (NANO TECHNOLOGY) มาใช้ในการย้อมเส้นไหมเพื่อให้ผ้าไหมยกดอกมีคุณสมบัติในการกันน้ำ และกันเปื้อน ซึ่งเหมาะแก่งานผ้าไหมที่ใช้สำหรับงานตกแต่งภายใน และงานออกแบบลายผ้าจากนักออกแบบชั้นนำ

7. กลุ่มทอผ้าบ้านดอนหลวง (ร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย)

ชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายบ้านดอนหลวง ซึ่งเป็นผ้าทอมือแบบโบราณ เน้นลาย 4 และ 6 ตะกอ ซึ่งจะช่วยให้เนื้อผ้านุ่มและเหนียว และผลิตภัณฑ์ที่นำผ้าทอมือมาแปรรูป

8. กลุ่มผ้าฝ้ายทอมือ บ้านหนองเจือก

ชมและเลือกซื้อผ้าฝ้ายทอมือลวดลายดั้งเดิม และลวดลายประยุกต์ที่โดดเด่นด้วยการเพิ่มความสลับซับซ้อน และเล่นสีสันทันในลวดลาย มีการทำผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติจากต้นไม้ที่ปราศจากสารเคมี ไม่เป็นอันตรายทั้งต่อผู้ย้อม และผู้สวมใส่

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ลำพูน – ลำปาง

เส้นทางที่ 2 ลี้-ทุ่งหัวช้าง

1. วัดพระบาทห้วยต้ม

สักการะสร้อยสังขาร ครุบาชัยวงศ์ษา และรอยพระพุทธรบาท

2. ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ เครื่องเงินทำมือ (บ้านเด่นยางมูล ชุมชนพระบาทห้วยต้ม)

เที่ยวชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ และเครื่องเงิน

3. ศูนย์หัตถกรรมบ้านห้วยต้ม (ศูนย์วิจัย)

ชมการทอและผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือกะเหรี่ยงลายโบราณซึ่งเป็นผ้าทอที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทอด้วยกี่เอนตามวัฒนธรรมของชนเผ่า มีการถักทอเส้นสีโดยเลียนแบบจากธรรมชาติ ทำให้รู้สึกถึงสีสันของฤดูทั้งสามฤดู

4. กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน ร้านค้า OTOP BY TAKI (วันดี)

สามารถทำกิจกรรมเวิร์คช็อป “การย้อมสีธรรมชาติ”

5. หมู่บ้านโบราณน้ำบ่อน้อย

ชุมชนโบราณที่มีการอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่ายของชาวเขาเผ่าปกาเกอะญอแบบดั้งเดิม

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดพระธาตุศรีบุญชัยรวมหาวิหาร

เป็นปูชนียสถานสำคัญในภาคเหนือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่มืองลำพูนมาอย่างยาวนาน นับเวลามากกว่าพันปี ตั้งอยู่ใจกลางเมืองลำพูน ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 150 เมตร มีถนนล้อมรอบสี่ด้าน คือ ถนนอิฐธารส ทางทิศเหนือ ถนนชัยมงคลทางทิศใต้ ถนนรอบเมืองทางทิศตะวันออก นอกจากนั้นยังเป็นองค์พระธาตุประจำปีเกิดของคนเกิดปีระกา อีกด้วย

ตลาดข้าวมุงท่าสิงห์

“ข้าวมุง” เป็นภาษาคำเมือง คำว่า “ข้าว” หมายถึงสะพาน ส่วนคำว่า “มุง” หมายถึงหลังคา ปัจจุบันสะพานข้าวมุงกลายเป็น “กาต” หรือ ตลาด เปิดเป็นร้านขายสินค้า อาทิ ผ้าทอพื้นเมืองลำพูน ผ้าฝ้าย ผ้ายกไหม ผ้ายกฝ้าย เครื่องไม้ผลิตภัณฑ์จากลำไย พระเครื่องลำพูน ขนมไทยล้านนา และของที่ระลึกต่าง ๆ จากจังหวัดลำพูนในราคากันเอง เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่ 09.00 น.-18.00 น.

วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม

วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 8 ชุมชนพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอเถิง จังหวัดลำพูน มีอาณาบริเวณกว้างขวางเป็นศาสนสถานที่สำคัญ เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนห้วยต้มและหมู่บ้านใกล้เคียง มีประวัติความเป็นมามากมาย สืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งมีหลักฐานปรากฏอยู่ที่วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ได้แก่ รอยพระพุทธบาทและบ่อน้ำทิพย์ ซึ่งในสมัยพุทธกาลสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จมาโปรดเวไนยสัตว์ ณ ดินแดนแห่งนี้ พราณได้ดื่มข้าวใส่ผักถวายพระพุทธองค์เนื่องจากไม่ทรงฉันเนื้อ จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านห้วยต้มข้าว” ต่อมาจึงเพี้ยนเป็นบ้านห้วยต้ม โดยมีหลวงปู่ครูบาเจ้าชัยยะวงศาพัฒนา นักบุญแห่งล้านนา เป็นผู้ก่อตั้งหมู่บ้านและเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ลำพูน – ลำปาง

โปรแกรมท่องเที่ยวลำปาง

เส้นทางที่ 1 เมืองลำปาง-เสริมงาม

1. วัดพระธาตุลำปางหลวง

องค์พระธาตุศักดิ์สิทธิ์ประจำวัดที่มีฐานเป็นบัวลูกแก้ว ส่วนองค์เป็นทรงกลมแบบล้านนา ภายนอกบุด้วยทองจังโก ยอดฉัตรทำด้วยทองคำมีลายสลักคูนเป็นลวดลายประจำยามแบบต่าง ๆ ซึ่งลักษณะเจดีย์แบบนี้ ได้ส่งอิทธิพลต่อพระธาตุหริภุญไชย และพระบรมธาตุจอมทอง โดยภายในองค์พระเจดีย์บรรจุพระเกศา และพระอัฐิธาตุจากพระนลาฏข้างขวา พระศอด้านหน้าและด้านหลัง ที่ริ้วทองเหลืองรอบองค์พระธาตุมีรูกระสุนปืนที่หนานทิพย์ช้างยิงท้าวมหายศปรากฏอยู่

2. วัดโล่ห์หิน หรือ วัดโล่ห์หินหลวง

เป็นวัดสำคัญเก่าแก่ของเมืองลำปาง มีอายุหลายร้อยปี โดยมีพระวิหารเก่าแก่อันมีช่องเชิงสูงเป็นศิลปะแบบล้านนาไทย ประดับลวดลายงดงามทั้งหลัง เป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านนา

3. กลุ่มทอผ้าก๊กระดุก บ้านโล่ห์หิน

กลุ่มแม่บ้าน นำเอาภูมิปัญญาการทอผ้าฝ้ายก๊กระดุกที่มีการสืบทอดจากบรรพบุรุษมาบวกกับแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ ทอผ้าด้วยก๊กระดุกสรรค์สร้างเป็นผลงานที่มีคุณค่า ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นสินค้า OTOP ของชาวตำบลโล่ห์หิน

4. กลุ่มผู้สูงอายุ วัดโล่ห์หินหลวง

เป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อหารายได้และหากิจกรรมร่วมกันยามว่าง มีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยผู้สูงอายุในชุมชน เช่น ตุ๊กตา ตะกร้า กระเป๋าถือ และงานถักตะกร้าด้วยเชือกสี

5. ดูปแก้วมา บ้านนาเคา

เป็นแหล่งเรียนรู้ในกระบวนการผลิตเส้นใยธรรมชาติแบบครบวงจร เริ่มตั้งแต่กระบวนการปลูกฝ้าย ประกอบด้วย การปลูกฝ้ายพื้นเมือง พันธุ์แก่นแป พันธุ์ซี่แมว พันธุ์น้อย และพันธุ์คูน ซึ่งศูนย์การเรียนรู้แห่งนี้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ครบวงจร ตั้งแต่เริ่มปลูกฝ้ายจนสำเร็จเสร็จออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

6. กาดกองต้าหรือตลาดจีน

ที่ชาวบ้านเรียกติดปาก เป็นย่านตลาดเก่าตั้งอยู่ขนานกับลำน้ำวัง ในซอยตลาดจีนริมนี้ มีอาคารโบราณอายุเทียบร้อยปี

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ลำพูน – ลำปาง

โปรแกรมท่องเที่ยวลำปาง

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไถลื้อ

กลุ่มทอผ้าไถลื้อ บ้านกล้วย อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จัดตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2558 และได้รับการสนับสนุนจากเจ้าอาวาสวัดบ้านกล้วย ให้ปลูกฝ้ายเพื่อใช้ในการทอผ้า อีกทั้งการรักษาลวดลายเอกลักษณ์ของชาวไถลื้อ เช่น ชันตาตอ ชันตาขวาง เป็นต้น

2. กลุ่มหัตถกรรมโคม-ตุยโยลำปาง บ้านแยงบัว

ตุยโย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของลำปาง ใช้เทคนิคการสาน และใช้เส้นด้ายสลัสนี เพื่อให้เกิดสีสันตามต้องการ จุดเด่นคือจะมีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ลายหม้อบุรณภุชะ ลายเอื้องผึ้ง

3. วัดพระแก้วดอนเต้า หรือ วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม

เป็นวัดที่เก่าแก่และสวยงาม มีอายุนับพันปี เคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนามณีรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต)

4. พิพิธภัณฑ์ธนาคารไทย สาขาลำปาง

จัดแสดงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของธนาคาร เครื่องมือเครื่องใช้ ภาพถ่าย และเอกสารต่าง ๆ พร้อมทั้งยังรักษารูปแบบ การให้บริการและการทำงานของพนักงานในอดีตไว้ด้วย

5. บ้านหลุยส์ (ร้อยปี)

เป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ แบบเรือนปั้นหยาชั้นมุขแปดเหลี่ยมทรงโบราณ สร้างขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2448 โดยมีนายหลุยส์ ที เลียวโนเวนส์ เป็นเจ้าของบ้านชาวอังกฤษที่เข้ามาทำการค้าในไทย ช่วงสมัยรัชกาลที่ 5

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดพระธาตุคุดยเงิน

วัดพระธาตุคุดยเงิน สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2480 เป็นวัดในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย อาคารเสนาสนะประกอบด้วย วิหาร ภูมิ ศาลาอเนกประสงค์ ศาลาบำเพ็ญกุศล และศาลาพักร้อน มีพระพุทธรูปโลหะ เป็นปูชนียวัตถุสำคัญประจำวัด

ซุ้มตะ สะพานบุญวัดพระธาตุสันดอน

เป็นสะพานไม้ไผ่ยาว 360 เมตร ที่ทอดยาวผ่านทุ่งนาของชาวบ้าน สะพานแห่งนี้สร้างขึ้นราวเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2560 ซึ่งชาวบ้านบริจาคที่นาและไม้ไผ่ เพื่อสร้างสะพานเชื่อมเดินไปยังวัดพระธาตุสันดอนได้ง่ายขึ้น

วัดพระธาตุลำปางหลวง

วัดคู่บ้านคู่มือเมืองลำปางมาแต่โบราณ ตามตำนานกล่าวว่า มีมาตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวี ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ตอนปลาย เป็นวัดไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง งดงามด้วยสถาปัตยกรรมเก่าแก่ ซึ่งพระธาตุลำปางหลวง นับเป็นพระธาตุประจำปีเกิดของคนปีฉลู ฐานเจดีย์เป็นบัวลูกแก้ว ส่วนองค์เจดีย์เป็นทรงกลมแบบล้านนา ภายนอกด้วยทองจังโก ยอดฉัตรทำด้วยทองคำ มีลายสลักคูนเป็นลวดลายประจายามแบบต่าง ๆ ภายในองค์พระเจดีย์บรรจุพระเกศาและพระอัฐิธาตุ จากพระนลาฎข้างขวา พระศอด้านหน้าและด้านหลัง

กาดกองต้า

เป็นย่านการค้าที่เคยรุ่งเรืองในอดีต ตั้งขนานกับลำน้ำวัง มีอาคารบ้านเรือนโบราณสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างยุโรป จีน และพม่า อายุมากกว่าร้อยปีตลอดทั้งสาย บริเวณนี้ถือเป็นถนนสายเศรษฐกิจ ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ชื่อของกาดกองต้า มีความหมายถึงตลาดตอกร่อนน้ำที่เจริญรุ่งเรืองมากตั้งแต่ครั้งสมัยรัชกาลที่ 5 ด้วยเพราะเมืองลำปาง เคยเป็นศูนย์กลางทางการค้าของภาคเหนือ มีชาวต่างชาติอย่างเช่น อังกฤษ พม่า และจีน เข้ามาทำการค้ามากที่สุด จนกลายเป็นชุมชนชาวจีนขนาดใหญ่ ชาวบ้านจึงเรียกกันต่อมาว่า ตลาดจีน

ตะลอนแก้ว นครสวรรค์ - พิจิตร

สัมผัสชีวิตชุมชนคนทอผ้า

หากคุณกำลังคิดถึงภาพจำของอดีต อาคารบ้านเรือนไม้ กับวิถีชีวิตชุมชนที่ไม่วุ่นวาย นครสวรรค์ - พิจิตร จะเป็นสองจังหวัดที่ตอบโจทย์นี้ได้ด้วยบรรยากาศของเมืองที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายของวัฒนธรรมแบบบ้าน ๆ แต่ซ่อนไว้ซึ่งเรื่องราวความเป็นมาที่น่าสนใจไม่แพ้จังหวัดใด ๆ ในภาคเหนือ “นครสวรรค์” อาจเป็นแดนสวรรค์ของนักชิม เพราะมีอาหารการกินแสนอร่อยอยู่มากมาย ขณะที่ “พิจิตร” ถิ่นกำเนิดของนิทานพื้นบ้านอย่างไกรทอง ก็เต็มไปด้วยวัดวาอาราม และชุมชนเล็ก ๆ ที่มีความหลากหลายของผู้คน แต่สิ่งหนึ่งที่ถือเป็นความพิเศษของทั้งสองจังหวัด นั่นคือ การสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าตามแบบฉบับของลาวครั่ง ที่มีสีสันสวยงามและมีเสน่ห์เฉพาะตัว

“เมืองสี่แคว แห่มังกร พักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ”

นครสวรรค์ เป็นประตูของการเดินทางสู่ภาคเหนือ และเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำสายสำคัญที่เป็นสายโลหิตหล่อเลี้ยงคนไทยทั่วประเทศ

ลาวครั่งกับความผูกพันในผืนผ้า

จากการค้นพบ “แหวดินเผา” ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการปั่นฝ้ายเพื่อให้เป็นเส้นด้าย ที่บ้านซับตะเคียน ตำบลสุขสำราญ อำเภอตากฟ้า ทำให้รู้ว่า ที่นครสวรรค์เคยมีการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบผ้าทอสมัยทวารวดีตอนต้น ที่มีลักษณะการทอแบบมัดหมี่ที่ตัวซิ่น และใช้เทคนิคการจกในส่วนของตีนซิ่น

งานทอผ้าในจังหวัดนครสวรรค์มีอยู่ทั่วไปในหลายอำเภอ มีทั้งผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าใยสังเคราะห์ ในอดีตผ้าของชาวลาวครั่ง ที่ตำบลหนองกระดุกเนื้อ อำเภอลาดยาว มีลวดลายการถักทอที่ละเอียดสวยงาม เป็นผ้าทอที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งปัจจุบันผ้าผืนดังกล่าวถูกนำไปเก็บรักษาไว้ที่ “พิพิธภัณฑ์ผ้า ในจังหวัดสุโขทัย”

ปัจจุบันผ้าที่ทอขึ้นที่จังหวัดนครสวรรค์ยังมีอยู่ในหลายอำเภอ โดยเป็นผ้ามัดหมี่ที่ทอด้วยกี่กระตุก ใช้เส้นไหมเส้นฝ้าย และด้ายสำเร็จรูปจากโรงงาน เป็นวัสดุหลักในการทอ ส่วนลวดลายมัดหมี่ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น จังหวัดลพบุรี จังหวัดขอนแก่น โดยส่วนมากนิยมมัดหมี่เป็นลายไทย ลายดอกทานตะวัน ลายนาคน ลายยอดฉัตร ลายดอกแก้ว ผ้าฝ้ายลายสนในวัง เป็นต้น

กลุ่มสตรีทอผ้าวัดจันเสน

ความน่าสนใจของอำเภอตากาลีคือจะอยู่ที่ตำบลจันเสน แหล่งกำเนิดเมืองโบราณจันเสนชุมชนจันเสนมรดกภูมิปัญญา เรื่องการทอผ้าด้วยมือโดยใช้กี่กระตุก อันเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเท่ากับการเป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี เห็นได้จากหลักฐานโบราณ ซึ่งจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑสถาน เช่น แวดินเผา เศษผ้าฝ้ายที่ติดกันชั้นสาริด ซึ่งบ่งบอกถึงเรื่องราวความเป็นมาของการทอผ้าขึ้นใช้เองในยุคนั้น และยังมี การสืบทอดวัฒนธรรมทอผ้าขึ้นใช้เองด้วยมือ มานานนับร้อยปี ซึ่งต่อมาพระครูนิวริธรรมขันธ (เจ้าอาวาสวัดจันเสน) ได้จัดตั้งกลุ่มสตรีทอผ้าด้วยกี่กระตุกวัดจันเสน เพื่อสืบสานและฟื้นฟูภูมิปัญญาการทอผ้า

ลักษณะเด่นของลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น คือผ้ามัดย้อมที่ทอขึ้นด้วยวัสดุจากเส้นใยฝ้าย และเส้นฝ้ายประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) เช่น ลายปลาเสือตอ (ซึ่งเป็นผ้าลายประจำจังหวัด โดยผ้าชิ้นนี้ รวม 3 สัญลักษณ์ คือ สีฟ้า ซึ่งเป็นสีประจำจังหวัด สีม่วง สีของดอกเสลา และสีเหลือง สีของปลาเสือตอ) ผ้ามัดหมี่ลายผักกูด ศิลปะแบบทวารวดี และยังมีลายผ้าอีกหลากหลาย คิดค้นโดยคุณพวงพะยอม ดีเวียง และคุณบังอร เส็งกิ่ง ผู้คิดค้นลายผ้า และการมัดย้อม โดยที่กลุ่มจะมีการทอผ้าตลอดทั้งปี เพื่อนำมาวางจำหน่าย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : พวงพะยอม ดีเวียง หัวหน้ากลุ่มสตรีทอผ้าวัดจันเสน

235 หมู่ 1 บ้านตลาดจันเสน ตำบลจันเสน อำเภอตากาลี
จังหวัดนครสวรรค์ 60260
โทร. 08-6929-9655

กลุ่มทอผ้าบ้านหนองสะแก

เดิมอำเภอตากฟ้าเป็นป่าดงดิบ มีต้นไม้ปกคลุมโดยทั่วไป มีลานว่างซึ่งมีแสงแดดส่องถึง มักพบไก่ฟ้า ชอบมาเล่นแสงแดด พวกพรานป่าเห็นจึงเรียกบริเวณลานว่างนี้ว่า "ลานไก่ฟ้า" และเมื่อมีชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัย ก็ได้นำผ้ามาตากเลยเรียกติดปากว่า "ลานตากผ้า" และเพี้ยนมาเป็น "ลานตากฟ้า" จนถึงปัจจุบัน

ชาวบ้านในอำเภอตากฟ้า ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมีอาชีพเพาะปลูก และนิยมปลูกฝ้ายสายพันธุ์ตากฟ้า 2 ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้กลุ่มทอผ้าเก็บสมอฝ้ายมารวมกัน ก่อนนำไปผ่านกระบวนการ อีว ตีด ล้อ เช่น จนกลายเป็นเส้นฝ้ายขนาดเล็ก แล้วนำมามัดหมี่ ทอด้วยกี่กระตุก ออกมาเป็นลวดลายต่าง ๆ ที่สวยงามโดดเด่น

กลุ่มทอผ้าบ้านหนองสะแก เป็นกลุ่มทอผ้าที่มีชื่อเสียงด้วยเอกลักษณ์ ของลวดลายผ้าที่มีสีสันสวยงาม เช่น ผ้ามัดหมี่ลายนกยูง ลายปลาเสือตอ ลายเอกลักษณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ นอกจากลวดลายประจำถิ่นก็มีการศึกษาค้นคว้า ลวดลายต่าง ๆ เพิ่มเติม จากอำเภอบ้านหมี่และกลุ่มจังหวัดภาคอีสาน เช่น จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณปิยะภรณ์ สานวน หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านหนองสะแก

143 หมู่ 4 บ้านหนองสะแก ตำบลเขาชายธง อำเภอตากฟ้า
จังหวัดนครสวรรค์ 60190
โทร. 08-1038-2790

กลุ่มทอผ้าบ้านแพรพนา

ที่อำเภอแม่เปินมีชาวไทอีสานจากจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี ชัยภูมิ อพยพหนีความแห้งแล้งเข้ามาตั้งรกราก ทำมาหากิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 และการทอผ้าก็เป็นสิ่งที่ชาวบ้านสืบทอดต่อกันมา จึงมีการรวมตัวและจัดตั้งเป็น "กลุ่มแพรพนา" ที่มีเอกลักษณ์คือการทอผ้าไหมมัดหมี่ และมีการทอผ้าฝ้ายเพิ่มเติม ซึ่งแต่เดิมนั้นมีการทอผ้ามัดหมี่ ลวดลายแบบชาวอีสานดั้งเดิม ก่อนประดิษฐ์คิดค้นลายปลาเสือตอ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด นอกจากนี้ยังมี ลายน้ำเซาะ ลายสีสายน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อของเมืองปากน้ำโพ โดยวัสดุหลักที่นำมาทอเป็นผืนผ้า ก็คือ เส้นไหม เส้นไหมอีรี และเส้นฝ้าย ที่ย้อมสีธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอของที่นี่มีวางจำหน่ายที่กลุ่ม และในงานออกร้าน จัดแสดงสินค้า ทั้งงานประจำจังหวัด และงานโอท็อป นวัตกรรมที่นครสวรรค์

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : สัมฤทธิ์ วิจิตจันทร์ หัวหน้ากลุ่มแพรพนา

200 หมู่ 8 บ้านพนมสวรรค์ ตำบลแม่เปิน อำเภอแม่เปิน
จังหวัดนครสวรรค์ 60150
โทร. 08-1972-7228

“ถิ่นประสูติพระเจ้าเสือ แข่งเรือยาวประเพณี พระเครื่องดีหลวงพ่อเงิน เพลิดเพลินบึงสีไฟ ศูนย์รวมใจหลวงพ่อเพชร รสเด็ดส้มท่าข่อย ข้าวเจ้าอร่อยลือเลื่อง ตำนานเมืองชาละวัน”

พิจิตร เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่มากมาย ทั้งชาว ไทพวน ไททรงดำ ไทอีสาน และลาวครั่ง ซึ่งกลุ่มชนต่าง ๆ มีเอกลักษณ์ของตนเองที่สะท้อนให้เห็นได้ผ่านวัฒนธรรมการทอผ้า ผ้าที่ทอมาล้วนเป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อที่ได้รับการส่งเสริมด้านทักษะการทอที่มีความประณีตสวยงาม และเป็นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาของท้องถิ่น

ขึ้นเรือน เยือนผ้าทอไทพวน

ผ้าทอชาวไทพวน คือ มรดกทางภูมิปัญญา มีกรรมวิธีในการผลิตที่ละเอียดอ่อนงดงาม เช่น การกำหนดลวดลาย และสีสันทันทีโดดเด่นสะดุดตา ตลอดจนเทคนิคในการทอผ้าแบบมัดหมี่ การควบเส้น การขีด การจก และการแต้มสี ลวดลายที่ปรากฏบนผ้านุ่งของชาวไทพวนจะแฝงไว้ด้วยคติความเชื่อ ในจารีต ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดกันมานานกว่า 200 ปี

นอกจากผ้าทอของชาวไทพวนแล้วยังมี ผ้าของชาวไททรงดำ หรือไทดำที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอบึงนาราง ซึ่งเดิมชนกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในแถบสิบสองจุไทย มีแม่น้ำดำไหลผ่าน จึงเป็นที่มาของการเรียกชื่อว่า “ไทดำ” แต่เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชนต่าง ๆ ทำให้มีชื่อเรียกย่อยออกไป เช่น ลาวโซ่ง ไทดำ ไตดำ ผู้ไทดำ ไททรงดำ ไทโซ่ง ลาวซ่ง ลาวซวงดำ และลาวทรงดำ ซึ่งอีกเหตุผลหนึ่ง ของชื่อเรียกต่าง ๆ นั้น เป็นเพราะชาวไทดำจะมีลักษณะ การแต่งกายที่มักนุ่งห่มด้วยเสื้อผ้าสีดำที่ทอจากเส้นใยฝ้าย

ผ้าทอลาวครั่ง มีความผูกพันอยู่ในวิถีชีวิตชาวลาวครั่งมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่าง จากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ด้วยเทคนิควิธีการทอที่มีทั้งการจก และมัดหมี่ โดยใช้ทั้งเส้นฝ้าย และเส้นไหม เป็นองค์ประกอบ ในการทอ มีวิธีการย้อมสีเส้นใยแบบพิเศษ เรียกว่า “แจะ” หรือ “แจะหมี่” หรือการแต้มหมี่ โดยการใช้น้ำ สีส้มบริเวณกลุ่มเส้นใยในตำแหน่งของลวดลายที่ต้องการ ซึ่งสีเหล่านี้ เป็นสีเพิ่มเติมนอกเหนือจากสีหลักที่ได้จาก การย้อมแบบมัดหมี่ ลวดลายส่วนใหญ่มีทั้งรูปทรงเรขาคณิต ลายรูปสัตว์ต่าง ๆ ผ้าที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ของชาวลาวครั่ง ได้แก่ ผ้าซิ่นมัดหมี่ต่อดินจกแบบลาวครั่ง ผ้าซิ่นดอกดาว และผ้าซิ่นหมี่รวด ฯลฯ นอกจากการทอผ้า เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ชาวลาวครั่งยังมีผ้าที่ทอขึ้นเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษ งานพิธีกรรม และผ้าทอเพื่อใช้ในศาสนา ได้แก่ การทอธง อาสนะ ผ้าปกหัวนาค (ผ้าคลุมหัวนาค) และ ผ้ากัณฑ์ธรรมาสน์ (ผ้าม่านติดธรรมาสน์)

กลุ่มผ้าไทดำ

อำเภอบึงนารางเดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอโพทะเล มีชาวบ้านกลุ่มไททรงดำ บางส่วนอพยพมาจากอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เข้ามาตั้งรกรากอยู่มานานนับร้อยปี หรือนานกว่าสามชั่วคน

กลุ่มผ้าไทดำ โดดเด่นมากในเรื่องการทอผ้าด้วยเส้นไหม และเส้นไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) เป็นผ้าซิ่นแดงไหม หรือผ้าซิ่นลายแดงไหม ที่มีสีดำเป็นหลัก มีริ้วสีขาวและสีคราม โดยมีเส้นยืนเป็นสีแดง ผ้าขาวม้าแบบดั้งเดิม รวมไปถึงการทอผ้าสำหรับตัดเย็บเป็นเสื้อฮั้วหญิงและชาย และมากไปกว่าผืนผ้าที่ทอเพื่อจำหน่าย ยังมีการต่อยอด พัฒนาลวดลาย และนำมาแปรรูปเป็นของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างเช่น พวงกุญแจลายดอกจันทร์ หมอนสามเหลี่ยม และหมอนสี่เหลี่ยมอีกด้วย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นายวิสุทธิ์ ทองคำ หัวหน้ากลุ่มผ้าไทดำ

119 หมู่ 4 บ้านหนองบัวดำ ตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร 66130
โทร. 06-2939-6692, 08-0511-8795

กลุ่มผ้าบ้านป่าแดง

ชาวบ้านป่าแดงเป็นชาวไทพวน อพยพมาจากอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 โดยเดินทางมา ด้วยรถไฟ และได้นำภูมิปัญญาการทอผ้าติดตัวมา เพื่อทอผ้าใช้ในครอบครัว และได้พัฒนาคุณภาพการทอให้มีลวดลาย สีสันทที่สวยงาม

ผ้าทอพื้นเมืองของบ้านป่าแดงจะเป็นการทอผ้ามัดหมี่ด้วยกี่กระตุก ที่สามารถทอได้รวดเร็วกว่าที่พื้นเมือง ซึ่งผ้าทอลายนกกกระจิบ เป็นลวดลายผ้าฝ้ายมัดหมี่ที่มีชื่อเสียงของชาวไทพวนบ้านป่าแดง ตำบลหนองพะยอม มีการใช้สีดำ เพื่อให้ดูเข้มขรึม ทั้งยังเป็นลวดลายเก่าแก่ของท้องถิ่นที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการรวมตัวของฝูงนกกกระจิบ อันสะท้อนถึงธรรมชาติความขยันของนก โดยทางพื้นถิ่นอีสานจะเรียกขานนี้ว่า “หมากจับ” นอกจากนั้น ยังมีลายข้าวหลามตัด ลายดอกแก้ว ผ้าซิ่นจะมีราคาตั้งแต่ 250-800 บาท ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของการผูกลายและจำนวนตะกอก ผ้าทอมือจากเส้นด้ายไหมประดิษฐ์ของบ้านป่าแดงมีสีสันทันมากมาย แลยังมีราคาสูงกว่าผ้าทอด้วยมือของจังหวัดอื่นมาก ทำให้ผ้าทอบ้านป่าแดง เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ ผู้สนใจสามารถหาซื้อผ้าทอบ้านป่าแดง ได้ที่ ที่ทำการกลุ่มผ้าบ้านป่าแดง ร้านทองคุณ และร้านศิริพรรณ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : สังวร เหลืองสนิท หัวหน้ากลุ่มผ้าบ้านป่าแดง

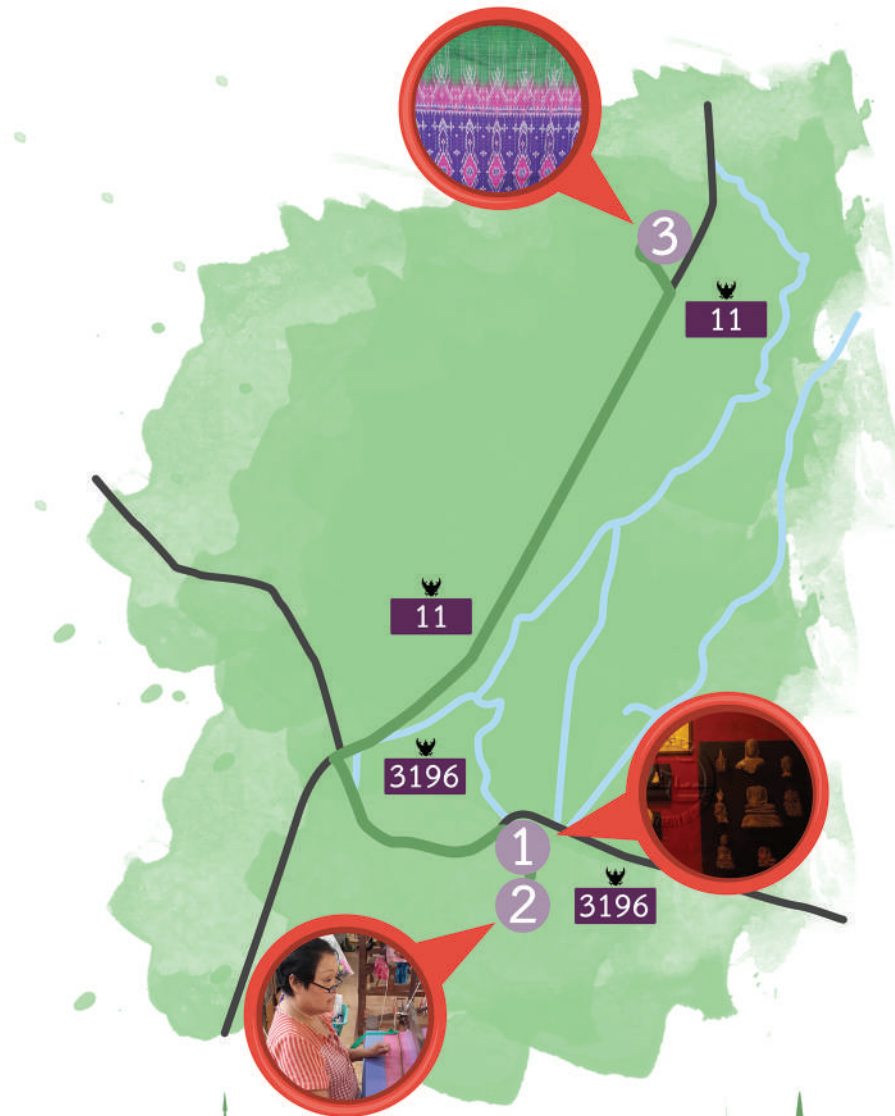

274 หมู่ 1 ตำบลหนองพะยอม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร 66140
โทร. 08-9272-1604

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ นครสวรรค์-พิจิตร

เส้นทางที่ 1 นครสวรรค์ตระวันออก

1. พิพิธภัณฑ์จันเสน

ย้อนอดีตไปสู่เรื่องราวของจันเสนในอดีต ภายในอาคารทรงมหาธาตุเจดีย์ ที่จัดแสดงเรื่องราวของเมือง “โคกจันเสน” สมัยทวารวดี ผ่านโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่ขุดค้นพบในเมืองโบราณจันเสน อาทิ พระพิมพ์ต่าง ๆ งานแกะสลักหิน เครื่องสำริด โบราณ เครื่องปั้นดินเผา พร้อมทั้งสักการะรูปปั้นหลวงพ่อดุสิต ผู้ริเริ่มก่อตั้งมหาธาตุเจดีย์ พิพิธภัณฑ์จันเสนแห่งนี้ เพื่อเป็นมงคลกับชีวิต

2. กลุ่มสตรีทอผ้ามัดจันเสน

ชมการทอผ้าในวัฒนธรรมไทพวนที่โดดเด่นด้วยการใช้เทคนิคมัดหมี่เป็นลวดลายต่าง ๆ โดยเฉพาะลายผักกูด ศิลปะแบบทวารวดี ผ้าลายเสื่อตอ ซึ่งเป็นลวดลายผ้าประจำจังหวัด ที่ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาใหม่ และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ ผ้าทอมัดหมี่จันเสน และผ้ามัดย้อม โดยมีมือคุณพวงพะยอม ดีเวียง และคุณบังอร เส็งกิ่ง สูดยอดช่างทอ และผู้อำนวยการด้านมัดหมี่ มัดย้อม

3. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองสะแก

ชมผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ เช่นมัดหมี่ลายนกยูง ซึ่งมีลวดลายที่สวยงามแสดงถึงอากัปกิริยาต่าง ๆ ของนกยูง ที่มักจะมีมัดหมี่ เพื่อสร้างลวดลายแบบไม่ตายตัว ผสมผสานจากกลุ่มต่าง ๆ ลายปลาเสื่อตอเป็นลายเอกลักษณ์นครสวรรค์ นิยมใช้สีดอกเสลา เพิ่มความโดดเด่นสวยงามให้กับชิ้นงานอีกด้วย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ นครสวรรค์-พิจิตร

เส้นทางที่ 2 นครสวรรค์ฝั่งตะวันตก

1. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านชุมตาบง

ชมและซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมมัดหมี่ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไหม ไม่ว่าจะเป็นสบู่โปรตีนไหม สบู่ก้อนหอมไหม ที่เกิดจากการนำโปรตีนไหม ที่เหลือทิ้งจากการทอผ้ามาแปรรูป และชมกระบวนการเลี้ยงตัวหนอนไหม การผลิตเส้นไหม และการย้อมสีเส้นไหม ในช่วงเวลาการเลี้ยงไหมของทางกลุ่มอีกด้วย

2. อุทยานหินวางซ้อน

ชมความสวยงามของสวนหิน ที่เกิดจากกลุ่มก้อนหินขนาดใหญ่ที่วางเรียงซ้อนกัน ตั้งงานสถาปัตยกรรมชิ้นเอก ที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างมหัศจรรย์ ท่ามกลางธรรมชาติที่งดงามของทุ่งหญ้าเชิงเขาที่ “ทุ่งหินเทิน”

3. กลุ่มทอผ้าบ้านแพรพนา

เอกลักษณ์การทอผ้าไหมมัดหมี่ และผ้าฝ้าย พัฒนาประดิษฐ์คิดค้นลายปลาเสือตอ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด นอกจากนี้ยังมีลายน้ำเซาะ ลายสีสายน้ำ เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อของเมืองปากน้ำโพ

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

เมืองโบราณจันเสน

เป็นสถานที่สำคัญของตำบลจันเสน ถูกค้นพบอย่างเป็นทางการครั้งแรกจากภาพถ่ายทางอากาศ โดยอาจารย์นิจ หิญาชีระนันท์ เมื่อปี พ.ศ. 2509 หลังจากนั้นจึงได้มีการศึกษาสภาพทางกายภาพ ของเมืองโบราณ และทำการขุดสำรวจทางโบราณคดี เมื่อปี พ.ศ. 2511 จากการศึกษาพบว่า เมืองจันเสนเป็นเมืองโบราณ ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และมีความชัดเจนในการตั้งถิ่นฐานของผู้คนในสมัยทวารวดีตอนต้นหรือ ประมาณ 1,500 ปีล่วงมาแล้ว โดยโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นที่เมืองโบราณจันเสน และบริเวณเขตใกล้เคียง ได้นำมาจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑสถาน หลังการเกิดพิพิธภัณฑสถาน ได้เกิดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอีกหลายแห่ง เช่น กลุ่มสตรีทอผ้าวัดจันเสน ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชวัดจันเสน และอุโบสถวัดจันเสน

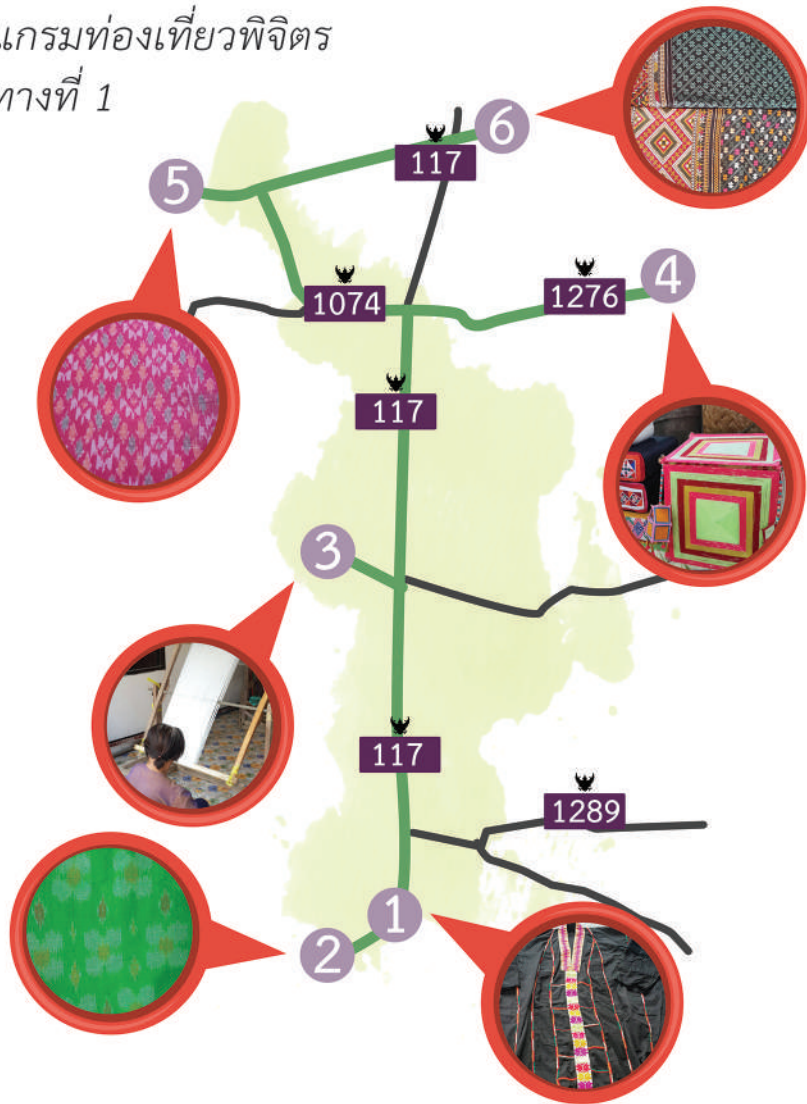
ศาลเจ้าพ่อนาคราชจันเสน

เป็นสถานที่ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง เป็นศาลเจ้าเก่าแก่คู่กับชุมชนจันเสนมาเป็นเวลานาน ครอบครัวยุวจีนตระกูลแซ่คู ได้สร้างไว้สำหรับไหว้เจ้า และกราบไหว้บรรพบุรุษ ในเทศกาลสารทจีน และตรุษจีน ผู้คนในพื้นที่ทั้งจีน ไทย ลาว รวมตัวกันมากกราบไหว้ โดยเชื่อกันว่า ศาลเจ้าพ่อนาคราชจันเสน มีเจ้าพ่อนาคราชคู่แลทรัพย์สินสมบัติใต้พื้นดินทั้งหมด ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการบูรณะศาลเจ้าอีกครั้ง โดยคุณณรงค์ศักดิ์ คูกิติรัตน์ (อาจารย์แห้ว) ด้วยงบประมาณ เริ่มต้นเพียง 3,000 บาท นับเป็นการบูรณะครั้งสำคัญ เพราะในปัจจุบันศาลเจ้าพ่อนาคราชจันเสน ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ องค์กรเทพ เทวรูปที่สำคัญมากมาย นับเป็นศาลเจ้าแห่งแรกที่สร้างพญานาค กับมังกรเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างวิจิตรบรรจง สวยงาม และที่สำคัญยังเป็นการรวมวัฒนธรรม ประเพณีไทย จีน เข้าด้วยกัน ได้อย่างลงตัวอีกด้วย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ นครสวรรค์-พิจิตร

โปรแกรมท่องเที่ยวพิจิตร
เส้นทางที่ 1

1. กลุ่มทอผ้าไทดำ

ชมการสาธิตการทอผ้าไหมและไหมประดิษฐ์ และเลือกซื้อสินค้าต่าง ๆ ทั้งผ้าชิ้นลายแตงโม ผ้าขาวม้าแบบดั้งเดิม รวมไปถึงเสื้อสีทั้งหญิงและชาย ของที่ระลึก อย่างเช่น พวงกุญแจลายดอกจันทน์ หมอนสามเหลี่ยม และหมอนสี่เหลี่ยม ฯลฯ

2. กลุ่มทอผ้าบ้านห้วยแก้ว

ชุมชนไทยอีสานซึ่งชาวบ้านได้นำเอาความรู้ และเทคนิคการทอผ้ามัดหมี่ตามแบบวัฒนธรรมของภาคอีสานมาใช้ในชีวิตประจำวัน และนำมาสร้างรายได้ มีโรงงานทอเส้นด้ายและทอผ้า และมีสินค้าต่าง ๆ วางจำหน่าย

3. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองพง

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของที่นี่มีทั้งผ้าไหมแท้ และด้ายไหมประดิษฐ์ เนื้อแน่น สีสด พร้อมด้วยมีลวดลายต่าง ๆ

4. กลุ่มไทดำไผ่รอบ

เรียนรู้ประวัติที่มาของชาวไทดำ ชมหุ่นแสดงตัวอย่างเสื้อผ้า และการแต่งกายของไทดำ และเลือกซื้อสินค้าต่าง ๆ

5. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองโสน

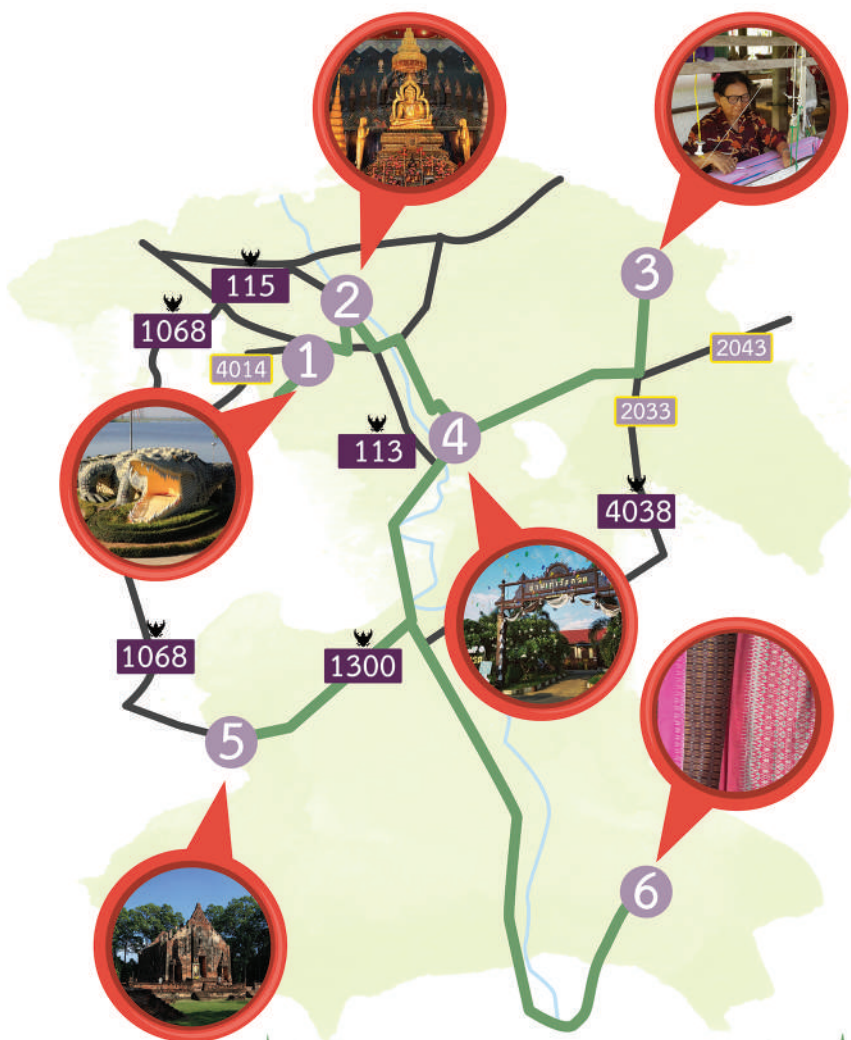
ชมวัฒนธรรมชาวอีสาน และผ้าทอ“ลายต้นสน” ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม

6. กลุ่มทอผ้าตีนจกบ้านสระยายชี

ชมวัฒนธรรมกลุ่มลาวครั้งหรือไทครั้ง ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากลาวหลวงพระบาง และได้นำภูมิปัญญาการทอผ้าด้วยมูลครั้งแบบชาวลาวครั้งมาใช้ และชมการทอลวดลาย ผ้าตีนจก ผ้ามัดหมี่ และผ้าซิด

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ นครสวรรค์ - พิจิตร

โปรแกรมท่องเที่ยวพิจิตร
เส้นทางที่ 2 พิจิตรฝั่งตะวันออก

1. บึงสีไฟ

แหล่งน้ำขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย สัญลักษณ์ของเมืองพิจิตร ปัจจุบันเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2. วัดท่าพลวง

กราบมัสการ หลวงพ่อเพชร พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสมัยเชียงแสน เป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่เมืองพิจิตร

3. กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านคลองสะแก

ที่สืบทอดวัฒนธรรมการทอผ้าของบรรพบุรุษชาวไทพวน โดยชาวบ้านรวมกลุ่มกันทอผ้า และรับจ้างผลิต เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการเพิ่มรายได้

4. ย่านโบราณวังกรด

ชุมชนเก่าแก่ที่เต็มไปด้วยบ้านเรือน ไม้โบราณ อยู่หลังสถานีรถไฟ บริเวณนี้อยู่ห่างจากตัวเมืองเพียง 6 กิโลเมตร และตั้งอยู่ในจุดตัดทางการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักในสมัยก่อน

5. วัดโพธิ์ประทับช้าง

วัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา โดยสมเด็จพระเจ้าเสือ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงการประสูติของพระองค์ มีต้นตะเคียน อายุกว่า 200 ปี ภายในมีพระวิหารสูงใหญ่ มีกำแพงล้อมรอบ 2 ชั้น เป็นศิลปะแบบอยุธยา

6. กลุ่มทอผ้าบ้านป่าแดง

กลุ่มทอผ้าที่มีชื่อเสียงที่สุดของเมืองพิจิตร ผ้าทอพื้นเมืองของบ้านป่าแดงจะเป็นการทอผ้าแบบมัดหมี่ด้วยกี่กระตุก ซึ่งผ้าทอลายนกระจิบถือเป็นลวดลายผ้าฝ้ายมัดหมี่ ที่ขึ้นชื่อของกลุ่มผ้าทอบ้านป่าแดง

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

พระพุทธรูปปางประทานพร หรือ หลวงพ่อโตสะพานหิน วัดเทพปราสาท

เป็นพระพุทธรูปปางประทานพร หน้าตักกว้าง 20 เมตร สูง 30 เมตร แทนสูง 4 เมตร สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก เมื่อ พ.ศ. 2508 สร้างเสร็จ พ.ศ. 2513 นับเป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะสวยงามได้สัดส่วน และใหญ่ที่สุดของจังหวัดพิจิตร หากเดินทางโดยรถไฟจะมองเห็นองค์พระเหลืองอร่ามแต่ไกลทางเข้าวัดอยู่บริเวณเชิงสะพานแม่น้ำน่าน

วัดพระพุทธรูปเขารวก

เป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปจำลองซึ่งจำลองมาจากวัดพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี เป็นที่จำพรรษาของพระอาจารย์โง่น โสรโย พระเกจิชื่อดัง และยังมีกลองไม้ประดู่ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นกลองไม้ประดู่ที่สำคัญของวัด เก็บรักษาไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษามีชื่อว่า “นันทเกรศรีราชรุกโขมโระหะทิมฤคทายวันบันถุโลก” มีการสร้างเทวรูปเจ้าพ่อหอกลองไว้ด้านหน้า

บึงสีไฟ

ตั้งอยู่ใจกลางเมืองจังหวัดพิจิตร เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่อันดับ 3 ของประเทศเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของชาวพิจิตร โดยมีรูปปั้นจระเขย์ยักษ์ตั้งตระหง่านอยู่ บึงสีไฟเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ที่อุดมสมบูรณ์เป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงามแห่งหนึ่งของนักถ่ายภาพรวมถึงนักดูนกซึ่งที่แห่งนี้ มีนกนานาพันธุ์อาศัยอยู่ ทั้งนกอพยพและนกท้องถิ่น

ยลเมืองสองแคว แลเพชรบูรณ์

สองจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกันและพรั่งพร้อมไปด้วยความสวยงามทางธรรมชาติ และมรดกวัฒนธรรมที่ล้ำค่าอย่าง “พิษณุโลกและเพชรบูรณ์” กลายเป็นอีกหนึ่งเส้นทางการท่องเที่ยวทางภาคเหนือที่เต็มเปี่ยมไปด้วยมนต์เสน่ห์ และยังถ้าคุณเป็นคนหนึ่งที่นิยมและหลงใหลในเสน่ห์ของผืนผ้าทอพื้นเมือง โดยเฉพาะ “ผ้ามัดหมี่” ด้วยแล้ว ขอบอกว่า ไม่ควรพลาดด้วยประการทั้งปวง...

**“พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร
สองฝั่งน่านล้วนเรือนแพ หวานฉ่ำแท้กล้วยตาก
ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา”**

จากประวัติศาสตร์ที่มีมายาวนานกว่า 700 ปี ทำให้พิษณุโลกได้หลอมรวมไว้ซึ่งวัฒนธรรมทวารวดี ลพบุรี สุโขทัย อโยธยา รัตนโกสินทร์ ขณะเดียวกันก็ยังคงรับเอาวัฒนธรรมจากอาณาจักรล้านนา อาณาจักรศรีโคตรบูร รวมไปถึงวัฒนธรรมจากอินเดีย และจีน เข้ามาจนเกิดการสังสมทางวัฒนธรรมและสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

มรดกทางภูมิปัญญาล้ำค่าผ้ามัดหมี่

ว่ากันว่า กลุ่มชนชาติลาวได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่พิษณุโลก ตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย สืบเนื่องกันมาจนถึงสมัยอโยธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น กลุ่มลาวเชียงแสน กลุ่มลาวล้านนาลำปาง กลุ่มลาวล้านช้าง กลุ่มลาวเวียงจันทน์ กลุ่มลาวอีสาน และกลุ่มลาวโซ่ง ซึ่งกลุ่มชาวลาวเหล่านี้ได้นำเอาขนบประเพณีและวัฒนธรรม การทอผ้าที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาใช้ในชีวิตประจำวันด้วยเช่นกัน

“การทอผ้ามัดหมี่” นับเป็นหนึ่งในมรดกทางภูมิปัญญาล้ำค่าที่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญในการทอ ซึ่งแต่ละแห่ง จะมีเทคนิคการทอที่แตกต่างกันไป ทั้งการใช้เส้นควบหรือการตีเกลียวเส้นด้ายสองเส้นต่างสีกันเข้าเป็นเส้นเดียวกัน เมื่อนำไปทอจะเห็นเป็นลายริ้วเล็ก ๆ สลับสีกันอยู่ในลวดลาย เช่นเดียวกับ การทำ “หางกระรอก” หรือ การใช้เทคนิค ชิด จก ยก (ยกดอก) ในการตกแต่งลวดลายบนผืนผ้า ซึ่งผ้ามัดหมี่ และผ้ามัดย้อม ทั้งผ้าซิ่น ผ้าสไบ หรือหมอน นิยมใช้เส้นไหมและเส้นฝ้าย มีการจัดวางลวดลายทั้งแนวตั้งและแนวนอน รวมไปถึงการทอผ้าโดยใช้หลายเทคนิค ทอลงไปบนผ้าผืนเดียว

ปัจจุบันมีการคิดค้นและสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ โดยกลุ่มช่างท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด โดยสื่อความหมายเชื่อมโยงเข้ากับเอกลักษณ์ของจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งลวดลายผ้าทอประจำจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ กล้วยสร้อยสยาม (ดอกสร้อยสยาม) ลายดอกนันทรี (ดอกนันทรี) ลายมะม่วงสีทอง (มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง)

ลายดอกจำปาขาว (ดอกจำปาขาว) ลายลานหินปูน (ลานหินปูนในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า) ลายลูกยาง (ลูกยางจากต้นยางนา) ลายคลื่นน้ำ (คลื่นน้ำของแม่น้ำน่าน) ลายคางคาว (คางคาวในถ้ำอำเภอนนเมะปราง) ลายไก่อ (ไก่อชนเหลืองหางขาว) ลายปี่สองแคว (แม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย รวมกับดอกปี่) และลายน่าน (แม่น้ำน่าน) โดยเฉพาะผ้ามัดหมี่ลายดอกปี่ ซึ่งถือว่าเป็นผ้าทอประจำจังหวัด ใช้เทคนิคการมัดหมี่ เป็นลวดลายดอกปี่ (ต้นไม้ประจำจังหวัด) นิยมใช้ทอหมี่ม่วง (สีประจำจังหวัดพิษณุโลก) ทั้งนี้ในจังหวัดพิษณุโลกมีแหล่งทอผ้าพื้นเมือง ที่สำคัญกระจายอยู่ในหลายอำเภอ ทั้งอำเภอบางระกำ อำเภอวังทอง และ อำเภอชาติตระการ

กลุ่มทอผ้าบ้านคลองเตย

ผ้ามัดหมี่และผ้าขาวม้า เป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อของกลุ่มทอผ้าบ้านคลองเตย ซึ่งเอกลักษณ์ของผ้าทอที่นี่ คือ ผ้าซิดมผสมมัดหมี่ (หรือจะเรียก “ผ้ามัดหมี่ผสมซิด” ก็ได้) ซึ่งจะทอขึ้นด้วยเทคนิคมัดหมี่และการซิด ตามแบบฉบับของ ชาวไทยอีสาน บรรพบุรุษที่อพยพมาจากจังหวัดโสธรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ในการทอชาวบ้านจะใช้กี่กระตุก และใช้เส้นด้ายสำเร็จรูปที่สั่งซื้อจากกรุงเทพฯ หรือไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) จากจังหวัดพิจิตรนำมาเป็นวัสดุหลัก ในการทอ ลวดลายของผ้าที่เป็นลายโบราณ ได้แก่ ลายไทย ลายขอมแงมมูม ลายงูเหลือม ลายมัดหมี่สี่ประดับ ลายดอกพิกุล ลายดอกมะลิ และลายสายฝน ซึ่งผ้าลายสายฝน หรือผ้าสายฝนนี้มีลักษณะการทออยู่ 2 แบบ ได้แก่ ผ้าสายฝนที่เกิดจากการใช้เทคนิคมัดหมี่ โดยมัดย้อมเส้นด้ายก่อนนำไปทอ ซึ่งเมื่อทอเสร็จเส้นจะได้ผืนผ้าที่มีสีของแต่ละเส้น เหลื่อมล้ำกันดูคล้ายสายฝน และผ้าสายฝนที่ใช้เทคนิคการควบเส้น หรือเทคนิคทางกระรอก โดยการนำเส้นด้ายสองเส้น ต่างสีกัน ตีเกลียวปั่นเข้าเป็นเส้นเดียวกัน เมื่อนำไปทอจะได้ผืนผ้าที่มีลายและสีเหลื่อมกันในแต่ละเส้น ดูคล้ายสายฝน ซึ่งผ้าที่ทอด้วยกรรมวิธีนี้โดยทั่วไปจะเรียกว่า “ผ้าหางกระรอก” ก็ได้ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ วางจำหน่ายที่ร้านค้าของกลุ่ม อาทิ ผ้าขาวม้า ขนาด 32” X 80” ราคา 130 บาท ส่วนผ้าพื้นคอผืนละ 80 บาท

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางพุด เหมทอง หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านคลองเตย

99 หมู่ 6 ตำบลบึงดก อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 65140

โทร. 08-6216-2685

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่บ้านม่วงหอม

บ้านม่วงหอม ชื่อนี้มีที่มาจากกลิ่นหอมของต้นมะม่วงป่า ชาวบ้านที่นี่สืบเชื้อสายไทลาวจากไชยบุรี ซึ่งอพยพ มาทางด้านอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย นานกว่า 100 ปี โดยมีนายศรี แสนสมบัติ กำนันจากไชยบุรีเป็นผู้นำอพยพ เมื่อว่างเว้นจากการทำไร่ ทำนา ชาวบ้านส่วนใหญ่จะทอผ้า ซึ่งต่อมาก็ได้มารวมกลุ่มกัน จัดตั้งเป็น กลุ่มทอผ้าบ้านม่วงหอม ในปี พ.ศ. 2529 โดยผ้าของที่นี่ทอด้วยกี่กระตุก ใช้เส้นฝ้าย และด้ายประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) เป็นวัสดุหลัก ในการทอ โดยใช้เทคนิคมัดหมี่ และเทคนิคซิดให้เป็นลวดลายต่าง ๆ มากมาย ที่โดดเด่นคือ ลายดอกปี่ ซึ่งเป็นลาย ประจำจังหวัด นอกจากนี้ก็มี ลายดอกจำปา หรือลายดอกกลิ่นทม ลายบักจับ หรือลายดาวกระจาย ลายข้าวหลามตัด ลายดอกแก้ว ลายขอม ลายประกายเพชร ลายประแจเงิน ปัจจุบันมีการพัฒนาลวดลายต่าง ๆ เพิ่มขึ้นกว่า 40-50 ลาย โดยมีแรงบันดาลใจมาจากการนำสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นอยู่รอบกายมาสรรค์สร้างเป็นลวดลายบนผืนผ้า

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางทุเรียน พลโยธา หัวหน้ากลุ่มทอผ้ามัดหมี่ บ้านม่วงหอม

23/1 หมู่ 5 ตำบลแก่งโสภา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก 65220

โทร. 08-0617-2358

กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ที่กระตุกบ้านน้อย

ชาวบ้านที่สืบทอดเชื้อสายไทลาว จากบ้านปากกล้วยตรงข้ามอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย บรรพบุรุษอพยพมานาน นับร้อยปี เอกลักษณ์ผ้าทอของกลุ่มนี้จะใช้เส้นฝ้าย และไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) เป็นวัสดุหลักในการทอ ทอด้วยกี่กระตุกแบบโบราณ โดยใช้เทคนิคการมัดหมี่ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ลวดลายผ้ามัดหมี่ที่ขึ้นชื่อของที่นี่ ได้แก่ ลายปี่ซัยพุกซ์ ลายสร้อยสยาม ผ้าซิ่นตีนแดง ลายสร้อยระย้า (ลายโบราณ) นอกจากนี้ยังมีกรทอทอง หรือสูง เป็นลายคลื่นน้ำทอสูง (อง) แบบโบราณที่มีพื้นสีขาว ทอด้วยเทคนิคซิดให้เกิดเป็นลวดลายหลากสีสัน ซึ่งผ้าทอชนิดนี้ จะใช้เฉพาะในช่วงเทศกาลสงกรานต์เท่านั้น ทั้งนี้ ทางกลุ่มยังมีผลิตภัณฑ์ผ้าทอหลากหลายวางจำหน่ายในร้านค้า ที่ทำการกลุ่ม ศูนย์แสดงสินค้าโอท็อป และออกงานกาชาดพิษณุโลก รวมไปถึงรับทอผ้าตามรายการสั่งซื้อจากหน่วยราชการ อีกด้วย

“เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพเมืองเก่า เขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุนผาเมือง”

คำขวัญประจำจังหวัดที่สะท้อนภาพความเป็นเมืองที่สมบูรณ์พร้อมด้วยพืชพันธุ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมไปถึงประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน

สอดผสมสานวัฒนธรรม ผ่านผืนผ้า

ความหลากหลายในกลุ่มวัฒนธรรมนี้เองที่ทำให้ “เพชรบูรณ์” มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่แพ้ที่ไหน ศาสตร์แห่งการทอผ้าของที่นี่จึงมีความโดดเด่นทั้ง การทอผ้ามัดหมี่ ผ้าขิด และผ้าพื้นที่ทำจากเส้นฝ้าย และไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) เป็นวัสดุในการทอ มีความสวยงาม มีรายละเอียดการสืบทอดงานหัตถศิลป์จากบรรพบุรุษได้แบบไม่มิดกหล่น และยังคงสานต่อไปสู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ได้อย่างน่าชื่นใจ ผ้าทอพื้นเมือง ในเขตอำเภอหล่มสัก และอำเภอหล่มเก่า มีความโดดเด่นในการให้สี เทคนิคการทอ ลวดลาย รวมไปถึงการใช้วัตถุดิบในการทอ ซึ่งจะใช้เส้นฝ้ายหรือเส้นไหมที่ผลิตได้ในครัวเรือน ส่วนสีย้อมนั้น เดิมจะใช้สีที่ได้จากธรรมชาติที่มีความนุ่มนวล แต่ปัจจุบันมีการใช้สีเคมีหรือสีสังเคราะห์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้โทนสีที่ฉูดฉาด สำหรับเทคนิคทอ จะใช้เทคนิคการมัดหมี่เป็นหลัก ในส่วนของชาวเพชรบูรณ์ในเขตอำเภอดอนล่างที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมชาวไทยอีสานจะมีความแตกต่างในเรื่องของสีสันและโครงสร้างของผ้าที่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน

กลุ่มทอผ้าบ้านพร้าว

ในอำเภอหล่มเก่า มีกลุ่มทอผ้าซึ่งเป็นแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียง ของชาวไทหล่มที่สืบเชื้อสายมาจากชาวลาวหลวงพระบางมานานกว่า 150 ปี ที่นี้จะทำการทอผ้าด้วยเส้นไหม และเส้นด้ายประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) นิยมทอด้วยเทคนิคมัดหมี่เป็นลวดลายต่าง ๆ ที่โดดเด่น ได้แก่ ลายหอปราสาท ลายหมากรุกจับ ลายหงส์ ฯลฯ และนิยมต่อหัวซิ่นที่เป็นผ้ามัดย้อมลายดอกขี้มูด โดยผ้าที่ทอสำเร็จแล้วจะนำไปวางจำหน่าย ณ ที่ทำการของกลุ่ม ภายในจะมีการจัดแสดงผ้าเก่า ๆ และรวบรวมกลุ่มสินค้าจากฝีมือชาวบ้าน

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นายพงศธร อ่อนลาน หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านพร้าว

124 หมู่ 3 ตำบลบ้านเนิน อำเภอหล่มเก่า
จังหวัดเพชรบูรณ์ 67120
โทร. 09-2194-2771, 08-3953-0307

กลุ่มทอผ้าบ้านท่าสวนมอญ

ตั้งอยู่ด้านหลังวัดศรีชมชื่น เป็นศูนย์รวมในการทอผ้าที่มีชื่อเสียงและมีเอกลักษณ์ โดดเด่นด้วยผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากเส้นฝ้ายและเส้นไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) อาทิ ผ้าซิ่นลายมงคล เช่น ลายพญานาค ที่มีความหมายถึงความอยู่สุขสบาย ลายกระจับ สื่อถึงการจับเงิน จับทอง ลายหมี่ซ้อ คือ ความสามัคคีกลมเกลียว ลายตะขอ เป็นการเกี่ยวเงิน เกี่ยวทอง ลายขาเป๋ย หมายถึง ขวัญดี และลายปราสาท นอกจากนี้ยังมีผ้าขาวม้าลายไล่เอี้ยน (ไล่ปลาไหล) ผ้าซิ่นหัวแดงตีนก่าน ผ้าขาว และผ้าพื้น โดยผลิตภัณฑ์ผ้าทอของชาวบ้านจะมีวางจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่ม และออกร้านในงานถนนคนเดินไทหล่ม ทุกวันเสาร์ เวลา 17.00 น.-21.00 น. และมีจำหน่ายที่ตลาดนัดทุกวันจันทร์ พุธ เสาร์ เวลา 16.00 น. - 18.00 น.

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางหนู วงษ์สุข หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านท่าสวนมอญ

10 หมู่ 1 ตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์ 67110
โทร. 08-3581-6226, 09-8019-2991
FACEBOOK : LOMSTYLE LOMKAO

กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน

ชาวบ้านที่สืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษชาวลาวที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ราว 200 ปี ก่อน ผ้าทอกลุ่มนี้จะทอด้วยเส้นฝ้าย เส้นไหม และเส้นไหมประดิษฐ์ (ใยสังเคราะห์) โดยทอเป็นผ้าซิ่นแบบโบราณที่เรียกว่า “ซิ่นหัวแดงตีนก่าน” หรือ “ซิ่นหมี่คั้นน้อย” แบบชาวไทหล่ม โดดเด่นที่ตัวผ้าซิ่นทอด้วยเทคนิคมัดหมี่เป็นลวดลายนาคน ลายขอ ลายเสาหลา ลายกระเบื้องคว่ำหงาย และลายหอปราสาท หรือลายปราสาทผึ้ง สลับ หรือคั้นด้วยริ้วสีพื้นไม่มีลวดลาย ทอต่อเนื่องกันไป โดยจัดวางลวดลายเท่ากันสม่ำเสมอ ต่อหัวผ้าซิ่นด้วยผ้ามัดย้อม หรือผ้ามัดย้อมดอกขี้มูด และต่อตีนก่าน ที่มีลวดลายริ้วสลับสี อันเกิดจากการสลับสีเส้นยืน นอกจากนั้นยังมีลายดอกขี้มูดที่เกิดจากการมัดย้อม และผ้าทอแปรรูปอื่น ๆ ซึ่งชาวบ้านนิยมทอผ้ากันตามบ้านแล้วนำไปส่งที่ศูนย์ฯ มีทั้งซิ่นแบบดั้งเดิมและผ้าแปรรูปวางจำหน่ายอย่างหลากหลาย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : วิฐิตา ทองวัน หัวหน้ากลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน

42 หมู่ 4 ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ 67110
โทร. 08-7278-4244

เส้นทางชมอาภรณ์ศิลป์

พิชฌุโลก – เพชรบูรณ์

โปรแกรมท่องเที่ยวพิชฌุโลก

เส้นทางที่ 1

วังทอง-ชาติตระการ-
เมืองพิชฌุโลก-บางระกำ

1. กลุ่มทอผ้ามัดหมี่บ้านม่วงหอม

ชาวบ้านสืบเชื้อสายมาจากชาวไทลาวจากไชยบุรี ผ้าทอที่นี่โดดเด่นด้วยลวดลายดอกปับ ซึ่งเป็นลายประจำจังหวัด

2. กลุ่มทอผ้ามัดหมี่ที่กระตูกบ้านน้อย

กลุ่มทอผ้าที่มีแนวคิดในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น มรดกวัฒนธรรมของชาวไทลาว ขึ้นชื่อด้วยเทคนิคการทอผ้าแบบโบราณ ด้วยกี่กระตูก ลวดลายโบราณ นอกจากนั้นกลุ่มนี้ยังมีการทอถุง (ง)

3. พิพิธภัณฑสถานผ้า มหาวิทยาลัยนเรศวร

ซึ่งมีการจัดแสดงฉลองพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ที่งดงามตระการตา และผ้าโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ใน 9 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง รวมไปถึงผลิตภัณฑ์งานฝีมือจากแหล่งต่าง ๆ ภายในประเทศ

4. กลุ่มทอผ้าบ้านคลองเตย

ซึ่งมีผ้ามัดหมี่และผ้าขาวม้า เป็นผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อด้วยเอกลักษณ์การทอผ้าด้วยวิธีการมัดหมี่และการขีด ตามแบบฉบับของชาวไทอีสาน

5. วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร

กราบสักการะพระพุทธรูปชินราช หรือหลวงพ่อใหญ่ศูนย์รวมจิตใจของชาวพิชฌุโลกและคนไทยทั่วประเทศ

6. พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านของจำทวี บุญเขตต์

แหล่งรวบรวมข้าวของเครื่องใช้ในวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวพิชฌุโลก

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

น้ำตกชาติตระการ

น้ำตกที่มีความสูงถึง 7 ชั้น มีความสวยงามตามธรรมชาติที่ต่างกันไป ตั้งชื่อตามชื่อของธิดาห้าสาวงามต์ ในวรรณคดีเรื่องสังข์ทอง ชั้นที่ 1 ชื่อ "มะลิวัลย์" เป็นน้ำตกที่ตกจากช่องผาสูงประมาณ 30 เมตร น้ำตกจะตกมาจากธารน้ำซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นแอ่งวงกลมพื้นที่ประมาณครึ่งไร่ และบริเวณริมแอ่งน้ำเป็นหาดทรายเล็ก ๆ สวยงามมาก ชั้นที่ 2 ชื่อ "กระดิการิ" ลักษณะของน้ำตกไหลจากช่องเขาผ่านหน้าผาใหญ่ตกลงมาและนำไปสู่ชั้นที่ 1 ชั้นนี้อันตรายมาก ไม่สามารถลงเล่นน้ำได้ ชั้นที่ 3 ชื่อ "การะเกด" เป็นน้ำตกขนาดเล็ก สูงประมาณ 10 เมตร น้ำตกชั้นที่ 4 ชื่อ "ยี่สุนเทศ" มีความสวยงามคล้ายกับชั้นที่ 1 น้ำตกมีลักษณะเป็นม่านน้ำกว้างตกลงมาบนธารน้ำ มีแอ่งน้ำกว้างใหญ่ และมีหาดทรายที่สวยงามเหมาะแก่การเล่นน้ำ น้ำตกชั้นที่ 5 ชื่อ "เกษตรเมือง" ชั้นที่ 6 ชื่อ "เรื่องยศ" และชั้นที่ 7 "รจนา" ทั้ง 3 ชั้น เป็นน้ำตกเล็ก น้ำจะไหลรินแบบช้า ๆ เอื่อย ๆ ทอดด้วยวาเป็นสายน้ำ

พิพิธภัณฑ์ผ้า มหาวิทยาลัยนเรศวร

1 ธันวาคม พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยนเรศวร ร่วมกับโครงการ "ร้านจิตรลดา" โครงการเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ผ้าขึ้นภายในมหาวิทยาลัย โดยแบ่งพื้นที่จัดแสดงผ้า และวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้แก่

• ห้องพิพิธภัณฑ์ผ้าจิตรลดา

จัดแสดงชุดฉลองพระองค์ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นผ้าลวดลายโบราณ ซึ่งโปรดฯ ให้โครงการศิลปาชีพอนุรักษ์ไว้

• ห้องพิพิธภัณฑ์ผ้าไทครั้ง

จัดแสดงวัฒนธรรมและผ้าโบราณของกลุ่มไทครั้งซึ่งอพยพมาจากประเทศลาว และมาตั้งรกรากอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคเหนือตอนล่างในสมัยรัชกาลที่ 3

• ห้องพิพิธภัณฑ์ผ้าไทยทรงดำ

สัมผัสเอกลักษณ์เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายสีดำ พร้อมข้าวของเครื่องใช้ และหลากหลายพิธีกรรมความเชื่อของกลุ่มชนไทยทรงดำหรือไทดำ ห้องนิทรรศการหมุนเวียน จัดแสดงความรู้ทางด้านวิถีชีวิตและอารยธรรมของพื้นที่ลุ่มน้ำโขง - สาละวิน และห้องสำนักงานและห้องสมุด

พิชญโลก – เพชรบูรณ์

โปรแกรมท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบูรณ์

เส้นทางที่ 2

หล่มเก่า-หล่มสัก

1. กลุ่มทอผ้าบ้านพร้าว

ชมผ้าซิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทหล่ม สืบเชื้อสายมาจากชาวลาวหลวงพระบางมานานกว่า 150 ปี

2. วัดใต้ศรีมงคล (วัดนาทราย)

ชมภาพจิตรกรรมฝาผนังโบราณ ภายในพระอุโบสถ อายุกว่า 200 ปี เขียนเรื่องทศชาติ พุทธประวัติสอดแทรก ประเพณีท้องถิ่นของชาวหล่มสัก อีกทั้งยังพบภาพสตรีแต่งกายนุ่งผ้าซิ่น ลายดอกขยุ้ม ตีนก่านอีกด้วย

3. กลุ่มทอผ้าบ้านท่าสวนมอญ

ศูนย์รวมในการทอผ้าที่มีชื่อเสียง และมีเอกลักษณ์โดดเด่นด้วยผ้าซิ่นลายมงคล ผ้าขาวม้า ผ้าพื้น และผ้าซิ่นแบบ หัวแดง-ซิ่นหมี่-ตีนก่าน แบบไทหล่ม

4. กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน

ตำบลบ้านตัว ที่มีผ้าทอฝ้ายและไหมประดิษฐ์เป็นเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาจากชาวลาวเวียงจันทน์ โดยทอเป็น ผ้าซิ่นหัวแดงตีนก่าน แบบชาวไทหล่ม ย้อมลายดอกขยุ้ม

5. กลุ่มเฮือนธนิชชา

ที่ก่อตั้งขึ้น โดย ธนัชชา ทองเหมาะ ชายหนุ่มวัยเพียง 18 ปี ที่มีความสนใจในเรื่องผ้าไทหล่มมาตั้งแต่เด็ก จึงได้เริ่มสะสม ผ้าโบราณ ศึกษาลายผ้า

หมายเหตุ: ทุกวันเสาร์ เวลา 16.00 น.-22.00 น. มีตลาดคนเดินกลางเมืองหล่มสัก แถวหอนาฬิกาและพิพิธภัณฑ์

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

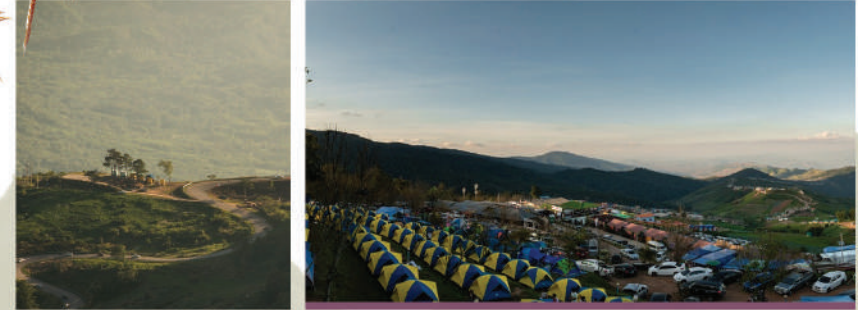
ผลงานศิลปะ ถิ่นโทหล่ม จิตรกรรมฝาผนังงดงามที่บ้านนาทราย วัดศรีมงคล หรือ วัดนาทราย สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2358 ภายในมีโบราณสถานที่สำคัญ คือ โบสถ์เก่า (สิม) เป็นสถาปัตยกรรมในพุทธศาสนาที่มีความสำคัญและเป็นศาสนสถานที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาตั้งแต่สมัยโบราณ มีอายุประมาณ 200 ปี ภายในอุโบสถปรากฏภาพจิตรกรรมฝาผนังที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติพระพุทธเจ้าสิบชาติ ภาพนรก-สวรรค์และภาพที่สะท้อนให้เห็นชีวิตของสังคมท้องถิ่นในอดีตไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

หลวงพ่อใหญ่ วัดตาล

วัดสำคัญเป็นที่สักการะนับถือของชาวหล่มเก่าโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลวงพ่อใหญ่ พระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง และเลื่องชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ ให้อุบายเป็นสุข คำขอรุ่งเรือง รวมถึงคนมีบุตรยากก็จะมาขอลูกจากหลวงพ่อใหญ่ ลูกหลานเจ็บไข้ได้ป่วยบ่อยหรือเลี้ยงยาก ก็จะมายกให้เป็นลูกของหลวงพ่อใหญ่ พุทธลักษณะเป็นพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสกุลช่างอุทอง หน้าตักกว้าง 109 นิ้ว องค์พระสูง 149 นิ้ว

ภูทับเบิก

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียง กับบรรยากาศความงามทางธรรมชาติที่ใครมาเยือนก็จะหลงเสน่ห์ เพราะยอดภูแห่งนี้มีสภาพอากาศหนาวเย็นสามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และสามารถพบเห็นทะเลหมอกที่อยู่ท่ามกลางทิวเขา สลับซับซ้อน ลอยผ่านผืนไร่กะหล่ำปลีสุดลูกหูลูกตา

สืบสานตำนานผ้าอุทยธานี ชมผ้ามัดหมี่ที่กำแพงเพชร

เส้นทางที่จะพาท่านผู้อ่านไปเที่ยวลัดเลาะดูที่มาของผืนผ้าที่มีเสน่ห์ไม่แพ้ที่ไหน ทั้งสองจังหวัดมีประวัติศาสตร์ และมีวัฒนธรรมการทอผ้าที่สืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษชาวไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ลาวครั้ง ชาวกะเหรี่ยง ฯลฯ ซึ่งล้วนมีเอกลักษณ์ลวดลายและเทคนิคในการทอผ้าแบบเฉพาะตัว การสืบสานตำนานผ้าที่มีความหมาย สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ตลอดจนแนวคิดทางศิลปะที่แฝงเร้นไว้อย่างแยบยลบนผืนผ้า

“กฐพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาลงใหญ่ กล้วยไข่หวาน น้ำมันลานกระบือ”

มาที่จังหวัดกำแพงเพชร ดินแดนแห่งเมืองกล้วยไข่ที่ขึ้นชื่อ ที่เป็นหนึ่งในจังหวัดเก่าแก่ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 700 ปี มี แม่น้ำปิง เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านกลางพื้นที่ของจังหวัด และยังเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง โดยมีโบราณสถานเก่าแก่ ก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ใน "อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร"

ท่องเที่ยว ผ้ามัดหมี่ กำแพงเพชร

นอกเหนือไปจากการเป็นเมืองแห่งประวัติศาสตร์แล้ว กำแพงเพชร ยังรุ่งรอยไปด้วยศิลปวัฒนธรรมจากความหลากหลายของผู้คนที่เข้ามาตั้งรกรากทำมาหากินอยู่ที่นี้ ซึ่งมีทั้งคนไทยดั้งเดิม ซึ่งเป็นคนไทยภาคกลางสำเนียงสุโขทัย กลุ่มชาวไทพวน ไทครั้ง คนอีสาน และกลุ่มชาวเข่า อย่างกะเหรี่ยง ม้ง เย้า ฯลฯ และสิ่งหนึ่งที่มาพร้อมกับการเข้ามาตั้งถิ่นฐาน คือ วัฒนธรรมการทอผ้า ที่ติดตามมาด้วย

ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่จะเป็น ผ้ามัดหมี่ ที่ทอด้วยกี่กระตุก เป็นเทคนิคการตกแต่งลวดลาย โดยการมัดเส้นด้ายเป็นกลุ่ม ๆ ให้เป็นลวดลายตามที่ต้องการ ก่อนจะนำไปย้อมสี โดยมีการใช้ทั้งเส้นฝ้าย เส้นไหม และเส้นด้ายสำเร็จรูป เป็นวัสดุหลักในการทอ ส่วนการย้อมเส้นด้ายนั้น มีทั้งแบบที่ใช้สีธรรมชาติและสีเคมีในการย้อม โดยนิยมมัดหมี่เป็นลายต้นสน ลายนาคร ลายดอกทานตะวัน ลายดอกกระถิน ลายข้าวหลามตัด ฯลฯ

ผู้ทอผ้ามัดหมี่จะต้องมีทักษะในการคิดคำนวณเป็นเลิศ เพราะในแต่ละขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็น การคันหมี่ หรือ การคันเส้นด้าย และการเรียงเส้นด้าย ที่เป็นเส้นยืน หรือเส้นเครือ เพื่อกำหนดความยาว หรือความกว้างของหน้าผ้า รวมไปถึงการกำหนดลวดลาย หรือจำนวนของเส้นด้ายในแต่ละลาย ที่เป็นเส้นมัดหมี่ หรือเส้นพุ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความแม่นยำ เพื่อให้ผ้าทอมีลวดลายที่สวยงามตามที่กำหนด

กลุ่มทอผ้าบ้านหนองจอกพัฒนา

ชาวบ้านหนองจอกพัฒนาส่วนใหญ่เป็นชาวไทยอีสาน อพยพมาตั้งถิ่นฐานมายาวนานกว่า 70 ปี หลังหมดฤดูกาลเก็บเกี่ยว จะเป็นช่วงเวลาของการทอผ้าเพื่อหารายได้เสริม กลุ่มนี้จัดตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ. 2542 เริ่มจากการทอผ้าใช้เองโดยใช้วัตุดิบในท้องถิ่น ก่อนจะมีการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เรื่องการย้อมผ้าสีธรรมชาติ จนเกิดความเชี่ยวชาญโดยมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองมากมาย เช่น ผ้าคลุมไหล่ชนิดเส้นด้ายใยธรรมชาติ ผ้าขาวม้า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าทอดตัดชุด ผ้าถุงมัดหมี่ ผ้าทอขัดลายพื้นฐาน ผ้าซิ่น ผ้าพันคอ โสร่ง ผ้าที่ทอจะผลิตกันตลอดทั้งปีใช้วัสดุจากฝ้ายฝ้ายสำเร็จ และไหมสำเร็จที่สั่งซื้อมาจากร้อยเอ็ด แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ที่ศูนย์แสดงสินค้าโอท็อป และงานจัดแสดงสินค้าต่าง ๆ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางวิรส สอนนอก หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านหนองจอกพัฒนา

78 หมู่ 9 ตำบลท่ามะเขือ อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร 62120

โทร. 08-4623-9051

กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านลานไผ่

ชาวบ้านกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านลานไผ่ ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยอีสานที่อพยพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหมแบบดั้งเดิม เพื่อนำมาทอผ้าไว้ใช้ในครัวเรือน ต่อมาเมื่อผ้าที่ทอมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น กลุ่มชาวบ้านจึงรวมตัวกันเพื่อนำผ้าไหมมัดหมี่และผ้าทอมือซึ่งใช้เส้นใยจากไหมมาวางจำหน่าย โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็นผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง ผ้าซิ่น ผ้าคลุมไหล่ ผ้าพันคอ ฯลฯ

ผ้าไหมมัดหมี่ลายศิลป์ถิ่นอีสานแบบดั้งเดิม เช่น ลายพญานาค ลายต้นสน และลายกระต่ายหมายจันทร์ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ก็สามารถชมได้ที่นี้ ด้วยฝีมือการทอของนายมนตรี ดาราแสน นักทอผ้าระดับมือรางวัล ที่มีอายุเพียง 21 ปี ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นช่างศิลป์ดีเด่น ชาวบ้านลานไผ่จะทอผ้ากันทั้งปี นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้เสริมแล้วยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาด้านการทอผ้าให้คงอยู่ต่อไป

ผู้สนใจสามารถซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้ที่ ที่ทำการกลุ่มทอผ้าบ้านลานไผ่ งานจัดแสดงสินค้าโอท็อป เมืองทองธานี งานกาชาดกำแพงเพชร ฯลฯ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ดอกไม้ พลเคน หัวหน้ากลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านลานไผ่

86 หมู่ที่ 9 ตำบลห้วยยั้ง อำเภอพรานกระต่าย

จังหวัดกำแพงเพชร 62120

โทร. 08-9642-5692

กลุ่มผ้าปักชาวเขา เผ่าเย้า (เผ่าเมี่ยน)

ในอำเภอคลองลานมีชาวเขาเผ่าเย้า หรือเผ่าเมี่ยน ซึ่งอพยพเข้ามาอยู่อาศัยในเมืองไทยมานานกว่า 200 ปี ผ้าของชาวเย้า มีความโดดเด่นในด้านงานปักผ้าที่มีลวดลายละเอียดงดงาม ผูกพัน เชื่อมโยงกับตำนานการกำเนิดของชาวเมี่ยน ลักษณะเด่นของลวดลายและผลิตภัณฑ์ชิ้นซื่อจะมีทั้ง การปักลายรองเท้าเสือ ลายยอดธง ลายขอบเล็ก ๆ มีชื่อเรียกต่าง ๆ ทางแกงของผู้หญิงที่ปักลวดลายอย่างสวยงาม เสื้อไหมพรมแถบแดง ที่พาดจากหลังมาหน้าเพิ่มความสวยงาม และสวยงาม ผ้าปักของชาวเย้าจะใช้วัสดุทั้งเส้นฝ้าย เส้นไหม และไหมพรม เป็นหลัก ซึ่งมีการผลิตกันตลอดทั้งปี

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : เหมยเซ็ง อยู่สุภาพ

77/7 หมู่ 9 บ้านคลองเตย ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน

จังหวัดกำแพงเพชร 62180

โทร. 09-1674-3028

**“อุทัยธานี เมืองพระชนกจักรี
ปลาแรดรสดี ประเพณีเทโว
ส้มโอบ้านน้ำตก มรดกห้วยขาแข้ง
แหล่งต้นน้ำสะแกกรัง ตลาดนัดดังโคกระบือ”**

อุทัยธานี จังหวัดเล็ก ๆ ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย และด้วยความหลากหลายของชาติพันธุ์ ทำให้ที่นี่ เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมผสมผสาน อีกทั้งยังมีแหล่งทอผ้าฝ้ายที่ถือว่าเป็นราชินีแห่งผืนผ้าอยู่มากมาย กระจายตัวอยู่ในอำเภอต่าง ๆ ซึ่ง “ผ้าทอ” นับว่าเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่สะท้อนวิถีชีวิตวัฒนธรรม และอารยธรรมของกลุ่มชนในท้องถิ่นที่มีการสืบทอดกันมา โดยแต่ละท้องถิ่น แต่ละภาค จะมีรูปแบบของสีลัน ลวดลาย และกรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกัน

ตามรอยผ้า ลาวครั่ง อุทัยธานี

หากจะบอกว่า การทอผ้าเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนอุทัยธานีก็คงไม่ผิดนัก เพราะมีการถักทอกันมาเนิ่นนาน ผ้าทอของที่นี่จะมีทั้งผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผ้าฝ้ายแกมไหม โดดเด่นด้วยลวดลายโบราณมากกว่า 60 ลาย ที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 100-200 ปี ซึ่งได้รับการอนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญามาจนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ผ้าทอลายโบราณจะสืบทอดมาจากบรรพบุรุษชาวลาวครั่ง ที่อพยพมาจากเมืองหลวงพระบาง และลาวเวียง ที่อพยพมาจากเมืองเวียงจันทน์ แหล่งทอผ้าทอคุณภาพในจังหวัดอุทัยธานีมีอยู่หลายแห่ง การทอผ้าด้วยกี่พื้นบ้าน และกี่กระตุก ซึ่งเทคนิคในการทอผ้าของชาวลาวครั่งนั้น มีหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็น เทคนิคการจก การมัดหมี่ การควบเส้น และการทอขัด แต่สิ่งที่แตกต่างไปจากกลุ่มวัฒนธรรมอื่น คือ ในกระบวนการย้อมสีเพื่อทอผ้าในแบบมัดหมี่ จะย้อมสีหลักเพียงครั้งเดียว แล้วจะใช้วิธีการ “แฉะ” หรือ “แฉะหมี่” คือการใช้ไม้จุ่มสีแล้วแต้มลงบนเส้นด้ายตามตำแหน่งที่ต้องการ นอกเหนือจากการย้อมสีหลักปกติอีกครั้ง เพื่อตกแต่งลวดลายให้เส้นไม้มัดหมี่มีสีลันที่ซับซ้อนมากขึ้น

นอกจากการทอผ้าเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ยังมีการทอผ้าเพื่อนำไปใช้ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การทอผ้าเพื่อใช้ในงานจุลศุภิน โดยผ้ากฐินที่ทอขึ้นเพื่อถวายวัดนี้ ต้องทอให้เสร็จภายในหนึ่งวัน ชาวบ้านจึงต้องช่วยกันเก็บฝ้ายปั่นฝ้าย และนำมาทอ สะท้อนให้เห็นถึงความสามัคคีและความศรัทธาของชาวบ้านที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการทอผ้าในทุกช่วงของการดำเนินชีวิต

ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาหัง

กลุ่มทอผ้าแห่งนี้ตั้งอยู่บริเวณทางไปวัดผาหัง เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่สืบเชื้อสายมาจากชาวลาวที่อพยพมานานกว่า 300 ปี ผ้าที่ทอขึ้นที่นี่จะมีทั้งการทอด้วยเส้นไหมและเส้นฝ้าย ผลิตภัณฑ์ที่เด่น ๆ ก็คือ ผ้าหมี่ลาวครั่ง หรือผ้าหมี่ลายช้างกระแต ที่มีสีลันและลวดลายเป็นเอกลักษณ์แบบลาวครั่ง อีกทั้งยังมีการแปรรูปผ้าม้ามาเป็นหมอนสามเหลี่ยม หมอนข้าง และผ้าปูที่นอนในแบบสมัยนิยม ที่จะมีโรงทอผ้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่ทั้งสองฟากฝั่งถนน โดยจะมีการผลิตผ้ากันตลอดทั้งปี สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ยลดา ภูมิผล

32 หมู่ 2 ตำบลห้วยแห่ง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี 61140
โทร. 08-3316-5128

กลุ่มทอผ้าลาวครั่งโคกหม้อ

ชาวบ้านหมู่ 2 ตำบลโคกหม้อ ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายชาวลาวหลวงพระบางมาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ผ้าทอที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมานานกว่า 200 ปี มีการรวบรวมลายโบราณให้มาอยู่ในผืนเดียวกัน ลวดลายจะเน้นมีความละเอียดลออ ส่วนตัวผ้าชิ้นมัดหมี่ จะใช้เทคนิคการมัดครั้งเดียว แล้วย้อมสีพื้น พอเชือกที่มัดออก จะทำการแฉะ (แฉะหมี่) หรือแต้มสีเข้าไปในส่วนที่ต้องการบนเส้นใยนอกเหนือจากสีปกติที่ย้อมอีกครั้ง ซึ่งวิธีการนี้เป็นวิธีการเฉพาะตัวของชาวลาวครั่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม ซึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะวางจำหน่ายที่งานแสดงสินค้าโอท็อป ที่กรุงเทพฯ และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางอรอนงค์ วิเศษศรี หัวหน้ากลุ่มทอผ้าลาวครั่งโคกหม้อ

4/1 หมู่ 2 ซ่างวัดโคกหม้อ ตำบลโคกหม้อ อำเภอบ้านไร่
จังหวัดอุทัยธานี 61120
โทร. 08-1379-1200

กลุ่มทอผ้าลาวครั่งบ้านนาตาโพ

ที่กลุ่มนี้เปิดเป็นแหล่งการเรียนรู้เรื่องลายผ้าขึ้นต้นจกของชาวลาวครั่ง โดยมีการสอนให้เด็ก ๆ ที่มีความสนใจในการทอผ้าเข้ามาเรียนรู้และฝึกฝน เป็นการส่งต่อภูมิปัญญาให้กับลูกหลานในท้องถิ่น โดยนอกจากจะเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่แล้ว ยังมีการผลิตผ้าทอตามแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่มีทั้ง ผ้าถุง หรือธง และผ้าทอที่มีลวดลายประยุกต์ต่าง ๆ มากมาย

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางจำปี ธรรมศิริ

10/1 หมู่ 3 ตำบลบ้านนาตาโพ ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านไร่
จังหวัดอุทัยธานี 61140
โทร. 08-9839-1446

กลุ่มทอผ้าบ้านนาตาโผ

พิพิธภัณฑ์ผ้าขนาดใหญ่ที่เปิดให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ จำลองการใช้ฝืนผ้าผ่านห้องแสดงวิถีชีวิตชาวลาวครั้ง ในการอยู่เรือนทอหลังแต่งงาน ซึ่งนอกจากจะมีการผลิตผ้าทอที่ใช้ในชีวิตประจำวันอย่าง ผ้าซิ่น และผ้าหมี่ แล้วยังมีม ที่จะนำลายผ้าทอโบราณ มาประยุกต์ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าขาวม้า สไบ ผ้าคาดเอว ผ้าพันคอ ผ้ารองจาน ย่าม ฯลฯ และมีการทอผ้าฝ้ายตลอดทั้งปี เพื่อจำหน่ายที่กลุ่มฯ งานแสดงสินค้าโอท็อป และผลิตเพื่อส่งขายลูกค้า ในกรุงเทพฯ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางอำไพ อำชำ หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านนาตาโผ
29 หมู่ 3 บ้านนาตาโผ ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านไร่
จังหวัดอุทัยธานี 61140
โทร. 08-1971-0521, 08-1953-2372

กลุ่มแปรรูปผ้าทออำเภอบ้านไร่

การนำผ้าทอพื้นเมืองมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม ทันสมัย และครบประโยชน์ใช้สอยมากขึ้น รังสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ ผ้าปูแจกัน เนคไท ปกสมุด ผ้าบุหน้าปัดนาฬิกา โคมไฟโถดินเผาประดับผ้าทอมือ ซึ่งสินค้าเหล่านี้ได้รับรางวัลสินค้าคุณภาพ 5 ดาว และมีการผลิตออกมาจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง โดยมีวางจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่ม

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางนภาน้อย เชื้อฉ่ำหลวง หัวหน้ากลุ่มแปรรูปผ้าทออำเภอบ้านไร่
227 หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านไร่ อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี 61140
โทร. 08-4375-7917

กลุ่มทอผ้าบ้านทัพหลวง

นอกเหนือจากผ้าซิ่นตีนจกแบบลาวครั้งที่เป็นที่นิยมและเป็นที่ต้องการของตลาดแล้ว ที่ได้มีการอนุรักษ์วิธีการทอผ้าหมี่ แบบลาวครั้ง หรือผ้าหมี่ลายช้างกระแต่ที่นิยมทอเป็นผืนใหญ่และใช้ฝ้ายเป็นวัสดุหลัก มีลายท้องฟ้าและลายเชิงชาย ใช้สีคู่ตรงข้ามนำมาเบรกลีแล้วแทรกด้วยสีอื่นเล็กน้อย มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ มากมายทั้งย่าม และกระเป๋าถือ ซึ่งสามารถหาซื้อได้ที่งานแสดงสินค้าโอท็อป ที่จัดขึ้นทุกปี

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางสินเธาว์ (ป้าซิม) หัวหน้ากลุ่มบ้านทัพหลวง
3 บ้านทัพหลวง (ข้างวัดทัพหลวง) หมู่ 1 ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่
จังหวัดอุทัยธานี 61140
โทร. 06-2171-2475, 08-6272-3362

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุทัยธานี – กำแพงเพชร

โปรแกรมท่องเที่ยวอุทัยธานี

เส้นทางที่ 1
สามชุก-ไตรทอง-คลองขลุง

1. ตลาดร้อยปีสามชุก

ร้านค้าห้องแถวไม้อายุยาวนานร่วมร้อยปี ริมแม่น้ำท่าจีน อดีตเคยเป็นย่านการค้าสำคัญและเป็นแหล่งชุมชนของชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีรากฐานทางวัฒนธรรมหลากหลาย

2. กลุ่มทอผ้าบ้านนาตาโพ

ชมพิพิธภัณฑ์ผ้าขนาดใหญ่ที่เปิดให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ในการทอผ้าฝ้ายและนิยมที่จะนำลายผ้าทอโบราณมาประยุกต์ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

3. กลุ่มทอผ้าลาวครึ่งบ้านนาตาโพ

แหล่งเรียนรู้เรื่องการทอผ้าตีนจกให้กับคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวมผ้าทอลายโบราณไว้มากมาย

4. กลุ่มแปรรูปผ้าทออำเภอบ้านไร่

แหล่งแปรรูปผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

5. ต้นไม้ยักษ์

หรือ “ต้นเขียง” ที่มีอายุราว 400 ปี ต้นไม้ใหญ่กลางป่าหมากและป่าสมุนไพรมหานคร ศูนย์กลางแห่งจิตวิญญาณของชุมชน

หมายเหตุ : ในวันเสาร์-อาทิตย์ จะมีตลาดนัดบ้านไร่ (ให้) บริเวณตรงข้ามกับกลุ่มแปรรูปผ้าทออำเภอบ้านไร่ มีผ้าพื้นเมือง ข้าวหลาม อาหารพื้นเมือง กลัวย หน่อไม้ และอื่น ๆ อีกมากมายวางจำหน่าย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุทัยธานี – กำแพงเพชร

โปรแกรมท่องเที่ยวอุทัยธานี

เส้นทางที่ 2
บ้านไร่-ทัพทัน-ลานสัก

1. วัดถ้ำเขาวง

มีลักษณะสถาปัตยกรรมไทย เป็นอาคาร 4 ชั้น บริเวณชั้นที่ 4 เป็นโบสถ์ที่สร้างด้วยไม้สักและไม้มะค่า รวมทั้งไม้เก่าจากเรือนไทยแถวอยุธยา อ่างทอง หลังคาโน้มมาจากลำพูน ช่างที่เข้าตัวเรือน รวมทั้งทำส่วนตัวหงา ป้านลม และจั่วมาจากอยุธยา

2. วัดผาตั้ง

กราบสักการะพระพุทธรูป “หลวงพ่อดโต” ปางประทานพร ที่มีหน้าตักกว้าง 23 เมตร สูง 52 เมตร ที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุทัยธานี เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

3. ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาตั้ง

เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่สืบเชื้อสายมาจากชาวลาวที่อพยพมานานกว่า 300 ปี ผ้าที่ทอขึ้นที่นี่จะมีการทอด้วย เส้นไหมและเส้นฝ้าย ผลิตภัณฑ์ที่เด่น ๆ ก็คือ ผ้าห่มลาวครึ่ง หรือผ้าห่มลายช้างกระแตที่มีสีสันและลวดลายเป็นเอกลักษณ์แบบลาวครึ่ง

4. กลุ่มทอผ้าบ้านทัพหลวง

5. หุบป่าตาด

พื้นที่อนุรักษ์ที่มีถ้ำขนาดใหญ่ ภายในเป็นผืนป่าที่เต็มไปด้วยต้นตาดและพืชพันธุ์โบราณแปลกตา

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุทัยธานี – กำแพงเพชร

โปรแกรมท่องเที่ยวอุทัยธานี

เส้นทางที่ 3
บ้านไร่-ทัพทัน

1. กลุ่มทอผ้าบ้านนาตาโพ

ชมพิพิธภัณฑ์ผ้าขนาดใหญ่ที่เปิดให้เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ ในการทอผ้าฝ้ายและนิยมที่จะนำลายผ้าทอโบราณ มาประยุกต์ทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

2. กลุ่มทอผ้าลาวครึ่งบ้านนาตาโพ

แหล่งเรียนรู้เรื่องการทอผ้าตีนจกให้กับคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวมผ้าทอลายโบราณไว้มากมาย

3. กลุ่มแปรรูปผ้าทออำเภอบ้านไร่

แหล่งแปรรูปผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

4. ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาตั้ง

5. กลุ่มทอผ้าบ้านทัพหลวง

6. กลุ่มทอผ้าลาวครึ่งโคกหม้อ

สืบทอดเชื้อสายมาจากชาวลาวหลวงพระบางที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานราว 200 ปีมาแล้ว

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดสังกัสรัตนคีรี

ตั้งอยู่เชิงเขาสะแกกรัง สูดถนนท่าช้าง ในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี ที่นี่จะมีการจัดประเพณีตักบาตรเทโว ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี โดยจะมีพระสงฆ์กว่า 500 รูป เดินลงมาตามบันได 449 ขั้น จากมณฑปบนยอดเขาสะแกกรังสู่ลานวัดด้านล่าง เพื่อมารับบิณฑบาตตลอดคดโค้งกับพุทธประวัติที่กล่าวถึงวันที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ภายหลังประทับจำพรรษาเพื่อเทศนาโปรดพระมารดา พอถึงวันออกพรรษาจึงได้เสด็จลงจากเทวโลกมายังเมืองสังกัสสนคร

ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง "พระพุทธรูปสลักศิลา" พระพุทธรูปสำริดปางมารวิชัย ศิลปะแบบสุโขทัย ที่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพญาลิไท มีอายุประมาณ 600-700 ปี ภายในพระเศียรบรรจุพระบรมสารีริกธาตุเอาไว้ ใกล้กับมณฑปบนยอดเขาสะแกกรังเป็นที่ตั้งของพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกนาถ แห่งรัชกาลที่ 1 และจะมีพิธีถวายสักการะพระราชานุสาวรีย์ฯ ในวันที่ 6 เมษายนของทุกปี

วัดท่าซุง (วัดจันทาราม)

วัดท่าซุง หรือ วัดจันทาราม เดิมเป็นวัดที่สร้างในสมัยอยุธยา มีโบสถ์ขนาดเล็ก ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังภาพพุทธประวัติฝีมือช่างพื้นบ้าน มีธรรมาสน์เก่าแก่ที่หลวงพ่อใหญ่สร้าง บริเวณวิหารมีพระปูนปั้น มีลวดลายไม้จำหลัก ขอบหน้าบันศิลปะแบบดั้งเดิมหลงเหลืออยู่ 2-3 แห่ง ฝั่งตรงข้ามวัดเป็นปูชนียสถานแห่งใหม่ ที่มีบริเวณกว้างขวาง โดยพระราชพรหมยาน (หลวงพ่อกุศลิ่งดำ) ได้สร้างพระอุโบสถใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินมาตัดลูกนิมิตพระอุโบสถแห่งนี้ ภายในประดับและตกแต่งอย่างวิจิตร บานหน้าต่างและประตูด้านในเขียนภาพเทวดาโดยจิตรกรฝีมือชั้นเลิศ

บริเวณโดยรอบเป็นกำแพงแก้ว มีรูปหล่อหลวงพ่อปาน และหลวงพ่อใหญ่ ขนาด 3 เท่า อยู่มุมกำแพงด้านหน้ามณฑปในวิหารแก้ว เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราชจำลอง และเป็นที่รักษาสังขาร่างของหลวงพ่อฤๅษีลิงดำที่ไม่เน่าเปื่อย อาคารเหล่านี้มีลักษณะภายนอกสร้างด้วยโมเสกสีขาวใสเหมือนแก้ว นอกจากนี้ยังมีศาลาที่ใช้เป็นสถานที่ฝึกสมาธิ และมีที่พักให้ด้วย อาคารแต่ละหลังจะทยอยเปิดตั้งแต่เวลา 10.30 น. และจะเปิดให้ชมโดยพร้อมเพรียงกันอีกครั้ง ตั้งแต่เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป

วัดถ้ำเขาวง

วัดถ้ำเขาวง ตั้งอยู่ในตำบลบ้านไร่ เป็นสถาปัตยกรรมแบบไทย มีทั้งหมด 4 ชั้น บริเวณใต้ถุน เป็นลานอเนกประสงค์ และร้านค้า ชั้นที่ 2 เป็นวิหารซึ่งมีรอยพระพุทธรูปจำลองให้ผู้มาเยือนได้กราบไหว้สักการะ ชั้นที่ 3 เป็นหออริยบูชา เป็นพื้นที่สำหรับการปฏิบัติธรรม ส่วนชั้นที่ 4 จะเป็นที่ตั้งของอุโบสถ ซึ่งสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ได้โดยรอบ นอกจากนี้บริเวณด้านหลังวัดยังมีบันไดให้เดินขึ้นไปชมถ้ำต่าง ๆ ซึ่งตลอดทางจะมีธารน้ำตกเล็ก ๆ ที่ไหลจากภูเขา ลงไปสู่บ่อน้ำด้านล่าง โดยด้านบนของถ้ำจะมี พระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ท่ามกลางความสวยงามของธรรมชาติ ให้ความรู้สึกสุขสงบ

หุบป่าตาด

หุบป่าตาด ตั้งอยู่ใน ตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสัก โดยกรมอุทยานแห่งชาติ ประกาศให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แปลกตาด้วยพันธุ์ไม้หายากนานาชนิด เช่น เต่าร้าง เปล้า คัดคั่วเล็ก ขนุนดิน ฯลฯ ลักษณะพื้นที่ของหุบป่าตาดเป็นถ้ำถ้ำขนาดใหญ่ ภายในเป็นหินป่าที่เต็มไปด้วยต้นตาดและพืชพันธุ์โบราณแปลกตา เปิดให้บริการเข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่ 8.30 น.-16.00 น. ค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ 20 บาท เด็ก 10 บาท ชาวต่างชาติ 200 บาท ในวันหยุดสุดสัปดาห์จะมีคฤหาสน์น้อยน่ารักๆ ช่วงเวลาที่ตีตีที่สุดในการมาเที่ยวหุบป่าตาดคือ เวลา 11.00 น.-13.00 น.

บ้านแก่งมะกรูด

บ้านแก่งมะกรูด ตั้งอยู่ในเขตใต้สุดของภาคเหนือและเหนือสุดของภาคกลางที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ทั้งไทย จีน มอญ ลาว เขก กะเหรี่ยง ละว้า ขมุ ฯลฯ เป็นที่ตั้งโครงการพื้นที่ต้นแบบบูรณาการแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ ต.แก่งมะกรูด โดยมีมูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวงรัชกาลที่ 9 ร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่ ที่มีอากาศเย็นเกือบตลอดทั้งปี จนมีคำกล่าวกันว่า "อำเภอบ้านไร่ บรรยากาศเชียงใหม่ ไม่ไกลกรุงเทพฯ"

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุทัยธานี – กำแพงเพชร

โปรแกรมท่องเที่ยวเที่ยวกำแพงเพชร

1. กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าบ้านลานไผ่

ชมวิธีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหมแบบดั้งเดิม ก่อนนำเอามาทอผ้าเป็นผ้าไหมมัดหมี่และผ้าไหมทอมือ ที่มีลวดลายศิลป์ถิ่นอีสานแบบดั้งเดิม ชมการสาธิตการทอผ้าของช่างศิลป์ดีเด่น โดยนายมนตรี ดาราแสน อายุ 21 ปี ที่ได้รับรางวัลงานทอผ้าหลายรางวัล

2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กำแพงเพชร

พิพิธภัณฑ์สถานประจำแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี ซึ่งเก็บรวบรวม สงวนรักษา และจัดแสดงโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุท้องถิ่นของจังหวัด เช่น เครื่องแต่งกาย เทวรูป พระอิศวรโบราณ

3. กลุ่มทอผ้าบ้านหนองจอกพัฒนา

ซึ่งทอผ้าโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น และมีการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เรื่องการย้อมผ้าสีธรรมชาติจนเกิดความเชี่ยวชาญ มีผลิตภัณฑ์ขึ้นชื่อต่าง ๆ ชมการสาธิตทอผ้าชิ้นแดงโมของลาวโซ่ง แถบกำแพงเพชร

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุทัยธานี – กำแพงเพชร

โปรแกรมท่องเที่ยวกำแพงเพชร

เส้นทางที่ 2

เมืองกำแพงเพชร-คลองลาน

1. อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

กลุ่มโบราณสถานขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นศาสนสถานที่ได้รับการประกาศให้เป็น "มรดกโลก"

2. วัดพระแก้ว

ชมเขตโบราณสถานในเมืองโบราณ ฝ่ายคามวาสี กำแพงวัดเป็นศิลาแลงกลม ตรงกลางของวัดมีพระเจดีย์กลมแบบลังกาองค์ใหญ่เป็นประธานฐานสี่เหลี่ยม ที่ฐานทำเป็นซุ้มคูหา โดยรอบมีสิ่งที่ยืนอยู่ในคูหาแต่ชำรุดหมดหลังจากขุดแต่งแล้วปรากฏว่า พบฐานเจดีย์แบบต่าง ๆ กัน รวม 35 ฐาน

3. กลุ่มผ้าปักชาวเขาเผ่าเย้า

ที่มีความโดดเด่นในด้านงานปักผ้าลวดลายละเอียด งดงาม ผูกพัน เชื่อมโยงกับตำนานกำเนิดของชาวมอญ

4. อุทยานแห่งชาติคลองลาน

ครอบคลุมพื้นที่ป่าคลองลานอันสมบูรณ์ แหล่งสุดท้ายของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วยภูเขาสูงชันสลับซับซ้อนเป็นป่าต้นน้ำลำธาร ต้นกำเนิดของน้ำหลายสาย / ชม น้ำตกคลองลาน เกิดจากเทือกเขาขุนคลองลาน

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ได้รับการประกาศให้เป็น "มรดกโลก" ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในสมัยสุโขทัย สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 19-20 ชื่อเมืองกำแพงเพชรปรากฏในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 38 ระบุนามเดิมว่า "เมืองกำแพงเพชรบุรีศรีวิมลธานี" มีความหมายว่า เมืองที่มีแนวกำแพงและป้อมปราการที่แข็งแรงงดงาม และยังเป็นเมืองแห่งศาสนาและศิลปกรรม ในราวพุทธศักราชที่ 1960 พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาสิทธิ) ได้เสด็จมายังเมืองกำแพงเพชร เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และปลูกต้นศรีมหาโพธิ์ในเมืองนครชุม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเมืองนครชุม ซึ่งพระมหาธรรมราชาลิไท ทรงวางเจตนาจะให้เป็นเมืองศูนย์กลางพระพุทธศาสนาทางด้านใต้ของกรุงสุโขทัย โดยสืบทอดเป็น "ประเพณีนบพระ-เล่นเพลง" ของชาวจังหวัดกำแพงเพชร จวบจนถึงปัจจุบัน และมีวัดสำคัญหลายวัด อาทิ วัดพระแก้ว วัดพระธาตุ วัดอวาสใหญ่ วัดพระนอน วัดพระสี่ริยาบถ หรือวัดพระยืน วัดช้างรอบ วัดซุ่มก้อน เป็นต้น

อุทยานแห่งชาติคลองลาน

อุทยานแห่งชาติคลองลาน เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน สภาพป่าสมบูรณ์ เป็นต้นน้ำลำธารของแม่น้ำหลายสาย เช่น คลองขลุง คลองสวนหมาก ไหลรวมกันลงสู่แม่น้ำปิง หนึ่งในแม่น้ำสายหลักของประเทศไทย ป่าคลองลานยังมีสภาพสมบูรณ์ ประกอบด้วยป่าชนิดต่าง ๆ ในอดีตเคยเป็นที่อยู่อาศัยของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ แต่ได้อพยพมายังพื้นที่รอบและได้รับการฟื้นฟูจากโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ

อุทยานแห่งชาติคลองลาน เป็นอุทยานที่นำไปเที่ยวในฤดูหนาวที่สุดเพราะสภาพภูมิอากาศในเขตอุทยานแห่งชาติเฉลี่ยตลอดทั้งปี ประมาณ 27 องศา สำหรับในฤดูร้อนเหมาะแก่การเที่ยวน้ำตก ฤดูหนาวอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม ประมาณ 17 องศา ในอุทยานมีจุดท่องเที่ยวหลายแห่งน่าสนใจ และต้องไปเที่ยวให้ได้ ได้แก่ น้ำตกคลองลาน มีน้ำมาน้ำตกที่ราบกว้าง นักท่องเที่ยวสามารถลงเล่นน้ำได้ น้ำตกคลองน้ำไหล น้ำจะลดหลั่นลงมาถึง 9 ชั้น นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายแห่ง อาทิ อ่างเก็บน้ำคลองน้ำไหล น้ำตกเพชรระจอบ จุดชมวิวยาวหัวช้าง คลองสวนหมาก แก่งร้อยเกาะ เป็นต้น สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 0-5576-6425, 08-8407-9915

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ตาก

1. กลุ่มทอผ้ากะเหรี่ยง บ้านซอโอ

สัมผัสนวัตกรรมทอผ้า เครื่องนุ่งห่ม สีสันอันงดงามแห่งปกากะญอ โดยจะทอผ้าด้วยกี่เฒ่า ซึ่งเป็นอัตลักษณ์โดดเด่นเฉพาะของชนเผ่า

2. วัดไทยพัฒนาราม

ที่สร้างด้วยศิลปะแบบวัดในพม่า เดิมชื่อ “วัดแม่ตาวเงี้ยว” หรือ “วัดไทยใหญ่” วัดแห่งนี้สร้างขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2400 ภายในวิหาร เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยทรงเครื่ององค์ใหญ่ ซึ่งจำลองมาจากพระพุทธรูปเมืองศรีจรัญ

3. ตลาดริมเมย

ตลาดขายสินค้านำเข้าจากประเทศอินเดีย และจีน ซึ่งตลาดแห่งนี้เป็นแหล่งค้าขายอัญมณีที่มีชื่อเสียง เช่น หยก ทับทิม และพลอยสีจากพม่า ตลอดจนงานหัตถกรรม เฟอร์นิเจอร์ วัตถุโบราณจากไม้สัก รวมถึงผ้าแพรพรรณมาจากฝั่มพม่า

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ ตาก

1. กลุ่มผ้าทอปกากะญอ บ้านป่าไร่เหนือ

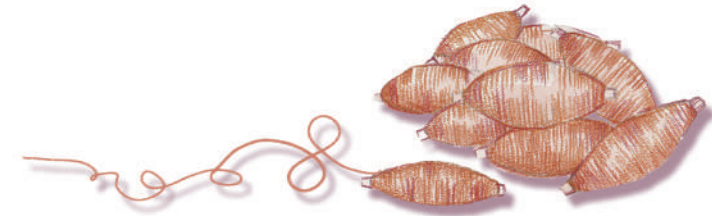
ที่ยังคงสืบทอดลวดลายของผืนผ้าโบราณมาจากบรรพบุรุษ โดยใช้ฝ้ายและฝ้ายสำเร็จเป็นวัสดุหลัก มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผ้าทอมือและย้อมด้วยสีธรรมชาติ ชม **ต้นสะตือ** ที่ลานวัฒนธรรม ซึ่งเป็นที่ใช้พาดสายสะตือที่ตัดจากทารกแรกเกิด ตามประเพณีความเชื่อของชาวเขาเผ่าปกากะญอ ที่เชื่อว่าชีวิตผูกพันกับต้นไม้และธรรมชาติมาตั้งแต่เกิด

2. กลุ่มทอผ้า ชมรมผู้สูงอายุ HUG นะ แม่กาษา (ชุมชนบ้านโพธิ์ทอง)

กลุ่มชาวไทยถิ่นนาที่มีบรรพบุรุษอพยพมาจากอำเภอเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436 มีการปลูกฝ้ายขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นวัสดุหลักในการทอผ้าเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และพัฒนามาจำหน่ายที่กลุ่ม และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้เสริม

3. บ่อน้ำพุร้อนแม่กาษา

บ่อน้ำร้อน 2 บ่อ ที่โอบล้อมด้วยธรรมชาติสวยงาม ชม **น้ำตกแม่กาษา** น้ำตกขนาดใหญ่ที่มีทางเดินขึ้นไปบนเขาสูง

CHECK IN ถิ่นวัฒนธรรม เมืองสามหมอก

เมืองรองต้องห้ามพลาด เพราะสีสันวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแม่ฮ่องสอน ความหลากหลายในกลุ่มชาติพันธุ์ จึงทำให้ที่นี่เต็มไปด้วยเสน่ห์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์และสร้างความประทับใจ เป็นหนึ่งจุดหมายของการเดินทางที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ปักหมุดไว้ว่าต้องมาเยือนสักครั้งในชีวิต

“หมอกสามฤดู กองมูเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี ผู้คนดี ประเพณีงาม ลือนามถิ่นบัวตอง”

ชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ที่นี้มีทั้งชาวไทยใหญ่ ชาวมูเซอ (ลาหู่) ชาวลีซู (ลีซอ) ชาวปกากะญอ (กะเหรี่ยง) ชาวม้ง (แม้ว) ชาวลาหู่ (ลาเวีอะ) ซึ่งแต่ละชนเผ่ามีรากเหง้าและเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งในการดำเนินชีวิต รวมไปถึงเรื่องของการหัตถกรรมโดยเฉพาะการทอผ้า “ฝ้าย” ถือเป็นวิถุหลักจากธรรมชาติที่ชนเผ่าต่าง ๆ นำมาใช้ในการถักทอผืนผ้า ด้วยเพราะลักษณะภูมิอากาศที่หนาวเย็น เพราะฉะนั้นบรรดาเครื่องนุ่งห่ม เสื้อผ้าอาภรณ์ทั้งหลายจึงนิยมถักทอด้วยฝ้าย ที่มีคุณสมบัติพิเศษช่วยให้ร่างกายอบอุ่นได้เป็นอย่างดี สิ่งที่จะบ่งบอกความแตกต่างของชาติพันธุ์นั้นคือ ลวดลายและสีสันต่าง ๆ ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษของแต่ละชนเผ่า

ชาวปกากะญอ หรือชาวกะเหรี่ยง จะนิยมใส่เสื้อผ้าฝ้ายทอมือ แต่เดิมชาวปกากะญอจะปลูกฝ้ายเอง ซึ่งการทอผ้าแบบชาวปกากะญอ จะเริ่มจากการกรอด้วย กงปั่นด้วยแบบมือหมุน เพื่อให้ได้เส้นด้ายมากพอสำหรับนำไปทอ การทอนั้นจะใช้อุปกรณ์และกรรมวิธีการทอแบบโบราณ คือ การทอผ้าด้วยกี่เอว ซึ่งเป็นกึ่งใช้เชือกผูกพาดไปกับเอวด้านหลัง นำปลายเชือกที่ผูกแขงทอไปผูกติดกับฝาหรือเสา วิธีทอก็จะใช้เส้นพุ่งสอดไปมาขัดกันกับเส้นยืน และใช้ไม้เนื้อแข็งแบน ๆ สอดเข้ามากดกระทบเส้นพุ่งนั้นเข้าหาตัวเพื่อให้ด้ายขัดกันแน่นสนิท

สำหรับ ชาวลาหู่ หรือ ชาวมูเซอ มีวัฒนธรรมการทอผ้าและการตัดเย็บเสื้อผ้าเป็นของตัวเอง นิยมทอผ้าฝ้ายสีดำหรือสีน้ำเงินเข้ม เย็บตกแต่งลวดลายด้วยมือแบบต่าง ๆ เช่น ดันถอยหลัง ดันถอยหลังแบบถี่ ๆ และมีการเย็บตกแต่งด้วยชิ้นผ้า เป็นแถบผ้าสีแดง สีขาว หรือสีน้ำเงิน บนเสื้อผ้า ทั้งนี้ในลาหู่บางกลุ่มยังพบว่ามีการนำเครื่องเงินหรือโลหะมาเย็บตกแต่งบนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายอีกด้วย

นอกจากผ้าทอของชนเผ่าต่าง ๆ ที่เป็นหนึ่งเอกลักษณ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว ในอำเภอต่าง ๆ ก็ยังมี การทอผ้าพื้นเมืองอยู่อีกมากมาย เช่น ในอำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอปาย ฯลฯ

กลุ่มสตรีบ้านดง

บ้านดง เป็นหมู่บ้านชาวละว้า ที่มีความสวยงามด้วยธรรมชาติของนาขั้นบันได ชาวบ้านมีวิถีชีวิตเรียบง่าย ซึ่งหญิงสาวชาวบ้านดงจะได้รับการส่งเสริมให้ใช้ทักษะในการทำงานด้านหัตถกรรมมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าพันคอ ยาม เสื้อ รวมไปถึงเครื่องใช้ร่วมสมัย อย่างซองไอแพด ของโทรศัพท์ ซึ่งล้วนมีจุดเริ่มมาจากลวดลายและการถ่ายทอดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ สีสันเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับชาวละว้ามีความโดดเด่นมาก ผ้าถุงหรือผ้าซิ่นของผู้หญิงชาวละว้า จะใช้ผ้าหน้าแคบ 2 ผืน มาเย็บเพลาะต่อกันในแนวยาว เมื่อเย็บเป็นถุงจะได้ ตะเข็บแนวตั้ง 1 ตะเข็บ แนวเพลาะจะอยู่กลางผืนผ้าแนวขวางลำตัว

ส่วนผ้าที่มีลวดลายเด่นชัด คือ ผ้ายาว ซึ่งเป็นผ้าที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวลาเวือะ หรือละว้า โดยผ้ายาวจะใช้ทั้งในงานมงคลและอวมงคล หลังแต่งงานผู้หญิงต้องเอาผ้ายาวติดตัวไปด้วยคนละ 2 ผืน ให้บ้านตายาย 1 ผืน และเป็นสมบัติตัวเองอีกผืน ซึ่งผ้าที่ติดตัวนั้นจะใช้สวมใส่ในวาระสุดท้ายของชีวิต

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณพิมพ์ ขยันใหญ่ยิ่ง หัวหน้ากลุ่มสตรีบ้านดง

126/1 บ้านดง หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยหอม อำเภอแม่ลาน้อย
จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58120
โทร. 08-4948-9127

กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านป่าแป๋

หมู่บ้านป่าแป๋ เป็นชุมชนละว้า หรือชาวลาเวือะ ก่อตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 500 ปี และชาวบ้านยังคงดำรงวิถีชีวิตตามแบบดั้งเดิมทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชาติพันธุ์ มีการทอผ้าเป็นเครื่องนุ่งห่มไว้ใช้เองในครัวเรือน โดยใช้ดอกฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้ายไว้สำหรับทอผ้าซึ่งสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

เครื่องแต่งกายของชาวละว้า หรือลาเวือะ มีความเรียบง่ายแต่สวยงาม โดยเสื้อจะทอด้วยเส้นฝ้ายปั่นมือสีขาว ปักลายนิตหนอยเพื่อตกแต่งบริเวณคอเสื้อ ใส่สร้อยคอลูกปัดขนาดเล็กที่มีเอกลักษณ์ ผ้าซิ่นจะเป็นผ้าฝ้ายทอมือด้วยกี่เอว ตกแต่งลวดลายด้วยเทคนิคการมัดหมี่เส้นยืน นิยมใช้สีดำ หรือสีน้ำเงินเข้มเป็นสีหลัก มีความยาวประมาณเข่า และมีที่รัดแขน รัดแขน เพื่อปกป้องร่างกายเวลาเดินในป่า ผลิตภัณฑ์ที่ชาวละว้าทอขึ้นมีทั้งเครื่องแต่งกาย ของใช้ เช่น ผ้าปูที่นอน ผ้าห่ม ผ้าปู ยาม เป็นต้น

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณจตุพร เครือชุย หัวหน้ากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านป่าแป๋

41/3 บ้านป่าแป๋ หมู่ 3 ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58110
โทร. 08-5708-0559

กลุ่มท่องเที่ยวบ้านจำโป

บ้านจำโป เป็นชุมชนลาหู่ หรือมุเซอ ที่ย้ายมาจากห้วยยาว เมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยการนำของนายจำโป ไพรเนดิธรรม คนในชุมชนล้วนเกี่ยวดองเป็นญาติกันทั้งหมด ยังคงใช้ภาษาและเครื่องแต่งกายแบบลาหู่ หรือมุเซอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ มุเซอดำ มุเซอแดง และมุเซอเหลือง แตกต่างกันตามความเชื่อ และการแต่งกาย

ชุมชนบ้านจำโป สืบเชื้อสายมุเซอดำ ซึ่งจะใช้คำเรียกว่า “จำ” ซึ่งเป็นคำนำหน้าเพศชาย ส่วน “นา” จะเป็นคำเรียกผู้หญิง นอกจากธรรมชาติที่สวยงามแล้ว ยังมีวิถีชีวิตชนเผ่าที่น่าสนใจ ชาวบ้านที่นี่จะสวมใส่เครื่องแต่งกายสีดำ ซึ่งเป็นสีที่สำคัญของชาวชนเผ่า ตามความเชื่อถือว่า สีดำเป็นสีศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง ตัวตน สีแดง หมายถึง เลือดหมู ใช้ประกอบพิธีกรรม สีเขียว ฟ้า น้ำเงิน หมายถึง พิฆพธรม เป็นต้น ดังนั้น เสื้อชนเผ่าแต่ละตัวจะมีความหมายแตกต่างกันไปตามความเชื่อของผู้เย็บ ถ้าผู้หญิงเย็บผ้าไม่เป็นก็จะมีลูกผู้ชายเลือกไปแต่งงาน

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณนากอ ไพรเพชรทิพย์ หัวหน้ากลุ่มท่องเที่ยวบ้านจำโป

บ้านจำโป หมู่ที่ 4 ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า
จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58150
โทร. 06-3052-5934

กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมืองปอน

บ้านเมืองปอน เป็นชุมชนชาวไทใหญ่ที่ยังคงขนบธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตในแบบเดิม ๆ ไว้ได้อย่างเหนียวแน่น นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมรอบหมู่บ้าน ซึ่งชมกับความงามของสถาปัตยกรรมบ้านไม้ หลังคามุงด้วยใบตองตึง ซึ่งเป็นทรัพยากรนำมาจากป่าชาวไทใหญ่ ยังใช้พื้นที่สวนรอบบ้าน เป็นที่ปลูกผักกินได้ สมุนไพร และเลี้ยงสัตว์ ประกอบอาชีพทำนาเพาะปลูก รวมถึงเยี่ยมชมบ้านภูมิปัญญาต่าง ๆ การเรียนรู้งานหัตถกรรม ด้วยการลงมือทำ อาทิ การจักสาน การทำเชือกหมวก และการตกปลา บ้านเมืองปอนเปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเที่ยวได้ทั้งแบบไปเช้าเย็นกลับหรือพักแบบโฮมสเตย์ร่วมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชุมชน

เอกลักษณ์ที่สำคัญของคนไทยใหญ่เมืองปอน ก็คือการแต่งกาย ถ้าในชีวิตประจำวันอาจจะไม่ได้เห็นบ่อยครั้งนัก เรียกว่า เสื้อไต ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบมีการปรับเปลี่ยนรูปทรงให้ทันสมัยกับยุคสมัย บ้างก็มีสีสันที่ดูแปลกตาไปก็มีให้เห็นบ้าง โดยสตรีชาวเมืองปอนแทบทุกหลังคาเรือนจะมีความสามารถในด้านการทำเสื้อไต เช่น การเข้าตัว การฉลุลายเสื้อ การเย็บติดกระดุม

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : คุณธวัชชัย ศิลาภรณ์ หัวหน้ากลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมืองปอน

บ้านเมืองปอน หมู่ 1 บ้านเมืองปอน ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58140
โทร. 08-1784-4340

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ แม่ฮ่องสอน

เส้นทางที่ 1
เมืองแม่ฮ่องสอน

1. กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยแก้วบน

ชมวิถีที่พึ่งพาเกษตรกรรมชาติ และการทอผ้ากะเหรี่ยงที่ยังคงใช้เส้นฝ้ายที่ย้อมสีจากเปลือกไม้ เปลือกผลไม้ และรากไม้ บางอย่างในธรรมชาตินำมาถักทอด้วยกี่เอวแบบดั้งเดิมเพื่อไว้สวมใส่เอง และจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้าน

2. วัดภูมินทร์

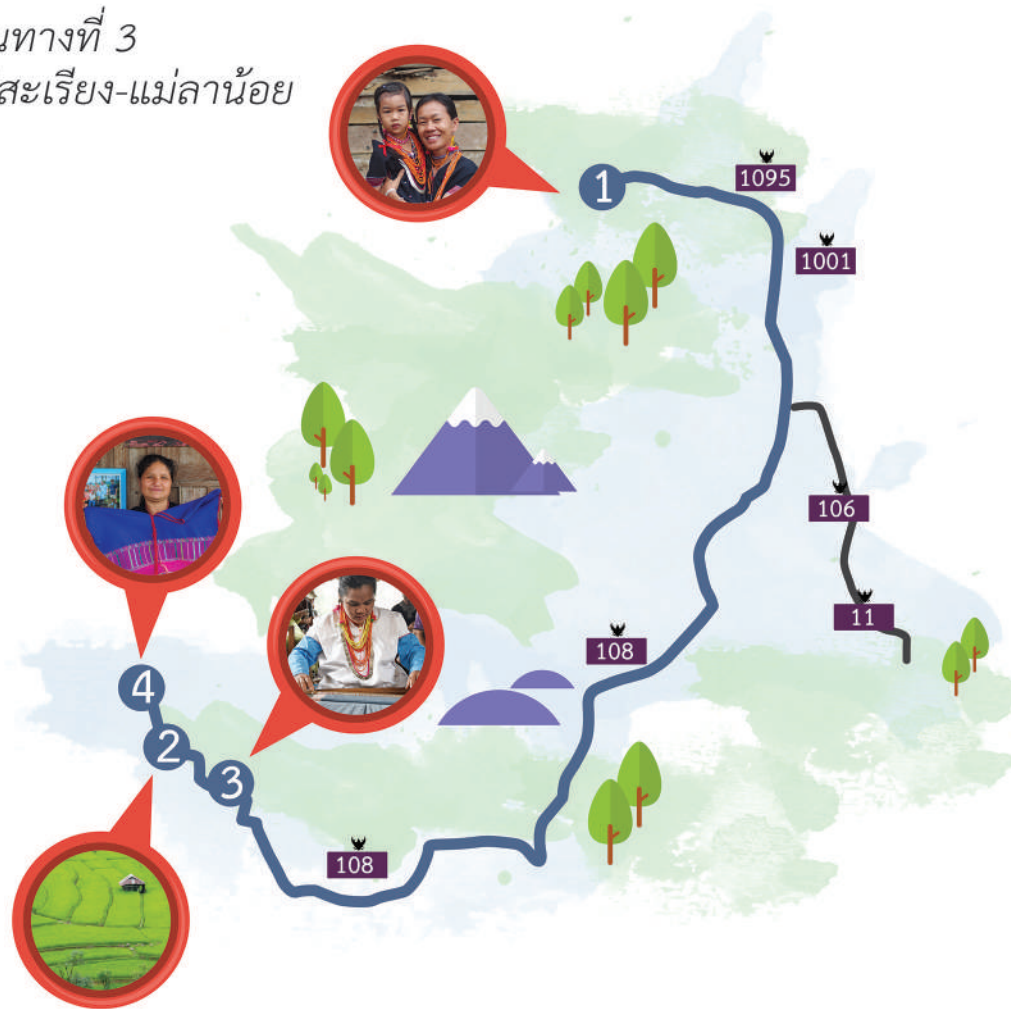
ท่องเที่ยวในชุมชนแบบเชิงนิเวศ ที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรอบ ๆ หมู่บ้านชุมชนชาวปกากะญอ สัมผัสอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปีท่ามกลางขุนเขาอันอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ผักนานาชนิด

3. กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยตองกือ

เรียนรู้วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวปกากะญอในชุมชน เช่น การตีมีด ตีดาบ การทำนาขั้นบันได ไร่หมุนเวียน และการทอผ้า สีธรรมชาติ นอกจากนี้จะได้สัมผัสความสดชื่นของ “น้ำตกห้วยตองกือ” อันสวยงาม

เส้นทางชมอาภรณ์ศิลป์ แม่ฮ่องสอน

เส้นทางที่ 3
แม่สะเรียง-แม่ลาน้อย

1. กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านป่าแป๋

เป็นชนเผ่าที่รู้จักนำสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มาใช้สอยกับเครื่องแต่งกาย ที่มีความเรียบง่ายแต่สวยงาม นิยมสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยเส้นฝ้ายปั่นมือสีขาว ปักลายเล็กน้อยเพื่อตกแต่งบริเวณคอเสื้อ นุ่งผ้าซิ่นที่เป็นผ้าฝ้ายทอมือพื้นดำ ลายขวาง และรัดแขน รัดน่อง ด้วยผ้าฝ้าย เพื่อปกป้องร่างกายเวลาเดินในป่า

2. นาขั้นบันได แม่ลาน้อย

ความสวยงามของนาขั้นบันไดที่ทอดยาวกว้างขวางสุดลูกหูลูกตา โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน จะเห็นทุ่งนาสีเขียวเต็มพื้นที่ เรียนรู้และชมวิถีชีวิตที่เรียบง่ายท่ามกลางศรัทธาอันหลากหลายของศาสนาพุทธ และคริสต์ ที่หลอมรวมอยู่ที่หมู่บ้านในหุบเขา ที่ชุมชนบ้านดง หมู่บ้านชาวละว้า แห่งอำเภอแม่ลาน้อย

3. กลุ่มสตรีบ้านดง

ที่แห่งนี้คือดินแดนของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหลักของแม่ฮ่องสอน โดยหญิงสาวบ้านดง ได้รับการส่งเสริมให้ใช้ทักษะในงานหัตถกรรมมาจนนำมาซึ่งการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

4. กลุ่มท่องเที่ยวบ้านห้วยห้อม

เที่ยวชมวิถีเกษตร และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าปกากะญอ ทั้งการปลูกกาแฟ การเลี้ยงแกะ และการทอผ้าขนแกะ ซึ่งการเลี้ยงแกะของที่นี่ เป็นการเลี้ยงด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านแบบเรียบง่าย ส่วนการทอผ้าขนแกะนั้น ใช้การทอด้วยกี่เอวโบราณดั้งเดิม

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วนอุทยานถ้ำแก้วโกมล

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2544 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อว่า “ถ้ำแก้วโกมล” หมายความว่า “ถ้ำแห่งแก้วอันงาม” ตั้งอยู่บริเวณ เขาตอยถ้ำ หมู่ 14 บ้านห้วยมะไฟ ตำบลแม่ลาน้อย ภายในถ้ำเต็มไปด้วยผลึกแร่แคลไซต์ที่ผนัง และเพดานถ้ำ ผลึกมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน เช่น ผลึกคล้ายเกล็ดน้ำแข็ง ขนาดเล็ก ละเอียด สีขาว ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สุดของถ้ำ ผลึกคล้ายเกล็ดน้ำตาลหรือผลึกแร่ควอตซ์ ผลึกที่จับตัวกันคล้ายปะการัง ผ้าม่าน โคมไฟเพดาน ผลึกอกและย้อยเป็นเสาและแท่ง ภายในถ้ำแบ่งเป็น 5 ห้อง สวยงามมาก เปิดให้เข้าชมเป็นรอบ รอบละ 20 นาที ตั้งแต่เวลา 08.30 น.-16.30 น.

นาขั้นบันได

(โครงการหลวงแม่ลาน้อย และ บ้านห้วยหอม) นาข้าวที่ปลูกเรียงรายเป็นขั้นลดหลั่นเป็นขั้นบันไดบนทิวเขาทอดยาวสวยงาม (ช่วงเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน) พร้อมกับแปลงผักปลอดสารพิษของโครงการหลวงแม่ลาน้อยท่ามกลางธรรมชาติอันแสนงดงาม ชมกาแฟสดจากบ้านห้วยหอม ชมวิธีการทอผ้าทอชนกะ และเดินป่าชมสวนกาแฟสายพันธุ์อาราบิก้า และเรียนรู้วิถีชีวิตชาวลาเวือะ ชม “ศูนย์เรียนรู้ผ้าฝ้ายทอมือละว้า” และเลือกซื้อเครื่องเงินบ้านละอู

วัดพระธาตุ 4 จอม (จอมแจ้ง จอมทอง จอมมอญ และจอมกิติ)

• วัดพระธาตุจอมแจ้ง

บ้านจอมแจ้ง ทางเข้าเมืองแม่สะเรียง โดยใช้ถนนทางแยกซึ่งอยู่ติดกับถนนไปวัดพระธาตุจอมทอง ภายในวัดเป็นศิลปะล้านนา และมีพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองประดิษฐานอยู่

• วัดพระธาตุจอมทอง

มีจุดเด่นที่พระพุทธรูปขนาดใหญ่ ซึ่งประดิษฐานอยู่บนยอดเขาและบนลานพระพุทธรูปนี้สามารถชมทิวทัศน์อันสวยงามของอำเภอแม่สะเรียง โดยเฉพาะบรรยากาศยามพระอาทิตย์ตก

• วัดพระธาตุจอมมอญ

มีพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ประดิษฐานบนเขาในเจดีย์ทรงระฆังคว่ำซ้อนกันแบบล้านนาเก่าแก่และพระพุทธรูปประจำคุ้ม 4 ทิศ ฐานเป็นรูป 8 เหลี่ยม ทางวัดจัดงานฉลองในเดือนกรกฎาคมของทุกปี

• วัดพระธาตุจอมกิติ

มีพระบรมสารีริกธาตุประดิษฐานบนยอดเขาในเจดีย์องค์สีขาว ยอดสีทอง ลักษณะคล้ายสถูปศิลปะล้านนามีงานฉลองในวันขึ้น 8 ค่ำ เดือนมิถุนายน ของทุกปี

ทุ่งบัวตอง คอยแม่เหาะ

ห่างจากอำเภอแม่สะเรียงประมาณ 16 กิโลเมตร อยู่ริมทางหลวงหมายเลข 108 บริเวณกิโลเมตรที่ 84 ตำบลแม่เหาะ เป็นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา จังหวัดแม่ฮ่องสอน เส้นทางนี้มีภูมิประเทศงดงามเป็นทั้งภูเขาและทุ่งดอกบัวตองซึ่งบานสะพรั่งในเดือนตุลาคม-ธันวาคม

หม้อห้อม ล้อมรัก ที่เมืองแพร่

เมืองแพร่ เป็นเมืองเก่าแก่ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่ชาวเหนือ เมืองเล็ก ๆ แห่งนี้เต็มไปด้วยมิตรภาพแห่งรอยยิ้ม เอกลักษณ์ของเมืองแพร่ นอกจากพระธาตุช่อแฮ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง “ผ้าหม้อห้อม” ซึ่งทอจากผ้าฝ้ายย้อมสีที่ำคราม จากต้นห้อม เป็นสินค้าขึ้นชื่อด้วยดีไซน์ที่ทันสมัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม “ผ้าหม้อห้อม” จึงเป็นสินค้าที่ลอมรวมไว้ ซึ่งทุกความรักของผู้ถักทอ ผู้ให้และผู้รับ

“หม้อห้อม ไม้สัก ถิ่นรักพระลอ พระธาตุช่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร่นี้ใจงาม”

เมืองแพร่ เป็นเมืองเก่าแก่ซึ่งเป็นที่ยู้งักกันดีในหมู่ชาวเหนือ และนับเป็นเมืองที่มีการพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยมีเจ้าเมืองปกครองสืบทอดต่อกันมาจนถึงรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แม้ว่าจะพบร่องรอยหลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และการก่อตั้งชุมชน กระจายอยู่ในพื้นที่หลายอำเภอ

เปี่ยมเสน่ห์ผืนผ้าทอ ผ้าหม้อห้อม

การทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่หญิงสาวชาวเหนือแทบทุกครัวเรือนต้องได้เรียนรู้ และทอผ้าขึ้นใช้เอง สำหรับผ้าพื้นเมืองของชาวแพร่ในอดีตมีทั้งผ้าทอธรรมดา และผ้าทอที่ย้อมด้วยสีจากธรรมชาติ หรือที่รู้จักกันดีในชื่อของ “ผ้าหม้อห้อม” นอกจากนั้นก็ยังมี “ผ้าตีนจก” ผ้าพื้นเมืองที่มีลวดลายและสีสันที่สวยงามไม่แพ้ผ้าทอของจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือ

คำว่า “หม้อห้อม” เป็นภาษาถิ่นเหนือ “ห้อม” เป็นพืชล้มลุกที่อยู่ในตระกูลคราม ชาวบ้านจะนำเอาส่วนลำต้น และใบมาหมักในหม้อที่บรรจุน้ำ ผ่านกระบวนการตามกรรมวิธีโบราณ ถูกสกัดออกมาจนได้เป็นน้ำสีน้ำเงินเข้ม หรือสีน้ำเงินเข้มอมเขียว เรียกว่า “สีห้อม” เพื่อนำมาย้อมผ้า โดยวิธีการย้อมเย็นให้กลายเป็นผ้าสีฟ้า สีน้ำเงินเข้ม สีน้ำเงินเข้มอมเขียว และสีดำ ที่เรียกกันว่า “ผ้าหม้อห้อม” ซึ่งเป็นผ้าที่มีความทนทาน น้ำหนักเบา สวมใส่สบาย และดูแลรักษาได้ง่าย

ที่บ้านทุ่งโฮ้งเป็นแหล่งผลิตเสื้อผ้าหม้อห้อมที่ใหญ่ และมีชื่อเสียงมากที่สุด ชาวบ้านที่ส่วนใหญ่เป็นชาวลาวพวน ซึ่งยังคงกรรมวิธีในการทำผ้าหม้อห้อมแบบเดิม โดยใช้ต้นห้อม ซึ่งต้องนำมามัดและแช่น้ำไว้ในโอ่งขนาดใหญ่ ทั้งระยะเวลาประมาณ 2-3 วัน จนได้น้ำสีกรมท่าเข้ม ความยากลำบากของการทำผ้าหม้อห้อม อยู่ในขั้นตอนของการเตรียมสีย้อมจากต้นห้อม และด้วยต้นทุนที่สูงกว่าผ้าที่ทอจากโรงงานส่งผลให้การย้อมผ้าหม้อห้อมแบบดั้งเดิมลดน้อยลง แต่ก็ยังได้รับความนิยม และมีการนำเอาผ้าหม้อห้อมนั้นไปพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย

เสน่ห์ของผ้าทอเมืองแพร่ไม่ได้หยุดอยู่ที่ผ้าหม้อห้อมอันลือชื่อเท่านั้น หากแต่ยังมีผ้าตีนจกจากเมืองลอง เป็นอีกหนึ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษชาวไทยวนส่งต่อมาให้รุ่นลูกหลานได้สืบทอด เป็นงานศิลปะท้องถิ่นที่ยังคงอนุรักษ์ไว้ได้อย่างงดงาม

อำเภอทอง เป็นเพียงแห่งเดียวที่มีการทอผ้าตีนจก จากหลักฐานที่แสดงถึงการใช้ผ้าชิ้นตีนจกของชาวเมืองทอง ที่ปรากฏบนภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดท่าม่อน ตำบลเวียงต้า อำเภอทอง และภาพถ่ายเจ้านายสตรีเมืองแพร่ ก็สะท้อนให้เห็นถึงความงดงามที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์ของตนเอง แสดงให้เห็นถึงความรุ่งเรือง และความรุ่งโรยทางวัฒนธรรมของเมืองทองที่ยาวนานกว่า 200 ปี ได้เป็นอย่างดี

ผ้าชิ้นตีนจก อำเภอทอง จะทอขึ้นจากเส้นฝ้ายแท้ปั่นมือ เส้นฝ้ายสำเร็จรูป และเส้นใยสังเคราะห์ การย้อมเส้นฝ้าย มีทั้งที่ใช้สีเคมีและสีธรรมชาติ บางผืนจะมีการใช้ไหมเงินไหมทองทอผสมเข้าไปด้วย ปัจจุบันมีการประยุกต์ลวดลาย และให้สีเส้นที่สวยงามแปลกตา แต่สำหรับผู้ที่หลงใหลในเอกลักษณ์ดั้งเดิมของผ้าชิ้นตีนจกเมืองทอง สามารถสังเกตได้จากความหลากหลายของสีเส้นที่ใช้ตกแต่งลวดลาย ซึ่งเน้นความสวยงามอ่อนช้อยเลียนแบบธรรมชาติ ตลอดจนการจัดองค์ประกอบที่กลมกลืน ลวดลายที่พบ ได้แก่ ลายขามตแดง ลายสำเภาลอยน้ำ ลายนกนอน ลายดอกจันทน์แปดกลีบ ลายงูห้อยข้าว ลายหงส์คู่กินน้ำรั่มต้น ลายนกคุ้ม ลายผักแว่น ลายเขียงแสนหงส์ดำ และลายโคมช่อน้อยดงชัย เป็นต้น ตีนจกที่ทอเสร็จแล้ว นิยมนำมาต่อกับตัวผ้าชิ้นแบบดั้งเดิม เช่น ตัวชิ้นดำหมู ตัวชิ้นดำโก หรือตัวชิ้นมุก เป็นต้น ปัจจุบันมีการพัฒนาและนำผ้าไปปรับใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และผู้บริโภค ที่ให้ความสนใจและสวมใส่ผ้าไทยมากขึ้นอีกด้วย

ศูนย์การเรียนรู้ผ้าจากเมืองทอง (บ้านแม่ประนอม)

ศูนย์เรียนรู้ผ้าจากเมืองทองและการย้อมผ้าสีครามธรรมชาติ ตั้งขึ้นมาในปี พ.ศ. 2551 โดยมีครูประนอม ทาแปง เป็นประธานกลุ่มฯ โดยที่นี่จะเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าจากเมืองทอง และยกระดับการผลิตผ้าทอพื้นบ้านย้อมสีครามธรรมชาติอย่างครบวงจร เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษให้คงอยู่ต่อไป

ภายในศูนย์ฯ จะมีโรงย้อมผ้าสีธรรมชาติ มีการสาธิตกระบวนการผลิตผ้าจก และมีการจัดแสดงผ้าจากเมืองทอง และผ้าทอโบราณ นอกจากนี้ยังมีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และพิพิธภัณฑ์ผ้าจากเมืองทอง โดยศึกษาลวดลาย และสีเส้นจากผ้าโบราณ แล้วนำมาทอใหม่เลียนแบบของเดิม ซึ่งมีทั้งลวดลายดั้งเดิมของชาวเมืองทอง และลวดลายใหม่ที่เกิดจากการนำเอาลวดลายดั้งเดิมของเมืองทองและลวดลายจากที่อื่น ๆ เช่น หาดเสี้ยว หาดสูง แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ เข้ามารวมผสมผสานดัดแปลงจนเกิดความกลมกลืน สำหรับผลงานทอผ้าของนางประนอม ทาแปง จะมีลักษณะเด่นคือเป็นฝ้ายเส้นเล็กเรียบเสมอกัน สีเส้นคงที่ ลักษณะการทอจะแน่น

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ประนอม ทาแปง หัวหน้ากลุ่มศูนย์การเรียนรู้ผ้าจากเมืองทอง
(บ้านศิลปินแห่งชาติ ประนอม ทาแปง สาขาทัศนศิลป์
(ประณีตศิลป์ – ศิลปะผ้าทอ) ประจำปีพุทธศักราช 2553)
97/2 หมู่ที่ 9 ตำบลหัวทุ่ง อำเภอทอง จังหวัดแพร่ 54150
โทร. 08-1951-6639

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลผ้าโบราณ

เป็นสถานที่จัดแสดงผ้าโบราณของชาวล้านนาซึ่งการทอผ้าของชาวล้านนา เป็นมรดกที่สืบทอดกันมา จากบรรพบุรุษจากอดีตผ้าโบราณในพิพิธภัณฑ์ “โกลผ้าโบราณ” มีอายุกว่า 200 ปี บอกเล่าเรื่องราวภูมิปัญญาชาวบ้าน รูปแบบลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวล้านนา อาทิ ลายของละกอนหรือขอไล่ ลายใบผักแว่น ลายวงงน้ำคู่ ลายซากำปู้ ลายพุ่มดอก พิพิธภัณฑ์โกลผ้าโบราณจัดพื้นที่แสดงออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 จิตรกรรมเวียงต้า แสดงงานศิลปะพื้นบ้านล้านนาชุดสำคัญ..ลักษณะของภาพเขียนรูปแบบจิตรกรรม สกulptช่างเมืองน่าน..บนแผ่นกระดานไม้สัก ประกอบกันหลายแผ่น แสดงถึงการแต่งกายของสตรีเมืองทอง

ส่วนที่ 2 ผ้าโบราณเมืองทองจัดแสดงผ้าชิ้นตีนจกไทยโยนก

ส่วนที่ 3 “เมืองทอง”..ประวัติความเป็นมาของผ้าชิ้นตีนจกเมืองทอง

ส่วนที่ 4 การจัดแสดงผ้าชิ้นตีนจก จากพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ผ้าชิ้นตีนจกแม่แจ่ม ไหล่หินนาน้อย หาดเสี้ยวราชบุรี และตีนจกลาวครึ่งในแหล่งต่าง ๆ จัดการแสดง การเก็บผ้าโบราณ โดยอาศัยภูมิปัญญาของคนโบราณที่ทำให้ผ้าอยู่ได้นานกว่า 200 ปี

ส่วนที่ 5 คือ ร้านค้าจัดจำหน่าย ผ้าตีนจกโบราณ ผ้าโบราณทำใหม่ และผลิตภัณฑ์จากผ้า

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : โกลพานิชพันธ์

เจ้าของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลผ้าโบราณและปราชญ์เรื่องผ้าทอตีนจก
157/2 หมู่ 6 ตำบลหัวอ้อ อำเภอทอง จังหวัดแพร่ 54150
โทร. 0-5458-1532

ศูนย์เรียนรู้และจำหน่ายผ้าทอกะเหรี่ยงครบวงจร บ้านค่างใจ

ชาวบ้านค่างใจสืบทอดเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษชาวกะเหรี่ยง หรือชาวปากแคะญ้อ ที่อพยพมาจากตำบลแม่ป้าก และช่วยขยันมาสร้างบ้านเรือนจัดตั้งเป็นหมู่บ้านซึ่งมีคำขวัญว่า “กะเหรี่ยงหุยาน แม่ น้ำสองสี” สืบไปถึงธรรมชาติที่สมบูรณ์ และวิถีชีวิตชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่เรียบง่าย และยังคงรักษาวิถีแห่งวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีเสน่ห์ในตัวเอง

ศูนย์ฯ แห่งนี้จัดให้เป็นสถานที่เรียนรู้วิถีชีวิต รวมไปถึงการทำผ้าแบบชาวกะเหรี่ยงเรียกว่า “การทำแบบกะเอย” ที่ใช้วิธีการทอแบบทำมือ ไม่ใช่เครื่องจักร ที่นี้มีการปลูกฝ้ายและมะเดื่อ เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบในการทำผ้า และเย็บตกแต่งเป็นลวดลายผ้า ซึ่งเสื้อของชนเผ่าผู้ชายจะใส่สีแดง - ขาว ผู้หญิงใส่เสื้อตัวยาวสีขาวแสดงถึงความบริสุทธิ์ ส่วนผู้หญิงที่แต่งงานแล้วจะใส่เสื้อสีเข้มที่ทอด้วยเส้นด้ายหลากสี และปักลายด้วยลูกเดือย นอกจากนี้ยังมีการทอผ้าชิ้นสำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไว้สวมใส่อีกด้วย ผ้าทอของที่นี่มีการใช้สีย้อมผ้าจากธรรมชาติ เช่น ขมิ้น รากต้นยอป่า เป็นต้น สำหรับสินค้าของชาวบ้าน เยวชน และผู้พิการ จะมีวางจำหน่ายที่ศูนย์ฯ ส่วนหนึ่งเพื่อช่วยส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้เพิ่ม และเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงดั้งเดิมไว้ให้คงอยู่ต่อไป”

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : จันทรเพ็ญ คำเหลือง

หัวหน้าศูนย์เรียนรู้ และจำหน่ายผ้าทอกะเหรี่ยงครบวงจร บ้านคางใจ
99/3 หมู่ 7 ตำบลแม่เกิง (ตรงข้ามโรงเรียนบ้านคางใจ) อำเภอวังชิ้น
จังหวัดแพร่ 54160
โทร. 09-2709-3901

ร้านฮักฮ่อม (HUG HOM DESIGN)

จากการทำงานวิจัยเกี่ยวกับหม้อห้อม การย้อมสีห้อมธรรมชาติ และการผสมผสานวัฒนธรรมชาติอื่น ๆ สร้างแรงบันดาลใจจนเกิดเป็นแบรนด์ “ฮักฮ่อม” ที่สะท้อนถึงความรักและความหลงใหลในเสน่ห์ของผ้าฝ้ายสีฟ้า ที่เต็มไปด้วยวิถีของวัฒนธรรมพื้นบ้าน ผ่านการทำผ้าพื้นเมือง และการย้อมสีธรรมชาติแบบดั้งเดิม นำไปสู่การต่อยอดผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์หม้อห้อมรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เช่น ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ เสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า และของตกแต่งบ้าน ที่โดดเด่นด้วยดีไซน์แปลกใหม่ โดยวางจำหน่ายที่ ร้านฮักฮ่อม (HUG HOM DESIGN) สั่งซื้อออนไลน์ที่ FACEBOOK PAGE : HUG HOM DESIGN-NATURAL PRODUCT และกิจกรรมการออกร้านตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทั่วประเทศ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : สุวิมล หงส์สาม หัวหน้ากลุ่ม ร้านฮักฮ่อม (HUG HOM DESIGN)

40/1 หมู่ 5 ตำบลทุ่งโฮ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 54000
โทร. 09-3289-6291
HUGHOMDESIGN@GMAIL.COM

ร้านบายศรีศรีเอชั้น

บายศรีศรีเอชั้น เป็นแหล่งที่ออกแบบเสื้อผ้า เครื่องประดับและของแต่งบ้านในรูปแบบล้านนาประยุกต์ กว่า 20 ปี ใช้ผ้าที่ย้อมด้วยสีของต้นห้อมและสีที่ได้จากธรรมชาติ เป็นการดีไซน์แบบเฉพาะตัว ทำตลาดกับลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศผ่านงานแฟร์ต่าง ๆ โดยเอกลักษณ์อันโดดเด่นของบายศรีศรีเอชั้นนั้น เกิดขึ้นจากฝีมือการออกแบบของคุณศักดิ์จระเวียงเก่า นักออกแบบและเจ้าของบายศรีศรีเอชั้น

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ศักดิ์จระเวียงเก่า นักออกแบบและเจ้าของบายศรีศรีเอชั้น

และปราณีเรื่องผ้า

124/5 หมู่ 1 ถนนทุ่งโฮ้ง-ป่าแดง ตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมืองแพร่
จังหวัดแพร่ 54000
โทร. 0-5450-6720

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ แพร่

เส้นทางที่ 1 เมืองแพร่

1. วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

สักการะรอยพระพุทธรูปบาท พระเจดีย์มิ่งเมือง และพระพุทธรูปโกศยี่สิบสี่เหลี่ยมมหาศากยมุนี

2. กลุ่มทอผ้าไทพวน ต้นคราม หม้อห้อมธรรมชาติ

ชมการสาธิตการทอผ้า และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ใช้เส้นใยฝ้ายย้อมสีคราม และสีห้อมธรรมชาติ

3. ร้านฮักฮ้อม

เลือกชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ย้อมจากสีครามธรรมชาติ ฝ้ายมัดย้อมจากสีคราม และสีธรรมชาติ รวมถึงผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ

4. ศูนย์เรียนรู้ชุมชนทุ่งเจริญ หรือ หม้อห้อมป่าเหียง

ชมการสาธิตการย้อมผ้าด้วยสีคราม “หม้อห้อมธรรมชาติ”

5. ร้านผ้าธรรมชาติ

เลือกชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากสีครามธรรมชาติ ฝ้ายมัดย้อมจากสีครามธรรมชาติ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ

6. สุพิณ ฝ้ายดอกย้อมคราม

ชมการสาธิตการทอผ้ายก (ยกดอก) ด้วยเส้นฝ้ายที่ย้อมจากสีครามธรรมชาติ พร้อมทั้งเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอยก (ยกดอก) จากเส้นฝ้ายที่ย้อมจากสีครามธรรมชาติ ที่ได้รับการแปรรูปเป็นผลงานชนิดต่าง ๆ

7. แก้ววรรณ

ชมการสาธิตการย้อมผ้าจากสีคราม และสีห้อมธรรมชาติ โดดเด่นที่ผ้าหม้อห้อมย้อมจากห้อมธรรมชาติลิ้นกับฝ้ายแท้ทอด้วยมือ

8. กมล

ชมการสาธิตการทอผ้า และย้อมผ้าจากสีคราม และสีห้อมธรรมชาติ ให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากสีธรรมชาติที่หลากหลายที่ย้อมจากคราม ครั่ง และดอกดาวเรือง

9. บายศรี

ชมผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการนำครามและห้อมธรรมชาติมาใช้แทนที่ มัดย้อม กัดสี พิมพ์ผสมผสานกับงานปักจักรปักมือ ต้นลาย มาประยุกต์ร่วมกัน ทำให้เกิดเป็นงานผ้าที่มีความร่วมสมัยอย่างลงตัว

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์

แพร์

เส้นทางที่ 3 วังขึ้น

1. ศูนย์เรียนรู้ และจำหน่ายผ้าทอปกากะญอครบวงจร บ้านค้ำใจ

เรียนรู้วิถีชีวิตชนเผ่าปกากะญอดั้งเดิม รวมถึงการทอผ้า “แบบกี่เอว” ที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ

2. กลุ่มเย็บผ้าบ้านวังกวางเหนือ

เลือกชมและเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองแพร์ เช่น ผ้าตีนจก ผ้ามัดย้อม ผ้าหม้อห้อม อีกทั้งยังมีการตัดเย็บเสื้อผ้าที่มีรูปแบบทันสมัย

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

คุ้มเจ้าหลวง

คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่ สถานที่เก่าแก่โบราณนับร้อยปีที่อยู่คู่เมืองแพร่ เป็นอาคารที่ทรงคุณค่าด้วยสถาปัตยกรรมไทยผสมยุโรป ซึ่งได้รับความนิยมมากในสมัยรัชกาลที่ 5 สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2435 โดยเจ้าหลวงพิริยะเทพวงศ์ เจ้าเมืองแพร่องค์สุดท้าย ปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ และแหล่งศึกษาประวัติศาสตร์ที่สำคัญของเมืองแพร่ มีลักษณะเป็นอาคาร 2 ชั้น สร้างโดยช่างฝีมือชาวจีน มีความสง่างาม ประดับด้วยไม้แกะสลักลวดลายอย่างประณีต ภายในจัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ในอดีตที่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ บริเวณใต้ถุนอาคารใช้เป็นคุกคุมขังทาสมายาวนานกว่า 50 ปี จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ประกาศเลิกทาส จากคุกขังทาสจึงกลายเป็นคุกที่ใช้ขังนักโทษ สถานที่แห่งนี้ได้รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะสถาปัตยกรรมดีเด่นประเภทอาคารสถาบัน และสาธารณชน ในปี พ.ศ. 2540

พิพิธภัณฑ์บ้านเทพ

“พิพิธภัณฑ์บ้านเทพ” ตั้งอยู่ตำบลในเวียง ตรงข้ามกับกำแพงเมืองเก่าแพร่ มีพื้นที่กว่า 1 ไร่ จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้โบราณที่คร่ำคร่าแก่การอนุรักษ์บริเวณอาคารส่วนหน้ามีพระบรมรูปของพระนเรศวรมหาราช ขณะทรงหลังทัชชโณทกประกาศอิสรภาพจากหงสาวดีที่ตองงาม

ภายใน จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ที่มีคุณค่านับพันชิ้นแบ่งพื้นที่จัดแสดงเป็นสัดส่วน ไฮไลท์ที่นำมาจัดแสดง อาทิ ข้าวของเครื่องใช้ของเจ้านายชั้นสูงตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน, หีบไม้จันทร์หอม, บานประตูไม้สัก สูง 4 เมตร ไม้สักแผ่นเดียว อายุกว่า 500 ปี, ชิงช้ายักษ์นั่งได้กว่า 10 คน, โต๊ะไม้แกะสลักรูปช้าง ขนาด 3 คนโอบ, เฟอร์นิเจอร์ฝีมุก อายุกว่า 100 ปี, เงินตราในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่หาชมยาก ได้แก่ “พดด้วงทองคำ” ที่มีลักษณะเล็กกว่าพดด้วงทั่วไปเม็ดเล็กสีทอง เป็นพดด้วงที่มีชิ้นเดียวในจังหวัดแพร่

วนอุทยานพะเมืองผี

จากสภาพภูมิประเทศซึ่งเป็นดินและหินทรายที่ถูกกัดเซาะตามธรรมชาติ จนเป็นรูปร่างลักษณะต่าง ๆ บนเนื้อที่ 167 ไร่ ได้รับการจัดตั้งเป็นวนอุทยาน เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2524 คำว่า “พะ” แปลว่า ป่าละเมาะ “เมืองผี” แปลว่า เงียบเหงา ภายในสถานที่แห่งนี้มีความสวยงามด้านธรณีวิทยา หน้าผา เสาดิน และเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ที่จัดทำไว้ให้นักเรียน นักศึกษา และนักท่องเที่ยวทั่วไป ได้ศึกษาสภาพป่า ลักษณะทางธรณีวิทยา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพพื้นที่วนอุทยานมากยิ่งขึ้น

วัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง

วัดศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมืองจังหวัดแพร่ และเป็นวัดพระธาตุประจำปิงของผู้ที่เกิดปีชวด จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า สร้างขึ้นในสมัยกรุงสุโขทัย ระหว่างจุลศักราช 586-588 (พ.ศ.1879-1881) ในสมัยพระมหาธรรมราชา ได้เสด็จมาบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์แห่งนี้ และจัดให้มีงานสักการะ 7 วัน 7 คืน ชื่อ “พระธาตุช่อแฮ” นั้นคำว่า “แฮ” เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า “แพร่” มีความหมายถึง ผ้าแพร นั่นเอง ในปี พ.ศ. 2467 ครูบาศรีวิชัย ได้เป็นประธานบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้นอีกครั้ง และในทุกปีจะมีการจัดงานประเพณีนมัสการองค์พระธาตุช่อแฮ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานงานประเพณีประจำจังหวัดให้คงอยู่ต่อไป

วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

ตั้งอยู่ริมถนนเจริญเมือง อำเภอเมืองแพร่ ใกล้ศาลากลางจังหวัดแพร่สร้างขึ้นโดยรวมวัดโบราณ 2 แห่งเข้าด้วยกัน คือ วัดพระบาท และวัดมิ่งเมือง วัดพระบาทเป็นวัดที่อยู่ปราศ หรือเจ้าหอหน้า หอเป็นมณฑกาน มีพระพุทธรูปจำลองเป็นสัญลักษณ์ วัดมิ่งเมืองเป็นวัดที่เจ้าผู้ครองนครเป็นมณฑกาน เป็นวัดที่ตั้งอยู่กลางใจเมือง มีพระธาตุมิ่งเมืองเป็นสัญลักษณ์ วัดทั้งสองแห่งนี้ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อใด สันนิษฐานว่าเจ้าผู้ครองนครแพร่เป็นผู้สร้าง และวัดพระบาทน่าจะสร้างขึ้นก่อนปี พ.ศ. 2480 วัดมิ่งเมืองก็น่าจะสร้างขึ้นในสมัยเดียวกัน วัดทั้งสองแห่งนี้รวมกันเป็นวัดเดียวกันเมื่อปี พ.ศ. 2492 และได้เป็นอารามหลวงชั้นตรีชนิดวรวิหารมีชื่อเรียกเป็นทางการว่า **วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร** เมื่อปี พ.ศ. 2498 ปูชนียวัตถุสำคัญของวัดคือ พระพุทธโกศัยศิริชัยมหาศากยมุนีพระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดพระเจดีย์มิ่งเมืองซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่ และรอยพระพุทธรูปจำลอง

ปักหมุด หยุดเวลา เที่ยวน่าน...เที่ยวนี่

ฮอตฮิต ติดชาร์ต เป็นเมืองท่องเที่ยวที่ไม่มีใครอยากพลาดไปอีกหนึ่งแห่ง สำหรับ จังหวัดน่าน เมืองที่ว่ากันว่า
ไปแล้วเวลาเดินช้า แบบ น่าน เนิบ เนิบ ... วิถีชีวิตที่ไม่่วนวาย ผู้คนใจดี มีรอยยิ้มน่ารัก ๆ มัดใจให้นักท่องเที่ยว
ตกหลุมรักที่นี้ได้ไม่ยาก ไหนจะมีวัดวาอาราม โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวสุดคูล ทั้ง ดอยเสมอดาว ดอยขุนสถาน
บ่อเกลือ และเมืองปัว ฯลฯ แค่นี้ก็ทำให้เสน่ห์ของเมืองน่านฝังอยู่ในใจใครต่อใครแล้วมากมาย

“แข่งเรือลือเลื่อง เมืองงาช้างดำ จิตรกรรมวัดภูมินทร์ แคนดินลี้มสีทอง เรืองรองพระธาตุแช่แห้ง”

จังหวัดน่านเมืองชายแดนแห่งล้านนาตะวันออก อันอุดมไปด้วยวัฒนธรรมที่หลอมรวมจากเทือกเขาสูงถึงพื้นราบ มีความเก่าแก่รุ่นเดียวกับกรุงสุโขทัย มีเจ้าผู้ครองนครสืบต่อกันมารวมทั้งสิ้น 64 พระองค์ น่านเดิมมีชื่อว่า “นันทบุรี” หรือ “วรรณคร” สร้างขึ้นโดยพระยาภูคา ราชทูตศตวรรษที่ 18 บริเวณที่ราบในเขตตำบลศิลาเพชร หรืออำเภอปัวในปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. 1902 พระยาการเมืองได้รับพระบรมสารีริกธาตุจากกรุงสุโขทัย ทรงเลือกดอยภูเพียงแช่แห้งเป็นที่ประดิษฐาน พระบรมสารีริกธาตุ พร้อมกับย้ายเมืองมาสร้างใหม่บริเวณเชิงดอย ต่อมาประมาณ พ.ศ. 1911 แม่น่านได้เปลี่ยน ทิศทาง พระยาผไทราชบุตรพระยาการเมือง ได้ย้ายเมืองอีกครั้งมาตั้งที่บ้านห้วยไค้ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองน่านปัจจุบัน

แม่น้ำน่านมีต้นกำเนิดจากดอยขุนน้ำน่าน ตำบลขุน อำเภอบ่อเกลือ ซึ่งไหลขึ้นเหนือไปทางอำเภอทุ่งช้าง แล้วไหลลงใต้ไปยังอำเภอปัว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา หลังจากนั้นจึงไหลลงจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก และพิจิตร ไปรวมกับแม่น้ำยมที่อำเภอชุมแสง และแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์

“น่านเป็นเมืองที่งดงามสถาปัตยกรรมทางพุทธศาสนา มีการผสมผสานศิลปวัฒนธรรม วิทยาการด้านต่าง ๆ กับกรุงสุโขทัย ล้านนา พุกาม และล้านช้างโดยยังคงเอกลักษณ์ความเป็นพื้นถิ่นน่านไว้ได้อย่างสวยงาม”

สืบสาน ตำนานผ้าทอเมืองน่าน

ผ้าทอพื้นเมืองน่านส่วนใหญ่เป็นผ้าทอไค้ลือ จากการสืบเชื้อสายมาจากจีนยูนนาน เป็นผ้าทอมือที่ส่วนใหญ่นิยมทอ จากเส้นฝ้าย ในอดีตจะใช้ฝ้ายที่มีในท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่การปลูกฝ้าย เข้าสู่กระบวนการผลิตเป็นเส้นด้ายด้วยภูมิปัญญา ของท้องถิ่นเรื่อยไป จนถึงกรรมวิธีการย้อมสีจากธรรมชาติ เช่น สีดำจากผลมะเกลือ สีแดงจากครั่ง สีเหลืองจากขมิ้น แก่นขนุน และสีน้ำตาลจากเปลือกต้นสุน เป็นต้น

เอกลักษณ์การทอผ้าที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ คือ การทอและตกแต่งลวดลายผ้าด้วยเทคนิค เกาะ หรือล้วง ให้เป็นลวดลายต่าง ๆ ซึ่งลายที่ขึ้นชื่อคือ “ลายน้ำไหล” ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีความยุ่งยากซับซ้อน แต่ทำให้เกิดลวดลาย และสีสันที่งดงามแปลกตา แตกต่างจากผ้าขึ้นของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่น ๆ ปัจจุบันประเทศไทยมีชุมชนไทลื้อที่มีความสามารถทอผ้าด้วยเทคนิคเกาะ หรือล้วง แบ่งได้ 3 กลุ่ม คือ

- **กลุ่มไทลื้อ อำเภอยางชุมน้อย อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย**
- **กลุ่มไทลื้อ อำเภอยางชุมน้อย อำเภอเวียงม่วน จังหวัดพะเยา**
- **กลุ่มไทลื้อ อำเภอท่าวังผา อำเภอปัว อำเภอทุ่งช้าง และ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน**

ผ้าทอลายน้ำไหลของจังหวัดน่าน มีการทอขึ้นเป็นครั้งแรกโดยช่างทอชาวไทลื้อ แถบอำเภอท่าวังผา อำเภอปัว ซึ่งปัจจุบันมีการดัดแปลงลวดลายออกมาให้มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

หลักฐานผ้าโบราณที่ปรากฏว่ามี การทอ และการใช้สอยอยู่ในเขตพื้นที่เมืองน่าน นั้นพบว่ามียู 7 ชนิด (ทางรูปแบบ) คือ ผ้าขึ้นตีนจกเมืองน่าน (ผ้าขึ้นตีนจก และผ้าขึ้นตีนจกคำเคิบ หรือผ้าขึ้นตีนจกไหมเงิน ไหมคำ) ผ้าขึ้นม่าน ผ้าขึ้นป่อง ผ้าขึ้นเชียงแสน ผ้าขึ้นมัดก่าน (ผ้าขึ้นคาคก่าน) ผ้าขึ้นเมือง หรือผ้าขึ้นไทลื้อ (ผ้าขึ้นไทลื้อแบบเมืองเงิน) และผ้าขึ้นคำเคิบ ทั้งนี้จากหลักฐานในจิตรกรรมฝาผนังวัดภูมินทร์ (วัดภูมินทร์ อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน) ยังปรากฏลักษณะผ้าลุนทยอระเชะ ที่มีลายเกาะล้วงรูปเรขาคณิตคล้ายเกลียวคลื่นน้ำ ที่เป็นเครื่องแต่งกายประเภทหนึ่งของตัวละครสตรีในงานจิตรกรรมอีกด้วย

กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านร่องแง

กลุ่มทอผ้าลายโบราณ บ้านร่องแง จังหวัดน่าน แต่เดิมมีอาชีพทำนา แต่แทบทุกบ้านในชุมชนจะทอผ้าไว้ใช้เอง ทั้ง เด็ก สตรี และผู้สูงอายุในชุมชน จึงคุ้นเคยกับทุกกระบวนการทอผ้า ตั้งแต่การเก็บฝ้าย ปั่นฝ้าย จนถึงการตำหูก (ทอผ้า) ให้เกิดเป็นผืนผ้า ต่อมาจึงเกิดความคิดในการรวมตัวกันทอผ้าขึ้น เพื่อสร้างรายได้เสริมเป็น "กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านร่องแง" มีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น เป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าคลุมตู้เย็น ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ยาม ฯลฯ จากที่เคยผลิตเส้นฝ้ายขึ้นมาเพื่อใช้ทอเองในกลุ่ม ปัจจุบันนิยมซื้อเส้นฝ้ายดิบจากแหล่งค้าเส้นฝ้ายในจังหวัดเชียงใหม่ และกรุงเทพฯ นำไปผ่านกระบวนการต่าง ๆ ก่อนจะเริ่มทอเป็นผืนผ้าด้วยเทคนิคการล้วงเกาะ ทำลวดลายตามจินตนาการ และตามการสั่งทอ โดยเฉพาะลายน้ำไหล ซึ่งการทอผ้าจะใช้ระยะเวลา 1 อาทิตย์ ผ้าที่ทอจะมีจำหน่ายที่ศูนย์จำหน่ายของกลุ่มบ้านร่องแง และตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางศรีนวล สุทธหลวง หัวหน้ากลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านร่องแง

140 หมู่ 7 ตำบลวรรณคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน 55120

โทร.08-6188-8306, 08-5462-3299

กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านเกิด

กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านเกิด เป็น 1 ใน 3 หมู่บ้านที่ได้รับมอบหมายให้ทำการทอตุ่ง เพื่อตกแต่งในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

จากผ้าโบราณผืนเก่าๆ ซากๆ ที่มีความวิจิตรพิสดารของลายผ้า เป็นแรงบันดาลใจทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านเกิด เพื่อสืบต่อมรดกทางภูมิปัญญาที่ล้ำค่า โดยการนำของ ครูศดานันท์ เนตรทิพย์ หนึ่งในครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2555 ประเภทงานผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ที่ได้รับเกียรติบัตรเชิดชูเกียรติครูช่างในงานเทศกาลหัตถศิลป์ไทย เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2555 ซึ่งทางกลุ่มได้ร่วมกันสืบค้น แยกลายจากผืนผ้าเก่า ๆ ผสมผสานลายผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการฝึกฝนทักษะในการทอผ้าจนเกิดความเชี่ยวชาญ คิดค้นลวดลายแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ผ้าทอที่มีความสวยงาม โดดเด่นด้วยลวดลายที่พบเห็นจากธรรมชาติรอบตัว ดัดแปลงมาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการย้อมสีจากธรรมชาติ ได้แก่ ผ้าขึ้นพื้นเมืองน่าน ผ้าปูที่นอน ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน และหมอนอิง ฯลฯ โดยวางจำหน่ายที่ศูนย์จำหน่ายสินค้าของกลุ่ม และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ศดานันท์ เนตรทิพย์ หรือป่าหลอม

97 หมู่ 2 บ้านเกิด ตำบลวรรณคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน 55120

โทร. 08-1180-2964

กลุ่มอาชีพสตรีผ้าทอ ผ้าทุ่งสน

จากชุมชนที่มีอาชีพทำนาและมีการทอผ้าไว้ใช้ในครัวเรือนหลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว ภาพของการเก็บฝ้าย ปั่นฝ้าย และตำหูก (ทอผ้า) เป็นสิ่งที่ ครูศรีสวัสดิ์ คำรังษี ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2556 ประเภทงานผ้าทอไทลื้อ จังหวัดน่าน ค้นพบ และเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการเรียนรู้วิธีการทอผ้าในรูปแบบต่าง ๆ กับชาวบ้านในชุมชน จนได้รับโอกาสคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจังหวัดในการเข้าอบรมหลักสูตรพัฒนาอาชีพสตรีรุ่นที่ 4 การทอผ้าพื้นเมือง และนำมาสู่การรวมกลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสน ในปี พ.ศ. 2518 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์การทอผ้า และเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม แม้ในระยะแรกต้องพบกับอุปสรรค แต่ก็มีการพัฒนาเรื่อย ๆ จนมีผ้าทอรูปแบบต่าง ๆ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าคลุมตู้เย็น ผ้าพันคอ ยาม ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขึ้นพื้นเมือง และผ้าขาวม้า ฯลฯ

ผ้าทอของที่นี่เน้นการทอด้วยเส้นฝ้าย หรือเส้นใยจากพืช ย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกไม้ โดยใช้ก๊อผ้าประยุกต์ที่มีความกว้างมากพอสำหรับทำผ้าผืน ผ้าคลุมเตียง และพรมขนาดต่าง ๆ ตามความต้องการ อีกทั้งยังมีการออกแบบลวดลายผ้าทุกชนิดให้ทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาด โดยสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะนำไปวางจำหน่ายที่ร้าน SRISAWALAI

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ศรีสวัสดิ์ คำรังษี (ป้าลัย) หัวหน้ากลุ่ม กลุ่มอาชีพสตรีผ้าทอ ผ้าทุ่งสน

27 หมู่ 4 ตำบลลอง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน 55130

โทร. 08-9251-5029

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนอุดม

จากความตั้งใจในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาในการทอผ้าประจำถิ่นเมืองน่านของ คุณนาวัน ปัญญาหาญ หัวหน้ากลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนอุดม นำมาสู่การสร้างอาชีพเสริมรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของที่นี่แต่ละชิ้นจะคัดสรรตั้งแต่สายพันธุ์ไหม คุณภาพเส้นไหม สีย้อม และกรรมวิธีอื่น ๆ ในกระบวนการทอที่สำคัญ คือ ผ้าแต่ละผืนจะมีรูปแบบที่แสดงถึงเอกลักษณ์วิถี "ความเป็นเมืองน่าน" ที่มีคุณค่าสวยงามตามกรรมวิธีการทอแบบโบราณ ซึ่งที่นี่เป็นแหล่งผลิตเส้นไหมและทอผ้าไหมแบบโบราณ เพียงแห่งเดียวในเมืองน่าน และได้รับใบรับรองแสดงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยชนิด CLASSIC THAI SILK เป็นตราเครื่องหมายกึ่งเงิน และยังสามารถสแกน QR CODE ตรวจสอบข้อมูลและที่อยู่ของผู้ทอผ้าแต่ละผืนได้อีกด้วย ผู้ที่สนใจสามารถซื้อสินค้าได้ที่ร้านค้าของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนอุดม หรือติดตามสั่งซื้อได้ที่เพจ ฮักผ้าทอเมืองน่าน THAILAND

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นาวัน ปัญญาหาญ หัวหน้ากลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนอุดม

51 หมู่ 9 ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน 55000

โทร. 09-1859-6159

ผ้าไทยปางกอม ผ้าฝ้ายทอมือออร์แกนิก

หากพูดถึงแหล่งผ้าฝ้ายทอมือออร์แกนิกในจังหวัดน่าน ต้องมีชื่อของกลุ่มผ้าทอย้อมสีธรรมชาติบ้านปางกอม เป็นหนึ่งในนั้น เพราะที่นี่ให้ความสำคัญกับการทอผ้าแบบพื้นบ้าน รวมไปถึงการผลิตในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูกต้นฝ้าย ปั่นฝ้าย เตรียมสีย้อม ย้อมเส้นฝ้าย จนถึงการทอเป็นผืนผ้า โดยมี สุพิศ สุวรรณมณี หรือครูเอก เป็นคนริเริ่มให้ชาวบ้านหันมาทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และนำเอาภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวบ้านมาปรับใช้ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้ใหญ่ไปสู่เด็ก ๆ ในชุมชน ซึ่งวิธีการย้อมผ้าแบบพื้นบ้านและเสน่ห์จากสีธรรมชาติแท้ ๆ นอกจากจะได้ผ้าสีเอิร์ธโทน นุ่มนวล สบายตา ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการลดการใช้สารเคมี นำไปสู่การผลิตพื้นภูมิปัญญาการทอผ้า ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ “ผ้าไทยปางกอม” อีกด้วย ผ้าฝ้ายของที่นี่ จะมีเนื้อผ้าค่อนข้างหนา มีการนำเอาลายเอกลักษณ์ของจังหวัดน่าน เช่น ลายน้ำไหล ลายตีนจก ฯลฯ มาประกอบขึ้นเป็นลวดลายใหม่ ๆ ดูสวยงามสะดุดตาโดดเด่นด้วยโทนสีน้ำเงินที่ได้จากต้นคราม สีน้ำตาลที่ได้จากเปลือกไม้ประดู่ และสีเหลืองที่ได้จากเปลือกไม้ขนุน เป็นต้น อีกทั้งได้รับการพัฒนาจนเป็นสินค้าประจำท้องถิ่นที่สร้างรายได้เสริมให้แก่ชาวบ้านปางกอมได้อย่างยั่งยืน ซึ่งผลิตภัณฑ์ผ้าไทยปางกอมนี้ สามารถสั่งซื้อได้โดยตรง และมีจำหน่ายในงานแสดงสินค้าของ “เครือข่ายตลาดสีเขียว (THAI GREEN MARKET)”

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : ครูเอก สุพิศ สุวรรณมณี หัวหน้ากลุ่มผ้าไทยปางกอม ผ้าฝ้ายทอมือออร์แกนิก

กลุ่มทอผ้าบ้านปางกอม ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว

จังหวัดน่าน 55160

โทร. 08-8436-9446

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ น่าน

เส้นทางที่ 1
เมืองน่าน

1. นั้งรรางชมเมืองเก่าน่าน “ชุมชนเมืองเก่าน่าน”

สัมผัสวิถีชีวิตชาวเมืองน่าน อันเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อบอุ่น และน่าสนใจ รายล้อมด้วยโบราณสถาน อาคารบ้านเรือน และภูมิทัศน์พื้นที่น่านหอม ผ่านวัดวาอารามอันเป็นโบราณสถานที่สำคัญ เช่น วัดพระธาตุช้างค้ำ วัดหัวข่วง ผ่านตลาดชุมชน

2. วัดภูมินทร์

เป็นวัดแห่งเดียวของประเทศไทย ที่สร้างเป็นอาคารทรงจัตุรมุขที่มีหน้าที่รับใช้สังคมพร้อมกันถึง 3 ประการ คือ เป็นทั้งพระวิหาร อุโบสถ และพระธาตุเจดีย์ นอกจากนี้ ฝาผนังในพระอุโบสถและพระวิหารวัดภูมินทร์ ถูกตกแต่งด้วยงานจิตรกรรมทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเมืองน่านในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 โดยเฉพาะภาพที่แสดงให้เห็นถึงเครื่องแต่งกายของสตรีที่นุ่งผ้าชิ้นเมืองน่านแบบต่าง ๆ มัดหรือห่มผ้าสะห่วยแล่งแพรจีน เล้าม้วยम्म และประดับเครื่องทองลานหุ อันเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายในรูปแบบเฉพาะของเมืองน่านอย่างยิ่ง ยกตัวอย่างเช่น ภาพสตรีที่กำลังทอผ้า เป็นภาพที่เล่าเรื่องราวของผู้หญิงชาว “เมืองสี่ลั๊กเกด” กำลังทอผ้าในคำบรรยายภาพที่เป็นภาษาพื้นเมืองน่านได้ระบุว่า “แม่ียงชาวบ้านมาเรียนตอทุกกับแม่เจ้าคัทธิณะแล”

3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน

ชมโบราณวัตถุที่สำคัญอันเป็นผลงานทางศิลปกรรมในสกุลช่างเมืองน่าน ที่ถ่ายทอดผ่านการจัดแสดงวัตถุประกอบข้อมูล ซึ่งเดิมเป็น “หอคำ” ที่อยู่ของพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชฯ เจ้าผู้ครองนครน่าน สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2446

4. พิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณ

ชมผ้าโบราณกลุ่มชาติพันธุ์ไท อันได้แก่ ผ้าโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อ ไทลาว ไทยวน และไทเขินอันล้ำค่า รวมไปถึงผ้าโบราณของกลุ่มชนเผ่าบนพื้นที่สูง ที่มีอายุหลายร้อยปี ในคลังสะสมส่วนบุคคล คุณเทิดศักดิ์ อินแสง ณ พิพิธภัณฑ์ผ้าโบราณ พร้อมทั้งเลือกซื้อและชมผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองน่านหลากหลายรูปแบบที่ร้านฝ้ายเงิน

5. วัดพระธาตุแช่แห้ง

สักการะพระธาตุแช่แห้ง อายุ 600 ปี ซึ่งภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และพระพิมพ์เงินพิมพ์ทองที่เจ้าผู้ครองนครน่าน ได้อัญเชิญมาจากเมืองสุโขทัย ทั้งยังเป็นพระธาตุประจำปีเกิด ปีเถาะ ชมพระวิหารทรงล้านนา ที่ตกแต่งด้วยงานศิลปกรรมแบบเมืองน่าน ไม่ว่าจะเป็นประติมากรรมปูนปั้นลายนาคเกี่ยวกับบริเวณหน้าบันของพระวิหาร ปูนปั้นรูปสิงห์ และภายในพระวิหารประดิษฐาน พระเจ้าล้านทอง พระประธานที่มีพุทธลักษณะปางมารศรีวิชัย ศิลปะล้านนาที่มีความสวยงามและใหญ่โตอีกด้วย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ น่าน

เส้นทางที่ 2
เมืองน่าน

1. คும்เจ้าราชบุตร หมอกฟ้า ณ น่าน

ชมผ้าโบราณในคும்เจ้านายเมืองน่าน รวมถึงวัตถุโบราณในคும்เมืองน่าน เช่น งาช้าง เครื่องเงิน เครื่องทอง

2. วัดพระธาตุช้างค้ำ (วัดหลวงเมืองน่าน)

หนึ่งในวัดกลางเมืองน่านที่พลาดชมไม่ได้ ไม่ว่าจะเดินชม ปั่นจักรยานชม หรือนั่งรถรางชม ล้วนรื่นรมย์ไม่ต่างกัน วัดหลวงกลางเวียงแห่งนี้ สร้างขึ้นในสมัยปู่แข็ง พ.ศ. 1949 ถือเป็นวัดหลวง ที่เจ้าผู้ครองนครใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีสำคัญทางพุทธศาสนา และพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา ศิลปินกรีกหลักที่ 74 ซึ่งถูกค้นพบภายในวัดนั่นเอง

3. ศูนย์การเรียนรู้เครื่องเงินน่าน

พ่อครูบุญช่วย หิรัญวิทย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์) พุทธศักราช 2557 ชมการสาธิตการทำเครื่องเงินเมืองน่านโบราณ และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน

4. กลุ่มทอผ้าไหมบ้านดอนอุ้ม

ชมกระบวนการผลิตเส้นไหม และกระบวนการทอผ้าไหม ที่แสดงถึงเอกลักษณ์วิถี "ความเป็นเมืองน่าน" ที่มีคุณค่าสวยงามตามกรรมวิธีการทอแบบโบราณ เพียงแห่งเดียวในเมืองน่าน พร้อมทั้งเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองน่าน และผลิตภัณฑ์ผ้าไหมได้รับใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยชนิด CLASSIC THAI SILK เป็นตราเครื่องหมายนกยูงสีเงิน

5. ร้านจางตระกูล

เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองน่าน ไม่ว่าจะเป็นผ้าลายน้ำไหล ผ้าซิ่นมาน ผ้าซิ่นป้อ รวมไปถึงถุงย่ามที่ใช้กระบวนการทอแบบโบราณดั้งเดิม ที่นี่ยังมีเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายอื่น ๆ ที่แปรรูปมาจากผ้าทอพื้นเมืองที่ทอขึ้นภายในเมืองน่านอีกด้วย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ น่าน

เส้นทางที่ 3
ท่าวังผา-ปัว

1. หอศิลป์ปริม่าน

ชมผลงานศิลปะท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม ภายในอาคารรูปทรงทันสมัยริมแม่น้ำน่าน พบกับภาพเขียนฝีพระหัตถ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมไปถึงผลงานภาพวาดของคุณวินัย ปราบริปู ศิลปินชาวน่านที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในแวดวงศิลปะอีกด้วย

2. วัดหนองบัว

เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม สูดยอแด่สกุลช่างไทลื้อ ในเมืองน่าน ภาพจิตรกรรมฝาผนังปฐมบทแห่งสุดยอดฝีมือ โดยหนานบัวผัน ถ่ายทอดเรื่องราว “จันต๊ะคาคปุ้จี่” หรือ “จันทาคาชาดก” ผ่านวิถีชีวิตเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าอาภรณ์พรรณแบบพื้นเมืองน่าน ในช่วงเวลา 150 ปีก่อน พร้อมทั้งเยี่ยมชมหมู่บ้านไทลื้อและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อเมืองน่าน ไม่ว่าจะเป็นผ้าซิ่นม่าน ผ้าซิ่นป่อง ผ้าซิ่นมัดก่าน และอื่นๆ

3. กลุ่มทอผ้าบ้านเกิด

จากผ้าโบราณผืนเก่า ๆ ขาด ๆ ที่มีความวิจิตรพิสดารของลายผ้า เป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันของกลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านเกิด เพื่อสืบต่อมรดกทางภูมิปัญญาที่ล้ำค่า โดยการนำของ ครูศุภานันท์ เนตรทิพย์ หนึ่งในครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2555 ประเภทงานผ้าทอไทลื้อ

4. วัดร่องแง

ชมวิหารรูปแบบสกุลช่างไทลื้อเมืองน่านที่สวยงาม ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังโบราณ บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ พร้อมทั้งชมงานศิลปกรรมทางพุทธศาสนาที่ล้ำค่า ไม่ว่าจะเป็น พระประธานปูนปั้น รูปแบบพื้นถิ่นไทลื้อเมืองน่าน เครื่องสูงไม้แกะสลัก ธรรมาสันบุชยกมัยยอดปราสาทซ้อนชั้น สัตตภัณฑ์ไม้ทรงชั้นบันไดที่แกะสลักเป็นรูปพญานาค

5. กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านร่องแง

กลุ่มทอผ้าไทลื้อเมืองน่าน มีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบผ้าทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมาย เช่น เป็นผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าคลุมตู้เย็น ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ยาม ฯลฯ

6. ลำตวนผ้าฝ้าย และกาแฟไทลื้อ

แวะรับประทานอาหารว่าง ท่ามกลางทิวทัศน์ทุ่งนา ที่ถูกโอบล้อมด้วยยอดดอยหลวงภูคา แห่งเทือกเขาหลวงพระบาง พร้อมทั้งเลือกซื้อ และชมผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อ ผ้าซิ่นไทลื้อ ผ้าซิ่นเมืองน่าน เสื้อพื้นเมือง และอื่น ๆ ที่ร้านลำตวนผ้าทอ

7. แวะผ้าฝ้าย

เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากผ้าทอพื้นเมืองน่าน โดยเฉพาะผ้าทอไทลื้อเมืองน่าน นำมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อ กระโปรง กางเกง รวมไปถึงเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ถุงผ้า ผ้ารองจาน ผ้ารองแก้ว โดดเด่นที่การนำลายผ้าโบราณมาประยุกต์และผสมผสานกันออกมาเป็นผ้าทอที่มีเอกลักษณ์ที่นำเลือกซื้อ

เส้นทางชมอาภรณ์ศิลป์ น่าน

เส้นทางที่ 4
ทุ่งช้าง-ชายแดนห้วยโก๋น-สองแคว

1. ตลาดการค้าชายแดนไทย-ลาว

สัมผัสบรรยากาศในวิถีชีวิตการค้าแบบเรียบง่ายที่จุดผ่านแดนถาวรไทย-ลาวบ้านห้วยโก๋น-เมืองน้ำเงิน เลือกซื้อผ้าทอพื้นเมืองน่าน และผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทลื้อ รวมทั้งพืชผักผลไม้ทางการเกษตรที่ปลูกเองโดยเกษตรกรในพื้นที่

2. กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านหลายทุ่ง

ชมกรรมวิธีการทอผ้าอันภูมิปัญญาที่ได้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษชาวไทลื้อ ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อลายโบราณ ผ้าจกไทลื้อ และผ้าทอลายน้ำไหล และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น ผ้าไหมคลุมไหล่ และผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกไม้ ใบไม้ เป็นต้น

3. กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านทุ่งสุน

ผ้าทอไทลื้อเมืองน่าน ที่มีการพัฒนามาเรื่อย ๆ จนมีผ้าทอรูปแบบต่าง ๆ ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สวยงาม เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้ารองจาน ผ้าคลุมตู้เย็น ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ ยาม ผ้าขึ้นพื้นเมือง และผ้าขาวม้า

4. ผ้าปักม้งบ้านถ้ำเวียงแก

สัมผัสวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชาวเขาเผ่าม้ง พร้อมทั้งชมและเลือกซื้อผลงานผ้าปักม้ง โดยชาวม้งผู้มีฝีมือที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และความอดทนมากเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ผ้าปักที่มีลวดลายสวยงาม สีสันหลากหลายสดใสตามแบบศิลปะชาวม้ง

5. ศูนย์เรียนรู้ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติบ้านปางกอม

ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ ที่ถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนให้หันมาทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ และนำเอาภูมิปัญญาการทอผ้าของชาวบ้านมาปรับใช้ควบคู่กัน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้ใหญ่ไปสู่เด็ก ๆ ในชุมชน

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

วัดพระบรมธาตุแช่แห้ง

วัดพระธาตุแช่แห้ง ตำบลม่วงตึ๊ด เป็นปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์ตั้งอยู่บนเนินทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำน่าน บริเวณที่เป็นศูนย์กลางเมืองน่านเดิม หลังจากที่ย้ายเมืองจากเมืองบัว วัดพระธาตุแช่แห้งสร้างในสมัยเจ้าพระยาการเมือง (เจ้าผู้ครองนครน่านระหว่าง พ.ศ. 1869-1902) เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระมหาชินธาตุเจ้า 7 องค์ พระพิมพ์เงินและพิมพ์ทองที่ได้รับพระราชทานจากพระมหาธรรมราชาลิไทเมื่อครั้งที่เจ้าพระยาการเมืองเสด็จไปช่วยสร้างวัดหลวงอภัย (วัดป่ามะม่วง จังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน) เมื่อ พ.ศ. 1897

องค์พระธาตุเป็นเจดีย์ทรงระฆัง รูปแบบของพระธาตุแช่แห้งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากเจดีย์พระธาตุหริภุญไชย โดยรอบองค์บุด้วยทองจังโก (ทองดอกบวบ ทองเหลืองผสมทองแดง) ทางขึ้นสู่องค์พระธาตุเป็นตึกพญานาค หน้าบันเหนือประตูทางเข้าพระวิหารเป็นปูนปั้นลายนาคเกี่ยว ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของศิลปกรรมเมืองน่าน

พระบรมธาตุแช่แห้งเป็นพระธาตุราศีของคนเกิดปีเถาะ ชาวล้านนาเชื่อว่า หากได้เดินทางไป “บูชา” พระธาตุประจำปีเกิดจะได้รับอานิสงส์อย่างยิ่ง

วัดภูมินทร์

สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2139 โดยพระเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ เจ้าผู้ครองเมืองน่าน ได้สร้างขึ้นหลังจากที่ครองนครน่านได้ 6 ปี ในคัมภีร์เมืองเหนือมีปรากฏชื่อเดิมว่า “วัดพรหมมินทร์” ซึ่งเป็นชื่อของเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ แต่ต่อหลังชื่อวัดได้เพี้ยนไปจากเดิมเป็น “วัดภูมินทร์” กรมศิลปากร ได้สันนิษฐานว่า ที่นี้เป็นพระอุโบสถจตุรมุขหลังแรกของประเทศไทย พระอุโบสถตรงใจกลางประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ 4 องค์ หันพระพักตร์ออกด้านประตูทั้งสี่ทิศ หันเบื้องพระปฤษฎางค์ชนกันประทับนั่งบนฐานชุกชี เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

ภาพจิตรกรรม หรือ “อุบแต้ม” ในวัดภูมินทร์เป็นชาดกในพุทธศาสนา และภาพวิถีชีวิตของคนเมืองในสมัยนั้น ภาพปูม่านยาม่าน ซึ่งเป็นคำเรียกผู้ชายผู้หญิงชาวพื้นเมืองในสมัยโบราณ กระซิบสนทนากัน ผู้ชายสักหมึก ผู้หญิงแต่งกายอย่างสวยงาม ภาพวาดของหนุ่มสาวคู่หนึ่งมีความประณีตสวยงาม และปัจจุบันก็ได้กลายเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ของเมืองน่านในคอนเซ็ปต์ที่ว่า “น่าน กระซิบรัก” บริเวณด้านนอก มีสถูปเจดีย์พระมาลัยโปรดโลก ซึ่งภายในก็จะเป็นรูปปั้นจำลองนรก สำหรับไว้เตือนใจว่าคนที่ทำบาปแล้วจะต้องได้รับผลกระทบอย่างไร

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน ตั้งอยู่บนผากอง ตรงข้ามกับวัดพระธาตุช้างค้ำ ใกล้กับวัดภูมินทร์ เป็นอาคารแบบยุโรป ซึ่งเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 5 ผสมผสานกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่นเมืองน่าน เดิมเป็น “หอคำ” ซึ่งเป็นที่ประทับและที่ว่าการของพระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดชฯ เจ้าผู้ครองนครน่าน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2475 ใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดแห่งแรกของจังหวัดน่าน ต่อมาใน พ.ศ. 2517 อาคารแห่งนี้ได้รับการปรับปรุงอีกครั้ง ให้เป็นสถานที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน่าน ลักษณะการจัดพิพิธภัณฑสถานใช้แสงธรรมชาติเข้าช่วย ตัวอาคารโปร่งมีหน้าต่างโดยรอบ ผู้มาเที่ยวจะรู้สึกเหมือนเดินอยู่ในบ้านมากกว่าพิพิธภัณฑสถาน ทำให้เพลิดเพลินในการเดินชมสิ่งของที่จัดแสดง

ภายในแบ่งเป็น 2 ชั้น จัดแสดงชีวิตความเป็นอยู่ของชนเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดน่านรวมทั้งเทศกาลงานประเพณีที่สำคัญ เช่น การสืบชะตา การแข่งเรือ ส่วนชั้นบนจัดแสดงโบราณวัตถุสมัยต่าง ๆ ที่พบในจังหวัดน่านตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคเจ้าผู้ครองนครน่าน ชั้นที่สำคัญ ได้แก่ ภาชนะดินเผาขลุ่ยบ้านคูเมืองน่าน เป็นนางช้างช้างช้ายปลียาว 44 เซนติเมตร วัดโดยรอบส่วนที่ใหญ่สุดได้ 47 เซนติเมตร มีน้ำหนัก 18 กิโลกรัม ได้มาในสมัยพระยาการเมืองเจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ 5 เครื่องปั้นดินเผาเคลือบ อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21 จากเตาเผาบ่อสวก ตำบลสวก อำเภอเมืองน่าน พระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะล้านนา อิทธิพลศิลปะพม่า พุทธศตวรรษที่ 25 พานพระศรีเครื่องเงินลงยา ซึ่งเป็นเครื่องประกอบอิสริยยศ ของเจ้าผู้ครองนครน่านองค์สุดท้าย

พิพิธภัณฑสถานเปิดเวลา 09.00 น.-16.00 น. ปิดวันจันทร์-วันอังคาร

ค่าเข้าชมชาวไทย 20 บาท / ชาวต่างชาติ 100 บาท

รายละเอียดติดต่อ โทร. 0-5471-0561, 0-5477-2777

โฮงเจ้าฟองคำ

“โฮง” เป็นคำพื้นเมืองล้านนา หมายถึง คุ่ม หรือที่อยู่อาศัยของเจ้านายล้านนาไท ที่นี้เป็นบ้านของเจ้าฟองคำ เชื้อสายของเจ้านันทวรฤทธิเดช เจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ 62 เป็นบ้านเก่าที่มีอายุราว 200 ปี บ้านไม้สักยกใต้ถุนสูง รูปแบบล้านนาโบราณ หลังคาทรงจั่วมุงด้วยกระเบื้องดินขอ ประกอบด้วยเรือน 4 หลัง แบ่งเป็นห้องต่าง ๆ ทั้งห้องนอน ห้องรับแขก ห้องครัว ทั้งหมดเชื่อมต่อกันด้วยนอกชานและทางเดิน บันไดทางขึ้นบ้านอยู่ด้านหน้ามีหลังคาคลุมสำหรับไม้สัก ที่ใช้สร้างบ้านจะใช้วิธีการผ่า ซ่อมถากด้วยขวานและมีด การประกอบตัวบ้านจึงไม่ได้ใช้ตะปู แต่จะใช้วิธีเจาะไม้และเข้าไม้โดยใช้สลักไม้ พื้นที่ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย และพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น โดยจัดแสดงวิถีชีวิตในอดีต และของโบราณที่มีคุณค่า เช่น เครื่องเงิน และผ้าทอ เป็นต้น ส่วนพื้นที่ชั้นล่างเป็นใต้ถุนโล่ง สำหรับสาธิตการทอผ้า ตั้งกี่ทอผ้า และจำหน่ายผ้าพื้นเมืองที่ทอขึ้นที่บ้านหลังนี้

จากอุตรดิตถ์ถึงสุโขทัย ในเส้นทางสายผ้าทอ

สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ “อุตรดิตถ์และสุโขทัย” สองจังหวัดในดินแดนภาคเหนือตอนล่างที่มีระยะทางห่างกันเพียงร้อยกิโลเมตร จะต้องเป็น TOP 5 ของจุดหมายในใจอย่างแน่นอน นอกเหนือจากร่องรอยของภาพอดีตแล้ว ทั้งสองจังหวัดนี้ยังมีวัฒนธรรมการทอผ้าพื้นถิ่นที่สืบทอดจากบรรพบุรุษมายาวนาน กลายเป็นตำนานของผืนผ้าที่ทรงคุณค่า โดยเฉพาะ “ศาสตร์และศิลป์ของผ้าซิ่นตีนจก” มรดกทางภูมิปัญญาที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์

“เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองลางสาดหวาน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก”

อุตรดิตถ์เป็นเมืองที่สำคัญในเขตภาคเหนือตอนล่าง ที่นี้มีกลุ่มชนมากมายอพยพมาตั้งรกรากและนำเอาขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เข้ามาด้วย จนทำให้อุตรดิตถ์มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งกลุ่มชนพื้นเมืองกลุ่มชาวไทยวน ที่อพยพมาจากเชียงแสนในสมัยอยุธยาและไปตั้งรกรากอยู่ที่อำเภอลับแล และหมู่บ้านน้ำอ่าง อำเภอรอนกลุ่มชาวลาว ที่ถูกกวาดต้อนมาจากเวียงจันทน์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และกลุ่มชาวไทยพวน ที่อพยพโยกย้ายเข้ามาทำมาหากิน การอพยพมาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนต่าง ๆ เหล่านี้เองทำให้ “วัฒนธรรมการทอผ้า” ได้รับการถ่ายทอดต่อกันมาและเชื่อมโยงวิถีชีวิตของชุมชนแบบดั้งเดิม จนกลายเป็นหนึ่งมนต์เสน่ห์ของผ้าทอที่มีอัตลักษณ์ทำให้ผู้มาเยือนหลงรัก “อุตรดิตถ์” ได้ไม่ยาก

เยือนดินแดนนางพญาผ้าซิ่น ถิ่นลับแล

ผ้าทอของอุตรดิตถ์ที่มีชื่อเสียงมาก นั่นคือ “ผ้าซิ่นตีนจก” มีทั้งที่ทอด้วยเส้นฝ้ายและเส้นไหม อีกทั้งยังมีผ้าซิ่นชนิดอื่นๆ เช่น ผ้าซิ่นลับแล ผ้าซิ่นโก ผ้าซิ่นกาฝาก ผ้าซิ่นมุก ก็ถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่ผู้คนในจังหวัดอุตรดิตถ์นิยมสวมใส่กันทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทั้งนี้สามารถแบ่งลักษณะการทอออกเป็น 5 เทคนิคการทอหลักคือ เทคนิคจก เทคนิคขิด เทคนิคมัดหมี่ เทคนิคเกาะลิ้ว และเทคนิคมัดย้อม ลวดลายต่าง ๆ บนผืนผ้าซิ่น มักจะบ่งบอกเล่าถึงเรื่องราวในวิถีชีวิตและธรรมชาติรอบตัว ซึ่งรูปแบบผ้าโบราณของอุตรดิตถ์ที่ได้รับการสืบทอดการทอมาจนถึงปัจจุบันจนมีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก

ในปัจจุบันพบว่ากลุ่มผ้าในจังหวัดอุตรดิตถ์ มีการทอผ้าด้วยเทคนิค และลวดลายดั้งเดิมโดยใช้รูปแบบผ้าโบราณที่พบในท้องถิ่น มาจัดวางลวดลายและให้สีบนผืนผ้าในรูปแบบใหม่ เช่น ใช้เทคนิคการจก ในผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นลายข้าวพันก้อน ลายดาวกระจาย ลายดาวล้อมเดือน เป็นต้น ใช้เทคนิคการเกาะลิ้ว เป็นผ้าซิ่นลายน้ำไหล และเทคนิคการมัดหมี่ เป็นผ้าซิ่นมัดหมี่ลายนาค ลายนาคชูสน ลายต้นสน ลายหัวหนาม ซึ่งคล้ายกับผ้าซิ่นมัดหมี่ในวัฒนธรรมลาวภาคอีสาน เป็นต้น

กลุ่มทอผ้าบ้านเนินชัย

เป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายและสาธิตการทอผ้า ชาวบ้านที่ทอผ้าส่วนใหญ่เป็นชาวไทยวนที่บรรพบุรุษเคยอพยพมาจากหมู่บ้านน้ำอ่าง อำเภอตรอน เมื่อกว่า 100 ปีมาแล้ว ความโดดเด่นของผ้าทอของกลุ่มนี้จะใช้เส้นไหมประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) มาทอเป็นพื้นลาย และใช้เส้นไหมจุลมาทอเพื่อขึ้นลวดลายต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นลายหงส์คู่ ลายกระเบื้อง ลายคุ่มลม ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีการนำผืนผ้าไปแปรรูปเป็น ผ้าขาวม้า ย่อม ผ้าคลุมไหล่ และผ้าสไบ ที่สวยงามไม่ซ้ำใคร

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : บุญเที่ยง สีม่าอึ้ง (หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านเนินชัย)

61 หมู่ที่ 10 ตำบลบ่อทอง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ 53230
โทร. 08-9539-6959

กลุ่มทอผ้าบ้านกกตอง

ที่เป็นกลุ่มชุมชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาชุมชน จากผ้าทอมือของชุมชนเล็ก ๆ ระดับหมู่บ้าน เดิมทีจนมีชื่อเสียงระดับประเทศ ผลงานของกลุ่มทอผ้าบ้านกกตองสามารถหาซื้อได้ที่ ศูนย์กลุ่มทอผ้าบ้านกกตอง และที่ร้านวิเชียรผ้าไทยติดกับร้านเทียนหอม

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : บุญเทียน สิงดา (หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านกกตอง)

102 หมู่ 3 ตำบลฟากท่า อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์ 53160
โทร. 08-1587-5443

กลุ่มผ้าทอขิ้นตีนจกลายโบราณ

มีทั้งผ้าทอไหม ฝ้าย และฝ้ายประดิษฐ์ (เส้นใยสังเคราะห์) ซึ่งจะทำการทอผ้ากันตลอดทั้งปีและนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่ได้มารวมกันไว้เพื่อจัดจำหน่าย ผู้สนใจสามารถเลือกซื้อได้ที่บ้านคุณพิมพ์ใจ หัวหน้ากลุ่มทอผ้าขิ้นตีนจกลายโบราณ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : พิมพ์ใจ วัฒนาเมธากุล (หัวหน้ากลุ่มผ้าขิ้นตีนจกลายโบราณ)

74 หมู่ 7 บ้านไชยมงคล ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ 53140
โทร. 09-3274-2152

กลุ่มทอผ้าบ้านคุ่ม

กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่หลงใหลในศิลปหัตถกรรมผ้าทอได้ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนการทอผ้าขิ้นลับแล ทำให้ผ้าขิ้นลับแลได้รับการฟื้นฟูและสร้างชื่อเสียงให้กับชาวอำเภอลับแลอีกครั้ง ซึ่งที่นี่มีการจัดแสดงเป็นพิพิธภัณฑ์ผ้า มีสาธิตการทอผ้า และมีผ้าทอมือชาวบ้านมาวางจำหน่ายด้วยเอกลักษณ์ดั้งเดิมของผ้าขิ้นตีนจกลับแล จะประกอบไปด้วยลายหลัก ตรงกลางผืนผ้า และประกบด้วยลายเครื่อง หรือลายประกอบที่ขนานลายหลักทั้งสองข้าง สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความอุดมสมบูรณ์ของเมืองลับแล สำหรับ "ลายนาค" นับเป็นลายดั้งเดิมของชาวไทยวนลับแล ลักษณะของลวดลายจะเป็นลายทอขนานลายหลักทั้ง 2 ข้าง บนและล่าง มีความอ่อนช้อยสวยงามสื่อความหมายถึง "อำนาจวาสนา" และให้ความคุ้มครองกับผู้สวมใส่ นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคในการจกแบบใช้ขนเม่น มีลวดลายแบบโบราณ เช่น ลายดอกหงส์ใหญ่ ลายดอกแปดขอ ดอกเก็ดถวา (ดอกพุดซ้อน) ฯลฯ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : จงจรรยา มะโนคำ (อาจารย์โจ) หัวหน้ากลุ่มทอผ้าบ้านคุ่ม

31 หมู่ 4 หมู่บ้านคุ่ม ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ 53130
โทร : 08-7198-7353

“มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพุทธศาสนา งามตาผ้าตีนจก สังคโลกทองโบราณ สักการแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข”

สุโขทัย เป็นราชธานีแห่งแรกของไทย ซึ่งจากหลักฐานโบราณคดีและประวัติศาสตร์ บ่งบอกชัดเจนว่าแผ่นดินสุโขทัย มีผู้อยู่อาศัยมาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดี สุโขทัย อยุธา จนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ การดำรงชีวิตอยู่ของผู้คนแต่ละยุคสมัยส่งผลให้จังหวัดสุโขทัยมรดกไปด้วยศิลปะ วัฒนธรรม โบราณสถาน ตำนาน และภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่เป็นเสมือนมรดกล้ำค่าตกทอดมาให้ลูกหลานได้ชื่นชม

เพลลิตา ผ้าหาดเสี้ยว

นอกเหนือไปจากการได้เป็นหนึ่งในมรดกโลกที่นานาชาติประเทศให้การยอมรับและยกย่องแล้ว จังหวัดสุโขทัย ยังคงมีเอกลักษณ์ที่ชาวโลกให้ความสนใจและรู้สึกทึ่งในวัฒนธรรมการทอผ้าพื้นเมือง ที่มีความวิจิตรด้วยลวดลาย และเทคนิคการทอที่มีเสน่ห์เฉพาะตัว เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ยังคงได้รับการสืบทอดกันมา แต่ครั้งบรรพบุรุษ จนถึงปัจจุบัน

งามตาผ้าตีนจก เป็นส่วนหนึ่งของคำขวัญประจำจังหวัดที่สื่อความหมายถึงหนึ่งอัตลักษณ์ของเมืองสุโขทัย ที่ผู้มาเยือนจะสามารถสัมผัส และหลงเสน่ห์ศิลปะบนผืนผ้านี้ได้ไม่ยาก โดยเฉพาะหากใครได้ชื่นชม กับผ้าตีนจกของบ้านหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จะเห็นถึงความละเอียดในศิลปะการทอและลวดลายที่แฝงเร้นไว้ด้วยวิถีชีวิต แห่งชาติพันธุ์ไทพวน โดยชาวบ้านหาดเสี้ยวส่วนใหญ่สืบเชื้อสายลาวพวน ที่อพยพมาจากเมืองพวนตอนใต้ของหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตีนจก นับเป็นส่วนหนึ่งของผ้าชิ้น เป็นศิลปะที่ปรากฏอยู่บนสิ่งทอพื้นเมือง นิยมจกด้วยขนเม่น จากด้านบนของเส้นยืน สร้างสรรค์ลวดลายให้มีความโดดเด่นเฉพาะตัว ด้วยสีสันทันที่เกิดจากจินตนาการ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความพากเพียรของช่างทอผ้าอีกด้วย

กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าบ้านนาต้นจัน

ชาวบ้านที่สืบเชื้อสายไทยวนมาจากลำปางและจากเมืองลับแล เมื่อย่างเว้นจากการทำนา ก็จะเริ่มทำการทอผ้า เป็นอาชีพเสริม โดยจะมีทั้งการทอผ้าซิด และการทอผ้าหมักโคลน เริ่มจากการย้อมเส้นฝ้ายสีขาว ให้เป็นสีต่าง ๆ ด้วยวัสดุจากธรรมชาติ เช่น แก่นไม้ ใบไม้ เปลือกไม้ เมล็ด จากนั้นนำขึ้นที่ทอผ้า เมื่อได้ผ้าเป็นผืนจะนำมาหมักโคลนไว้ 1 คืน ก่อนนำไปต้มทับสีธรรมชาติอีกครั้งเพื่อให้ผ้ามีสีเลื่อมสวย ผ้าที่ทอจะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าชิ้น ผ้าพันคอ กระเป๋าย่างเก๋ ๆ ของที่ระลึกของเศษผ้าหมักโคลน และเสื้อผ้าสำเร็จรูป นอกจากนี้ก็มีสตูดิโอคาเฟ่ที่ช่วยบริหารเพื่อกันอาการเกิดนิ้วล็อค หรือกล้ามเนื้ออ่อนแรง

บ้านนาต้นจันเป็นหนึ่งในโฮมสเตย์ที่มีชื่อเสียง มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็น การนั่งรถอู่เตี้ยชมในพื้นที่ต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น สะพานไม้ไผ่กลางทุ่งนา ชมการทำตะเกียบ แวะตักน้ำผึ้งมะนาวที่สวน และอาหารถิ่นขึ้นชื่อที่พลาดไม่ได้คือข้าวเป็ญที่ร้านขายเครื่องดนตรีรับที่อยู่ห่างออกไปราว 600 เมตร

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : เสจี่ยม แสงวลาภ หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจทอผ้าบ้านนาต้นจัน

111 หมู่ 5 ตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย 64130

โทร : 08-8495-7738, 09-8273-4161

กลุ่มศรีสัชนาลัย

ชาวบ้านกลุ่มศรีสัชนาลัยเป็นชาวไทพวน สืบเชื้อสายมาจาก ชาวลาวพวน เมืองเชียงขวาง ที่อพยพหนีจากสงครามเจ้าอนุวงศ์ เวียงจันทน์ เมื่อราว 200 ปี ก่อน ผ้าทอของที่นี่มีลักษณะเด่นกว่ากลุ่มอื่น ๆ ด้วยเทคนิคการทอและการจกเส้นไหมสาวมือ และเส้นไหมจล ให้สอดประสานลวดลายทั้ง 9 ลาย เอาไว้ในผืนเดียว โดยจะต่อลายให้เป็นไปในแนวเดียวกัน ซึ่งต้องใช้ผู้ทอที่มีความชำนาญในทุกๆ อย่างเท่านั้น แม้จะมีการผลิตตลอดทั้งปี แต่ในช่วงฤดูการทำนา ชาวบ้านจะทอผ้ากันน้อยลงทำให้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ไปวางจำหน่ายที่อำเภอศรีสัชนาลัยมีไม่มากนัก

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นราภรณ์ เกิดผล หัวหน้ากลุ่มศรีสัชนาลัย

35 หมู่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย 64130

โทร : 08-1950-6498, 0-5567-1396

กลุ่มสาธิตพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ

จากแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์ผ้าทอชาวไทพวน “สาธิต โสรจประสพสันติ” จึงก่อตั้ง กลุ่มสาธิตพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำขึ้น เพื่อเป็นพื้นที่ในการจัดแสดงและรวบรวมความเป็นมาของผ้าทอลายโบราณ ที่สืบทอดต่อกันมานับร้อยปี ไม่ว่าจะเป็น ผ้าจกเก้าลายบ้านหาดเสี้ยว ผ้าที่ใช้ในพิธีบวชนาคด้วยขบวนช้าง ผ้าที่ใช้ในพิธีแต่งงาน รวมไปถึงผ้าทองคำที่มีอายุนานกว่า 100 ปี

ที่นี่ยังนอกจากจะเป็นพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวมผืนผ้าล้ำค่าจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษชาวไทพวนแล้ว ยังได้ส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพการทอผ้าให้คงอยู่ต่อไป โดยผ้าที่ทอจะเน้นการทอออกมาเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามแบบดั้งเดิม เช่น ผ้าตีนจกหาดเสี้ยว 9 ลาย ผ้าซิ่นเคี้ยว ผ้าซิ่นย้อมคราม ผ้าซิ่นหมักโคลน และการทำผ้าทองคำขึ้นมาใหม่ ซึ่งผืนผ้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จะมีวางจำหน่ายที่กลุ่มฯ ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อเป็นที่ระลึก

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นายสาธิต โสรจประสพสันติ

หัวหน้ากลุ่มสาธิตพิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำ

477/2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย 64130

โทร. 0-5567-1143

สุนทรีย์ผ้าไทย กลุ่มศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโบราณบ้านหาดเสี้ยว

ก่อตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโบราณหาดเสี้ยว ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปัจจุบัน เป็นการรวมกลุ่มแม่บ้าน มีสมาชิกกลุ่มทอผ้าในชุมชนหาดเสี้ยวและใกล้เคียง กว่า 40 ราย จัดตั้งศูนย์ทอผ้าขึ้นโดยใช้บ้านเป็นสถานที่ทำการ นำระบบการบริหารจัดการเข้ามาใช้ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของชุมชนให้มีมาตรฐาน สร้างแบรนด์ให้กับผ้าทอพื้นเมือง ภายใต้แบรนด์ "สุนทรีย์ผ้าไทย" โดยประยุกต์นำผ้าตีนจกและผ้าทอบ้านหาดเสี้ยวแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ซึ่งสามารถขยายกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น นำผลิตภัณฑ์ผ้าทอจำหน่ายในต่างประเทศ ภายใต้แบรนด์ "SUNTREE" สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสุโขทัย ส่งเสริมให้เกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ้าทอพื้นเมืองหาดเสี้ยวไปเป็นของสะสมที่มีคุณค่า

พร้อมจัดการสาธิตและทดลองการทอผ้าขึ้นตีนจกโดยใช้ชนแม่ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทพวน บ้านหาดเสี้ยวให้ได้ชมการใช้กี่ทอผ้า และเส้นฝ้ายเพื่อทอ

สอบถามรายละเอียดได้ที่ : นางรวีวรรณ ขนาดนิต

130 หมู่ที่ 2 ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอสรีษัณาลัย จังหวัดสุโขทัย 64130

โทร. 08-9858-8576

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุตรดิตถ์ – สุโขทัย

โปรแกรมท่องเที่ยวอุตรดิตถ์

เส้นทางที่ 1

ทองแสน-ฟากท่า

1. กลุ่มทอผ้าบ้านเนินชัย

อำเภอทองแสนชั้น ศูนย์กลางในการจำหน่ายและสาธิตการทอผ้า ที่สืบทอดเชื้อสายมาจากชาวไทยวน มีผ้าทอลวดลายต่าง ๆ และนำไปแปรรูปเป็น ผ้าขาวม้า ย่าม ผ้าคลุมไหล่ และผ้าสไบ ฯลฯ

2. กลุ่มทอผ้าทองใบ

ที่ตำบลน้ำไคร้ ชมผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ ผ้าชิ้นลายชั้นตามแบบฉบับของชาวไทยวน ย่าม ผ้าขาวม้า และผลิตภัณฑ์แปรรูปต่าง ๆ

3. กลุ่มทอผ้าบ้านม่วง

มีผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษชาวไทลาว ที่โดดเด่นด้วยลวดลายจากการถักทอ เช่น ผ้าคลุมไหล่-ลายน้ำไหล ผ้าลายน้ำไหลตีนจก ผ้าพันคอ-ลายปลาตะเพียนและสายน้ำ ย่าม ผ้าขาวม้า ผ้าปูที่นอน สำหรับงานแต่งงาน ฯลฯ

4. กลุ่มทอผ้าบ้านกกต้อง

กลุ่มทอผ้าขนาดใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างลวดลายผ้าหลากสีที่สวยงาม เช่น ผ้านุ่งน้ำไหลขอซ้อน (ขอเป็นคู่ครอง) เตยเกาะขอตกรัก ลายดอกกุหลาบ ลายข้าวพันก้อน ที่มีแรงบันดาลใจจากงานปญฺชนะและลายดาวล้อมเดือน

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุตรดิตถ์ – สุโขทัย

โปรแกรมท่องเที่ยวอุตรดิตถ์

1. วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง

เจดีย์เก่าแก่แบบลังกาทรงกลมฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม 3 ชั้น ฐานล่างมีเจดีย์องค์เล็ก ๆ เป็นบริวารอยู่ 4 มุม ฐานชั้นที่ 3 มีซุ้มคูหา 4 ด้าน สันนิษฐานว่าได้บูรณะขึ้นภายหลัง เชื่อกันว่าบรรจุพระบรมสารีริกธาตุส่วนที่เรียกว่า อูรังครธาตุ คืออัฐิส่วนหน้าอก

2. วัดพระแท่นศิลาอาสน์

ที่ประดิษฐาน พระแท่นศิลาอาสน์ ปูนียาวัดคู่สำคัญของจังหวัดอุตรดิตถ์ มีความเชื่อว่าการได้มาสักการบูชา พระแท่นศิลาอาสน์ จะได้รับอานิสงส์สูงสุด

3. พิพิธภัณฑสถานเมืองลับแล

สถานที่รวบรวมเรื่องราวประวัติของเมือง วิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมการใช้ชีวิตของผู้คนในเมืองลับแล โดยจำลองผ่านเรือนในแต่ละหลัง

4. วัดคอนสั๊ก ชมบานประตูวิหาร

สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย มีลวดลายสวยงาม บานประตูเป็นไม้แกะสลักทั้งบาน รูปลายกนกกำกั้นขด มีรูปสัตว์หิมพานต์แทรกอยู่ในลวดลายกนกต่าง ๆ มีความอ่อนช้อยสวยงาม โดยบานซ้ายและขวานั้นไม่เหมือนกัน แต่เมื่อเปิดบานแล้วลวดลายมีความลงตัวเข้ากันได้สนิท

5. พิพิธภัณฑสถานผ้าตีนจก หมอนทก หมอนสามเหลี่ยม ที่กลุ่มทอผ้าบ้านคุ้ม

ซึ่งมีผู้นำกลุ่มคือ จงจรูญ มะโนคำ ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2558 ผู้พลิกฟื้นผ้าขึ้นตีนจกลับแล ให้กลับมาได้รับความสนใจอีกครั้ง

6. กลุ่มผ้าขึ้นตีนจกลายโบราณ

ในอำเภอตรอน ผ้าทอที่มีความละเอียด และมีความสวยงามของลวดลายประดิษฐ์ ลายพิชพันธุ์ต่าง ๆ รวมไปถึง ภารกิจของสัตว์ สื่อถึงลักษณะความงามที่เกิดจากความเรียบง่าย

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

พิพิธภัณฑ์เมืองลับแล

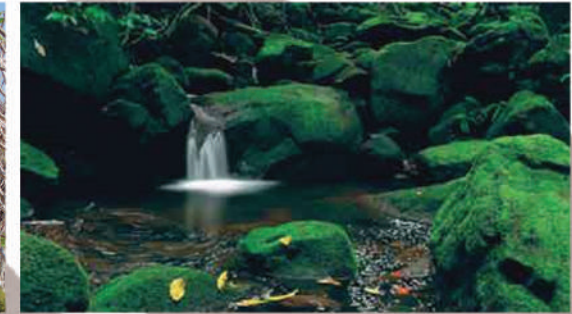
สถานที่รวบรวมเรื่องราวประวัติของเมือง วิถีชีวิต และขนบธรรมเนียมการใช้ชีวิตของผู้คนในเมืองลับแล เมื่อเดินทางมาถึงจะเห็นซุ้มประตูเมืองลับแลขนาดใหญ่ บริเวณด้านข้างซุ้มประตูจะมีประติมากรรมแม่เฒ่าเป็นรูปปั้นหญิงสาวยืนอุ้มลูกน้อยสีหน้าเศร้าสร้อย ใกล้กันจะมีสามีนั่งคอกตักในมือถือถุงย่ามใส่ขนมเตรียมเดินทางจากเมืองลับแล บริเวณฐานจารึกข้อความ “ขอเพียงสักจะวาจา” ที่แสดงถึงตำนานของเมืองลับแล ที่เล่าถึงแม่เฒ่าผู้ที่ยอมเสียสละ เพื่อรักษาสักจะวาจาที่เป็นกฎของเมืองว่าเมืองนี้ “ห้ามพูดโกหก”

เขื่อนสิริกิติ์

เดิมชื่อ “เขื่อนผาช่อม” จัดเป็นเขื่อนดินที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย พื้นที่เหนือเขื่อนเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ภายหลังได้รับพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 มาชื่อนานามว่า “เขื่อนสิริกิติ์” ภายในบริเวณมี “สะพานเฉลิมพระเกียรติบรมราชินีนาถ” สะพานแขวนทอดข้ามลำน้ำน่าน จุดชมวิวของแม่น้ำน่านและภูเขาโดยรอบ

อุทยานแห่งชาติกุสอยดาว

ผืนป่าธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ ยอดเขาสูงจากระดับน้ำทะเล 2,102 เมตร ซึ่งสูงเป็นอันดับ 4 ของประเทศไทย มีสถานที่ท่องเที่ยว คือ น้ำตกกุสอยดาว เป็นน้ำตก 5 ชั้น เนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ ลานสนสามใบกุสอยดาว เป็นป่าสนสามใบ พืชชั้นล่างเป็นทุ่งหญ้ากว้างใหญ่ ช่วงฤดูฝนเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนของทุกปี จะมีดอกไม้ดินชูช่อสวยงาม เช่น ดอกหงอนนาค ดอกสร้อยสุวรรณา และดอกหญ้ารากหอม ในช่วงฤดูหนาวจะมีดอกหมีระหว่าง 1-5 องศาเซลเซียส จะมีดอกกระดุมเงิน, กล้วยไม้ร่องเท้ารานิอินทนนท์, ใบเมเปิลเปลี่ยนสีเป็นสีแดงกุสอยงาม

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์

อุตรดิตถ์ – สุโขทัย

โปรแกรมท่องเที่ยวสุโขทัย

เส้นทางที่ 1
สวรรคโลก-ศรีสัชนาลัย

- วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือ วัดพระบรมธาตุเมืองเซียง**
นมัสการพระศรีรัตนมหาธาตุเซียง
- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย**
ชมภาพปูนปั้นที่ผนังวัดนางพญา แล้วนั่งรถรางชมแนวกำแพงเมืองศรีสัชนาลัยที่ก่อด้วยศิลาแลง แวะชมอารามใหม่ วัดช้างล้อม วัดเจดีย์เจ็ดแถว
- พิพิธภัณฑ์สารพัดทองคำ**
สถานที่รวบรวมและผ้าชิ้นดินจกหลายวิจิตรต่าง ๆ ไว้มากมาย ชมการทอผ้าชาวไทพวนและผ้าตีนจกที่งดงาม
- กลุ่มศรีสัชนาลัย**
ชมความวิจิตรบรรจงของผ้า 9 สายในหนึ่งแถวตอน ทำรอบไว้ที่ตัวเชิง ชื่นชมบรรจุทอไว้ในแถวแนวเดียวกัน
- วัดหาดเสี้ยว**
ชมสิมลาวแบบเมืองเชียงขวางที่ปรากฏในดินแดนสยาม (สถาปัตยกรรมโบราณที่ได้รับรางวัลการอนุรักษ์ดีเด่น จากสถาปนิกสยาม) และหอไตรกลางน้ำ
- ตลาดหาดเสี้ยว**
แหล่งทอผ้าชิ้นดินจกของชาวไทพวนอันเลื่องชื่อแห่งศรีสัชนาลัย
- ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโบราณบ้านหาดเสี้ยว**
โดยครูศิลปสุนทรี วิจิตรนาถ ผู้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของชุมชนให้มีมาตรฐานสร้างแบรนด์ให้กับผ้าทอพื้นเมือง ภายใต้แบรนด์ "สุนทรีผ้าไทย" โดยประยุกต์นำผ้าตีนจกและผ้าทอบ้านหาดเสี้ยวแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

เส้นทางชมอาณาจักรศิลป์ อุตรดิตถ์ – สุโขทัย

โปรแกรมท่องเที่ยวสุโขทัย

เส้นทางที่ 2
ศรีสัชนาลัย

1. ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านโบราณบ้านหาดเสี้ยว
(สุนทรียาไทย)

2. กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาสังคโลกบ้านเกาะน้อย

ชมแหล่งผลิตเครื่องสังคโลก มายาวนานกว่า 300 ปี เป็นสินค้าที่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ชมเตาเผา
รูปแบบเตาประทุน เตาเผาอันประกอบด้วยที่สุมไฟใส่ฟืน ที่จัดวางวัสดุภัณฑ์และปล่องควันไฟประทุออก

3. กลุ่มศรีสัชนาลัย

4. พิพิธภัณฑ์สารพัดทองคำ

5. วิสาหกิจทอผ้าบ้านนาตันจัน

กลุ่มทอผ้าที่รวมตัวกันในพื้นที่ ทอผ้าลายขิดยกดอก เพิ่มเอกลักษณ์ด้วยการหมักโคลน นอกจากซื้อได้ทันทีแล้ว
ยังสามารถสั่งตัดได้ตามแบบที่ปรากฏในร้าน

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลก ร่วมกับ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ใน พ.ศ. 2534 จากหลักฐานที่ปรากฏแสดงให้เห็นถึงผลงานทางสถาปัตยกรรมที่โดดเด่น นับเป็นตัวแทนของศิลปกรรมไทยยุคแรกและเป็นต้นกำเนิดของการสร้างประเทศ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัยอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เดิมชื่อว่า “เมืองเชลียง” ก่อนเปลี่ยนชื่อเป็น “ศรีสัชนาลัย” ในสมัยกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วงขึ้นครองกรุงสุโขทัย และมีการสร้างเมืองขึ้นใหม่ เป็นศูนย์กลางการปกครองแทนเมืองเชลียงซึ่งภายในบริเวณจะมีโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ทั้งหมด 215 แห่ง สำรวจค้นพบแล้ว 204 แห่ง เปิดบริการให้เข้าชม ตั้งแต่เวลา 08.00 น.-17.00 น. ทุกวัน

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ครอบคลุมพื้นที่โบราณสถานกรุงสุโขทัยศูนย์กลางการปกครองของอาณาจักรสุโขทัยซึ่งมีอาณาเขตกว้างไกลครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 18-19 ผังเมืองสุโขทัยมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร กว้างประมาณ 1.6 กิโลเมตร ด้านทิศเหนือจดทิศใต้ยาว 2,000 เมตร ด้านทิศตะวันตกยาว 1,600 เมตร เป็นกำแพงพูนดิน 3 ชั้น โดยการขุดเอาดินขึ้นมาถมเป็นกำแพง และพื้นดินที่ขุดขึ้นยังเป็นคูน้ำไว้ใช้สอยและเป็นกำแพงน้ำชั้น อีก 2 ชั้น มีประตูเมือง 4 ประตู ด้านเหนือเรียกว่า “ประตูศาลหลวง” ด้านใต้เรียกว่า “ประตูมะโนะ” ด้านทิศตะวันออกเรียกว่า “ประตูกำแพงหัก” ด้านทิศตะวันตกเรียกว่า “ประตูอ้อ” ภายนอกกำแพงเมืองในรัศมี 5 กม. มีโบราณสถานประมาณ 70 แห่ง สร้างขึ้นไว้ในพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ ภายในยังเหลือร่องรอยพระราชวังและวัดอีก 26 แห่ง วัดที่ใหญ่ที่สุดคือ วัดมหาธาตุ อุทยานแห่งนี้ ได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นแหล่งมรดกโลก ร่วมกับอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรและศรีสัชนาลัย ภายใต้ชื่อว่า “เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยและเมืองบริวาร” (HISTORIC TOWN OF SUKHOTHAI AND ASSOCIATED HISTORIC TOWNS)

“Weave our Thai fabric in your heart...”

ฝ่ายสินค้าการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
1600 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2250-5500 www.tourismthailand.org/tourismproduct

